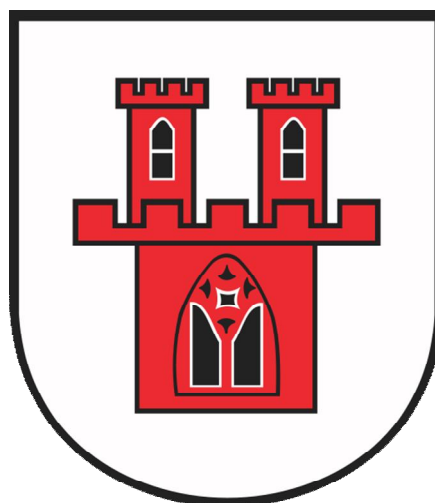

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GRODKÓW NA LATA 2014-2023

ul. Niemodlińska 79 pok. 22-23
45-864 Opole
tel./fax. 77-454-07-10, 77-474-24-57
kom. 605-26-24-27
mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą
„Strategii Rozwoju Gminy Grodków”
był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
w składzie:

mgr inż. Beata Podgórska

mgr inż. Jarosław Górniak

mgr inż. Paweł Synowiec

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY GRODKÓW	5
3. DIAGNOZA STANU WYJŚCIOWEGO	6
3.1. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH ROZWOJU GMINY	6
3.2. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH GMINY GRODKÓW	10
3.2.1. RYS HISTORYCZNY	10
3.2.2. RYS KULTUROWY	10
3.2.3. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA	11
3.2.4. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA, GEOLOGIA	14
3.2.5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	15
3.3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	21
3.3.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	23
3.3.2. STRUKTURA WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI	31
3.3.3. OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	32
3.4. DEMOGRAFIA	38
3.4.1. STRUKTURA BEZROBOCIA W GMINIE	41
3.5. GOSPODARKA	42
3.5.1. SEKTOR ROLNICZY	46
3.5.2. SEKTOR POZAROLNICZY	47
3.5.3. SEKTOR SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI.	47
3.6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	49
3.6.1. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	49
3.6.2. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA	52
3.6.3. INFRASTRUKTURA ZDROWOTNA I OPIEKA SPOŁECZNA	55
3.6.4. INFRASTRUKTURA KULTURALNA, SPORTOWA, REKREACYJNA	58
3.6.5. BEZPIECZEŃSTWO	58
3.6.6. PRZYNALEŻNOŚĆ GMINY DO ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ	59
4. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY 59	
4.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARKI:	59
4.2. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:	59
4.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SYTUACJI SPOŁECZNEJ	59
4.4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	60
5. ANALIZA SWOT	60
6. MISJA ORAZ CELE STRATEGII	62
6.1. MISJA STRATEGII	63
6.2. CELE STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE – KRÓTKO I DŁUGOTERMINOWE	65
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ NA 2014-2020..	72
7.1. UMOWA PARTNERSTWA	72
7.2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NA LATA 2014-2020	72
7.3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020	76
7.4. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020	78
7.4. FUNDUSZE NORWESKIE	83
7.5. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA	84
7.6. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA	86
7.6. BUDŻET GMINNY	86
8. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY REALIZACJI STRATEGII	87
9. PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE	89

10. Wykorzystane materiały, literatura.....	97
---	----

SPIS TABEL

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe, cele strategiczne i cele operacyjne.....	8
Tabela 2. Sołectwa w gminie Grodków.....	11
Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów w gminie Grodków.....	22
Tabela 4. Zaopatrzenie gminy Grodków w gaz ziemny.....	24
Tabela 5. Rodzaj i długość dróg na terenie Gminy Grodków.....	27
Tabela 6. Podział dróg w Gminie Grodków wg. nawierzchni.....	27
Tabela 7. Zaopatrzenie Gminy Grodków w wodę.....	28
Tabela 8. Sieć kanalizacyjna w Gminie Grodków.....	29
Tabela 9. Ilość odpadów komunalnych, w tym ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie Gminy Grodków w 2013 r.....	30
Tabela 10. Zmiany w zasobach mieszkaniowych Gminy Grodków w latach 2010-2013.....	32
Tabela 11. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Grodków w latach 2010-2013.....	32
Tabela 13. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.....	37
Tabela 14. Liczba ludności w gminie Grodków.....	38
Tabela 15. Liczba ludności gminy Grodków w 2013 r. w poszczególnych miejscowościach.....	38
Tabela 16. Struktura wiekowa ludności w mieście Grodków - stan na 31.12.2013 r.....	40
Tabela 17. Struktura wiekowa ludności w sołectwach Gminy Grodków - stan na 31.12.2013 r.....	40
Tabela 18. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Grodków - stan na 31.12.2013 r.....	40
Tabela 17. Poziom i dynamika bezrobocia w gminie Grodków w latach 2010-2013.....	41
Tabela 18. Poziom i dynamika bezrobocia w gminie Grodków w latach 2010-2013.....	42
Tabela 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Mieście i Gminie Grodków w latach 2010-2013.....	43
Tabela 21. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Mieście i Gminie Grodków w 2013 r.....	43
Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gminy Grodków wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 r.....	43
Tabela 23. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Miasta i Gminy Grodków.....	46
Tabela 26. Wykaz ilości uczniów uczęszczających do przedszkoli i szkół w Gminie Grodków.....	53
Tabela 27. Ilość uczniów objętych obowiązkiem szkolnym w Gminie Grodków.....	54
Tabela 28. Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem w Gminie Grodków.....	57
Tabela 29. Analiza SWOT.....	61
Tabela 30. Wyznaczone cele strategiczne dla Gminy Grodków.....	64
Tabela 31. Przedsięwzięcia inwestycyjne w latach 2014-2020.....	89

SPIS RYSUNKÓW

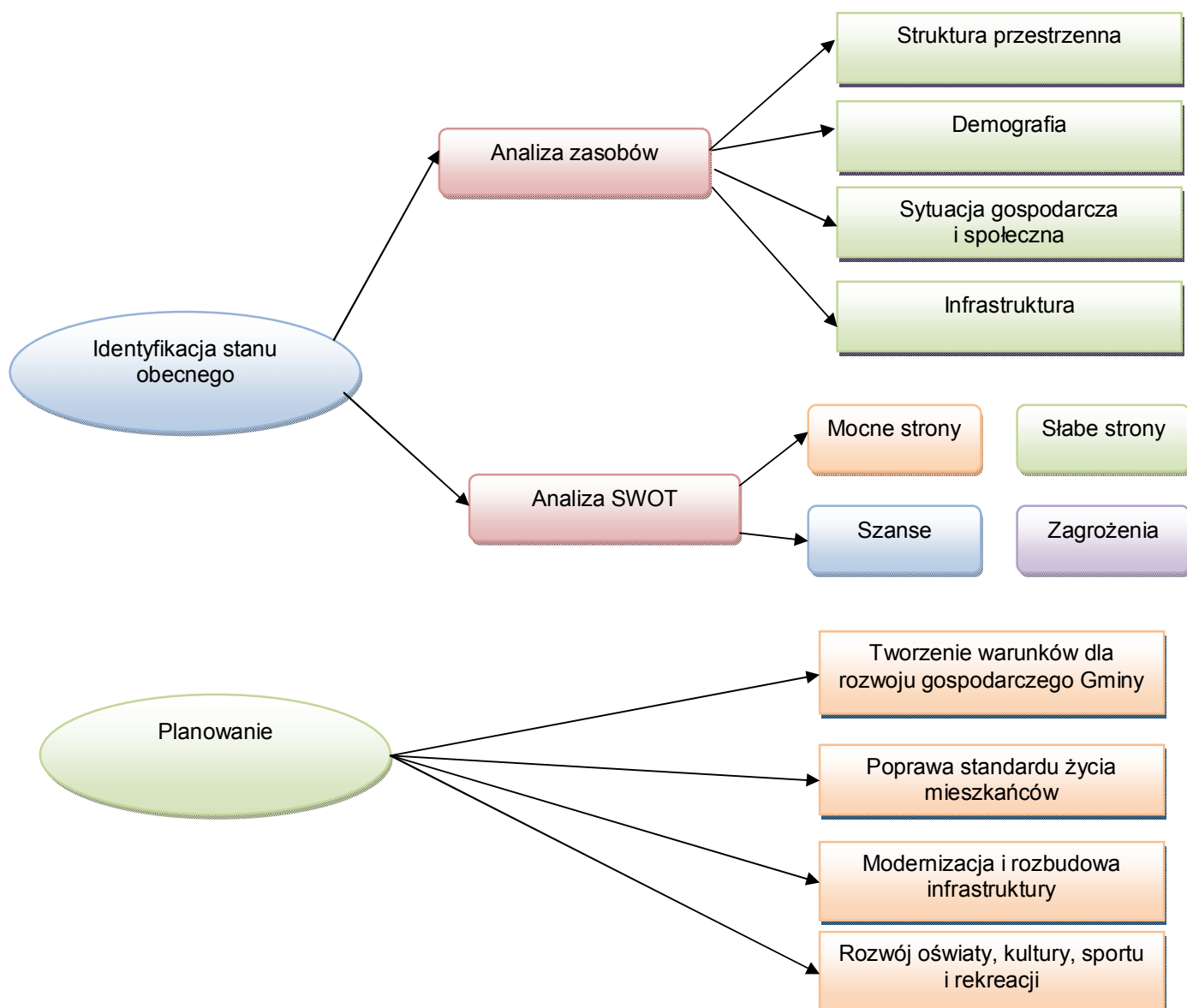
Rysunek nr 1. Schemat planowania strategii rozwoju Gminy.....	4
Rysunek 2. Położenie Gminy Grodków.....	13
Rysunek 3. Partnerstwo Nyskie – Gminy wchodzące w skład Partnerstwa.....	14
Rysunek 4. Wycinek mapy Polska Regiony Fizjograficzne wg. J.Kondrackiego.....	15
Rysunek 5. Lokalizacja istniejących form ochrony przyrody na terenie Gminy Grodków.....	20
Rysunek 6. Wycinek mapy systemu przesyłowego GAZ-SYSTEM S.A.....	23
Rysunek 7. Wycinek mapy Planu rozwoju sieci przesyłowej do 2025 roku.....	25
Rysunek nr 8. Podstrefa Grodków.....	45

1. WSTĘP

Strategia rozwoju gminy jest kluczowym elementem planowania rozwoju lokalnego. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju gminy. Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości w poczynaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Strategia umożliwia również efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak: zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe.

Dobrze zorganizowany proces opracowania strategii umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie zgłaszanych opinii i pomysłów pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie się identyfikowała w dużym stopniu społeczność lokalna. Utożsamianie się władz i mieszkańców gminy z opracowaną strategią stanowi niezbędną warunek jej skutecznej realizacji.

Rysunek nr 1. Schemat planowania strategii rozwoju Gminy.

Konieczność posiadania aktualnej strategii rozwoju gminy podyktowana jest nie tylko względami praktycznymi „dobrego rządzenia”, ale również wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym czy też ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której strategii gmin i powiatów zostały zaliczone – obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich – do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju (Art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz. U. Nr 227, poz. 1658). Strategia rozwoju gminy stanowi również formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł unijnych.

Na przykład jednym z warunków ubiegania się o środki z obowiązującego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 jest posiadanie aktualnej strategii rozwoju lokalnego wraz z wynikającym z niej wieloletnim planem inwestycyjnym.

Założono że strategia będzie dokumentem średniookresowym, a okres jej realizacji przypadnie na lata 2014-2023. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie strategii do wymogów wynikających z wieloletnich ram finansowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Z uwagi na dość długi okres obowiązywania strategii, przyjęto, że musi to być dokument uniwersalny, koncentrujący się na rozwiązaniu najważniejszych problemów rozwojowych gminy i jej mieszkańców.

2. OBSZAR I CZAS REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY GRODKÓW

Opracowana Strategia Rozwoju Gminy Grodków będzie realizowana na terenie gminy w latach 2014–2023.

Strategię Rozwoju Gminy Grodków wykonano zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2013 poz. 594 – tekst jednolity + zmiany).

Zadania zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Grodków są zgodne z:

- Planami Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Grodków,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodków – 2013 rok
- Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla gminy Grodków na lata 2009 – 2012 z perspektywą na lata 2013-2016
- Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Grodków na lata 2014–2020 (Uchwała Nr XXXVIII/311/13 Rady Miejskiej w Grodkowie z dnia 18 grudnia 2013 r.),

Ponadto Strategia Rozwoju Gminy Grodków na lata 2014–2023 została opracowana zgodnie z zasadami przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego w ramach Projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

W odniesieniu do Strategii Rozwoju przyjęto następujące założenia:

- realizacja Strategii ma służyć mieszkańcom gminy oraz instytucjom i organizacjom funkcjonującym na omawianym terenie.
- decyzję o przyjęciu Strategii oraz decyzję dotyczącą realizacji jej założeń podejmuje Rada Miejska w Grodkowie.
- strategia została opracowana przy współudziale mieszkańców gminy, co wpływa na wartość tego dokumentu. W pracy nad strategią wykorzystana została wiedza ludzi najlepiej znających problemy i potrzeby gminy, a także nastąpiła integracja społeczności wokół istotnych problemów gminy.
- projekt strategii poddano społecznej konsultacji, której wyniki są podstawą hierarchizacji potrzeb i celów.

Strategia Rozwoju Gminy Grodków będzie na bieżąco aktualizowana we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi.

3. DIAGNOZA STANU WYJŚCIOWEGO

Zaprezentowana poniżej diagnoza stanu wyjściowego obejmuje szczegółową analizę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju gminy. Do czynników zewnętrznych mogących w istotny sposób wpłynąć na rozwój gminy zaliczono postępujące procesy integracyjne i globalizacyjne w Europie, stosowanie polityk wspólnotowych (w tym polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich), a także takie zjawiska jak rozwój społeczeństwa informacyjnego, pojawianie się nowych form turystyki czy niekorzystnie kształtujące się trendy demograficzne.

Natomiast oceny czynników wewnętrznych rozwoju gminy, dokonano w sześciu najważniejszych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, zwracając szczególną uwagę na powiązanie analizowanych obszarów z przyjętym w strategii systemem monitorowania. Zbiorcza analiza SWOT jest podsumowaniem przeprowadzonych badań analitycznych i stanowi podstawę do sformułowania właściwej diagnozy strategicznej, która z kolei służy do określenia właściwej wizji i strategii rozwoju gminy.

3.1. ANALIZA UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH ROZWOJU GMINY

Należy przypuszczać, że rozwój gminy Grodków, podobnie jak i zdecydowanej większości gmin w Polsce, będzie mocno uzależniony od szeregu czynników zewnętrznych. Niektóre z nich będą miały pozytywny wpływ na rozwój gminy, natomiast inne mogą w sposób istotny przyczynić się do ograniczenia ich rozwoju.

W niniejszej analizie ograniczono się do krótkiej charakterystyki kilku najważniejszych pozytywnych i negatywnych zjawisk, które w znaczący sposób mogą wpłynąć na szanse rozwoju gminy. Od uświadomienia sobie znaczenia tych zjawisk zależy w dużej mierze poprawność sformułowania diagnozy i strategicznej wizji rozwoju gminy.

Do głównych czynników zewnętrznych, mogących pozytywnie wpłynąć na rozwój gminy Grodków, należy z pewnością zaliczyć:

Postępujące procesy integracyjne w Unii Europejskiej, dokonujące się w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym. Z licznych analiz oceniających możliwy wpływ procesów integracyjnych na rozwój Opolszczyzny wynika, że w dłuższej perspektywie czasu należy spodziewać się szeregu pozytywnych zjawisk związanych z modernizacją gospodarki i infrastruktury technicznej, napływem inwestycji i nowych technologii, rozwojem nowych form zatrudnienia, a także poprawą poziomu wykształcenia i jakości życia mieszkańców regionu. Należy mieć nadzieję, że również gmina Grodków będzie objęta częścią pozytywnych procesów rozwojowych zachodzących na obszarze Polski i województwa opolskiego.

Transfer do regionu znacznych środków finansowych, związanych z realizacją przez Polskę programów współfinansowanych z Unii Europejskiej. Szacuje się, że w latach 2007-2015 łączny napływ środków z UE do województwa opolskiego wynosi 5 mld euro. Około 60% tych środków (3 mld euro) będzie pochodzić z programów realizowanych w ramach unijnej polityki spójności, natomiast pozostała kwota (2 mld euro) będzie dostępna w ramach wdrażania w województwie opolskim instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej (w tym tych związanych z rozwojem obszarów wiejskich i płatnościami bezpośrednimi dla rolników). Od wielkości i efektywności wykorzystania tych środków będzie między innymi w dużej mierze zależał rozwój społeczności lokalnych, w tym również gminy Grodków.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego i możliwości z tym związanych. Przewiduje się, że w ciągu najbliższych lat nastąpi szybki rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych, przyczyniający się do ich powszechnego wykorzystania przez coraz szersze kręgi społeczeństwa. Łatwy dostęp do informacji i wiedzy stanowi obecnie fundament rozwoju i może stać się ważnym czynnikiem zmierzającym do wyrównywania szans rozwojowych i przeciwdziałania marginalizacji

terenów wiejskich i małych miasteczek Opolszczyzny. Wraz z upowszechnianiem się infrastruktury komunikacji elektronicznej możliwy będzie stopniowy rozwój różnych form zatrudnienia oraz samokształcenia mieszkańców. Powszechny dostęp do technik informacyjnych będzie z pewnością przyczyniał się do zwiększenia atrakcyjności obszaru i ograniczał występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne i gospodarcze, takie jak bezrobocie, ubóstwo, patologie społeczne, itd.

Rosnące znaczenie walorów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju różnych form turystyki.

W ciągu najbliższych lat, turystyka będzie stanowiła jedną z najszybciej rozwijających się branż, zarówno w Europie jak i w Polsce. Rynek usług turystycznych, będzie w dużej mierze kształtowany przez kompleksowe produkty turystyczne, które w dużym stopniu oparte będą na lokalnych walorach przyrodniczych i kulturowych. Biorąc pod uwagę bogate dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Opolszczyzny, wydaje się, że wiele gmin z regionu będzie miało duże możliwości włączenia się w ogólnokrajowy proces rozwoju i świadczenie usług turystycznych. Dotyczy to również gminy Grodków, która z pewnością będzie miała realne szanse na rozwój różnych form turystyki i rekreacji.

Rozwój sektora odnawialnych źródeł energii. Założenia polityki energetycznej Wspólnoty Europejskiej zakładają wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii ogółem w krajach Unii Europejskiej do 21 % w roku 2020. Ponadto udział biopaliw w zużyciu paliw silnikowych w transporcie ma w roku 2020 wynieść nie mniej niż 5,75 %. Przewiduje się, że sektor energetyki odnawialnej w Polsce będzie rozwijał się w oparciu o trzy podstawowe źródła: biomasę (pochodzącą głównie z upraw energetycznych oraz odpadów rolnych i komunalnych), energię wiatrową oraz wodną. Dodatkowym źródłem do wykorzystania, chociaż na mniejszą skalę, będzie również energia geotermalna i słoneczna. Rozwój energetyki odnawialnej będzie z pewnością stanowił mocny impuls rozwojowy dla kraju i regionów. W dłuższej perspektywie czasu należy spodziewać się napływu nowych inwestycji i technologii, a popyt na odnawialne surowce energetyczne stworzy dla wielu gmin wiejskich alternatywę dla modernizacji rolnictwa oraz dodatkowe szanse na różnicowanie działalności gospodarczej na wsi.

Do negatywnych czynników zewnętrznych mogących ograniczyć możliwości rozwojowe gminy Grodków, należy zaliczyć:

Wspólna polityka rolna, która z jednej strony wymusza modernizację i efektywność polskich gospodarstw rolnych, zaś z drugiej może prowadzić do upadku znacznej części małych i nierentownych gospodarstw rolnych. Problem ten może w szczególności dotyczyć gospodarstw rolnych z województwa opolskiego, które w większości są rozdrobnione i w dłuższej perspektywie czasu mogą nie sprostać narastającej w tym sektorze konkurencji. Biorąc pod uwagę niekorzystną strukturę zatrudnienia w rolnictwie, upadek wielu gospodarstw rolnych mógłby powodować poważne problemy społeczne na poziomie lokalnym, ograniczając znacznie możliwości rozwojowe i inwestycyjne wielu gmin, w tym również gminy Grodków.

Narastająca emigracja ludzi młodych za granicę. Coraz szerszy dostęp do europejskiego rynku pracy, połączony z brakiem realnych możliwości zatrudnienia w miejscu zamieszkania, powoduje, że coraz więcej młodych i dobrze wykształconych ludzi decyduje się na szukanie pracy poza granicami kraju. Proces ten zaczyna już negatywnie wpływać na regionalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą w regionie, ograniczając szanse rozwojowe województwa i poszczególnych jednostek samorządowych. Ponadto, w wymiarze lokalnym, dalsze utrzymywanie się zjawisk emigracyjnych może prowadzić do wyludniania się obszarów wiejskich i zachwiania funkcjonowania podstawowych struktur społeczno-kulturowych w wielu gminach.

Niedostosowanie środków unijnych do potrzeb inwestycyjnych większości samorządów lokalnych w regionie. Ryzyko takie jest coraz bardziej realne w związku z zobowiązaniem Polski do przeznaczenia co najmniej 60 % środków z Unii Europejskiej na realizację celów tzw. Strategii Lizbońskiej, koncentrującej się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów ogólnoeuropejskich, zaś w niewielkim stopniu uwzględniającej potrzeby rozwojowe wielu samorządów lokalnych. Takie podejście może doprowadzić do sytuacji, w której tylko niewielki odsetek samorządów lokalnych

będzie mógł uzyskać wsparcie na modernizację swojej podstawowej infrastruktury, zaś zdecydowana większość będzie musiała rozłożyć w czasie zaplanowane inwestycje, co z pewnością ograniczy ich konkurencyjność i zdolność do inwestowania w innych obszarach rozwoju.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015

„Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015” (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

W Strategii Rozwoju Kraju jest wyznaczono 9 Celów strategicznych:

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego
- Strategia rozwoju transportu
- Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- Sprawne Państwo
- Strategia rozwoju kapitału społecznego
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa

W ramach każdego celu wyznaczono szereg działań.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO DO ROKU 2020

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. określa najważniejsze kierunki rozwoju regionu, będące odpowiedzią na zdefiniowane wyzwania rozwojowe, w tym wyzwanie horyzontalne dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania procesom depopulacji.

Rozwój województwa opolskiego do 2020 r. ukierunkowany został na: konkurencyjny i stabilny rynek pracy, aktywną społeczność regionalną, innowacyjną i konkurencyjną gospodarkę, dynamiczne przedsiębiorstwa, nowoczesne usługi i atrakcyjną ofertę turystyczno-kulturalną, dobrą dostępność rynków pracy, dóbr i usług, wysoką jakość środowiska, konkurencyjną aglomerację opolską, ośrodki miejskie i obszary wiejskie.

Zdefiniowanych zostało 10 celów strategicznych. Cele strategiczne 1–7 mają wymiar horyzontalny, co oznacza, że zagadnienia w nich poruszane odnoszą się do całego terytorium województwa, natomiast cele 8–10 są wyraźnie ukierunkowane terytorialnie (tabela poniżej).

Tabela 1. Wyzwania rozwojowe, cele strategiczne i cele operacyjne.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
WYZWANIE 1. PRZYGOTOWANIE DO RYNKU PRACY AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWA	
CEL STRATEGICZNY 1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy	1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego 1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu 1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych
CEL STRATEGICZNY 2. Aktywna społeczność regionalna	2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

	<p>2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej</p> <p>2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji</p>
<p>WYZWANIE 2. KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA INNOWACYJNOŚCI I WSPÓŁPRACY Z NAUKĄ</p>	
<p>CEL STRATEGICZNY 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</p>	<p>3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki</p> <p>3.2. Wzmocnienie powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu</p> <p>3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce</p> <p>3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa</p>	<p>4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła</p> <p>4.2. Rozwój sektora usług rynkowych</p> <p>4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw</p>
<p>WYZWANIE 3. ATRAKCYJNE OBSZARY DO ZAMIESZKANIA, INWESTOWANIA I WYPOCZYNKU</p>	
<p>CEL STRATEGICZNY 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna</p>	<p>5.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych</p> <p>5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług</p>	<p>6.1. Rozwój powiązań transportowych</p> <p>6.2. Poprawa dostępności aglomeracji opolskiej</p> <p>6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego</p> <p>6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 7. Wysoka jakość środowiska</p>	<p>7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej</p> <p>7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki</p> <p>7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności</p> <p>7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych</p> <p>7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych</p>
<p>WYZWANIE 4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ AGLOMERACJI OPOLSKIEJ, MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH REGIONU</p>	
<p>CEL STRATEGICZNY 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska</p>	<p>8.1. Rozwój i wzmacnianie funkcji metropolitalnych</p> <p>8.2. Rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmacnianiem powiązań instytucjonalnych i społecznych</p> <p>8.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji</p>

<p>CEL STRATEGICZNY 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu</p>	<p>i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi 9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie</p>	<p>10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią</p>

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.

3.2. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH GMINY GRODKÓW

3.2.1. RYS HISTORYCZNY

Dzieje osadnictwa na terenie Gminy Grodków datują się od wczesnego neolitu. Jest to obszar, na którym od najdawniejszych lat ludzie znajdowali szczególnie korzystne warunki dla lokowania swoich siedzib, uprawiania żyznych gleb, hodowli zwierząt oraz rozwijania handlu i rzemiosła.

Pierwsza wzmianka o mieście pochodzi z roku 1210, a nazwa wywodzi się od imienia Grodek lub Grodzisław. Lokacja miasteczka na prawie niemieckim nastąpiła w latach 1248 - 1249, kiedy to ziemia Grodkowska należała do Henryka III. W XIII w. powstało również dziewięć wsi: Bąków, Gałączyce, Głębocko, Gnojna, Gola Grodkowska, Kolnica, Lubcz, Nowa Wieś Mała i Więcmierzycy. Pod koniec XIII w. lub na początku XIV w. lokowano: Bogdanów, Gierów, Jaszów, Jeszkotle, Jędrzejów, Kobiełę, Lipową, Mikołajową, Osiek Grodkowski, Rogów, Starowice Dolne, Strzegów, Sulisław, Tarnów Grodkowski, Wierzbną, Wierzbnik, Wojsław, Wójtowice i Żelazną. XIV-wieczną metrykę mają Kopice, Młodoszowice i Przylesie Dolne. Prawdopodobnie w XVIII w. powstały Zielonkowice, a w latach 40. XIX w. Wojnowiczki i Żarów. W 1278 r. za panowania Henryka IV Probusa Grodków otrzymał prawa średzkie. Pierwotnie miasteczko należało do księstwa wrocławskiego, potem brzeskiego. W 1311 r. rejon grodkowski wszedł w posiadanie Bolesława III, który w 1344r. sprzedał miasteczko biskupom wrocławskim. Władza biskupa trwała aż do roku 1810. W 1296 r. Grodków został otoczony murami obronnymi z czterema bramami. Nie uchroniło to jednak miasta przed zniszczeniami w okresie wojen husyckich i w czasie wojny 30-letniej. W roku 1741 Śląsk, a wraz z nim Grodków przyłączony został do Prus.

W wyniku przejścia frontu wojennego w lutym 1945 r. miasto Grodków zostało zniszczone w ponad 60%. Po przekazaniu tzw. Ziemi Zachodnich Polsce w wyniku ustaleń poczynionych w Jałcie i Poczdamie nazwa miasta uległa zmianie z Grottkau na Grodków. Jego dotychczasowi mieszkańcy zostali wysiedleni do Niemiec. Zniszczona wojną zabudowa starego miasta została rozebrana, zaś na jej miejscu powstały rozległe place bądź budynki z tzw. wielkiej płyty.

3.2.2. RYS KULTUROWY

Zabudowę poszczególnych wsi tworzą w przeważającej mierze zabudowania gospodarstw rolnych. Wiejskim budynkom mieszkalnym towarzyszą obiekty gospodarcze związane z produkcją rolną i przetwórstwem rolno-spożywczym (np. młyny, wiatraki, kuźnie, spichlerze itp.). W gminie zachowało się 27 tego typu obiektów: 8 kuźni, 4 młyny, 1 wiatrak i 14 zabytkowych spichlerzy.

Dopełnieniem wiejskiego krajobrazu są oczywiście liczne budynki mieszkalno-gospodarcze. Większość z nich pochodzi z przełomu XIX i XX w. i 1. poł. XX w. Wpisane trwale w krajobraz wsi, pełnią niezmiennie swoją pierwotną funkcję świadcząc o tradycji miejsca i lokalnym kolorycie.

Integralnym elementem wiejskiego pejzażu są zespoły rezydencjonalno-folwarczne i folwarczne. Z dawnych rezydencji zachowały się: zabudowania folwarczne w: Bogdanowie, Gierowie, Gnojnej, Goli Grodkowskiej, Jeszkotle, Jędrzejowie, Kopicach, Młodoszowicach, Osieku Grodkowskim, Polanie, Przylesiu Dolnym, Starowicach, Strzegowie, Sulistawiu, Wierzbnej, Wierzbniku, Więcmierzycach, Wojnowiczkach, Zielonkowicach i Żelaznej. Dwory zachowały się w: Gierowie, Jaszowie, Jeszkotlem, Kobieli, Polanie, Wójtowicach i Wojnowiczkach, a zespoły pałacowo-parkowe w: Jędrzejowie, Kopicach, Osieku Grodkowskim i Sulistawiu.

Do elementów zachowanego dziedzictwa kulturowego należą również grodziska średniowieczne usytuowane w: Gierowie (IX-X w.), Głębocku (XIII-XV w.), Gnojnej (XIII-XIV w.), Jędrzejowie (wczesne średniowiecze), Kobieli (XIV-XVI w.), Kopicach (średniowiecze), Osieku Grodkowskim (XIV-XV w.), Strzegowie (VII-IX w.), Więcmierzycach (XIII-XVI w.) i Żelaznej (XIV-XV w.).

3.2.3. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA

Położenie geograficzne i administracyjne gminy Grodków:

Gmina Grodków położona w południowo-zachodniej części Polski na terenie województwa opolskiego, zajmuje obszar o powierzchni 286 km², w tym powierzchnia miasta to 10 km² (tj. 3,6 % terenów gminy), w którym na koniec 2008r. zamieszkiwało ogółem 19 920 osób, z czego 8 909 w mieście i 11 011 na wsi. Gęstość zaludnienia wynosi 72 osoby/km² i jest niższa od średniej województwa opolskiego, która wynosi 116 osób/km².

W latach 1975-1998 miasto administracyjnie należało do starego woj. opolskiego. Graniczy:

- od południa z gminą Skoroszyce i Pakosławice,
- od południowego zachodu z gminą Kamiennik,
- od zachodu z gminą Przeworno, Miastem i Gminą Wiązów,
- od północnego wschodu i wschodu z gminą Olszanka,
- od wschodu z Miastem i Gminą Niemodlin.

Miasto oddalone jest od Opola o 52 km i taka sama odległość dzieli je od Wrocławia. Gmina leży w ciągu ważnych arterii komunikacyjnych:

- przy trasie Wrocław – Nysa – Głuchołazy
- 8 km od odcinka Gliwice – Wrocław autostrady A4.

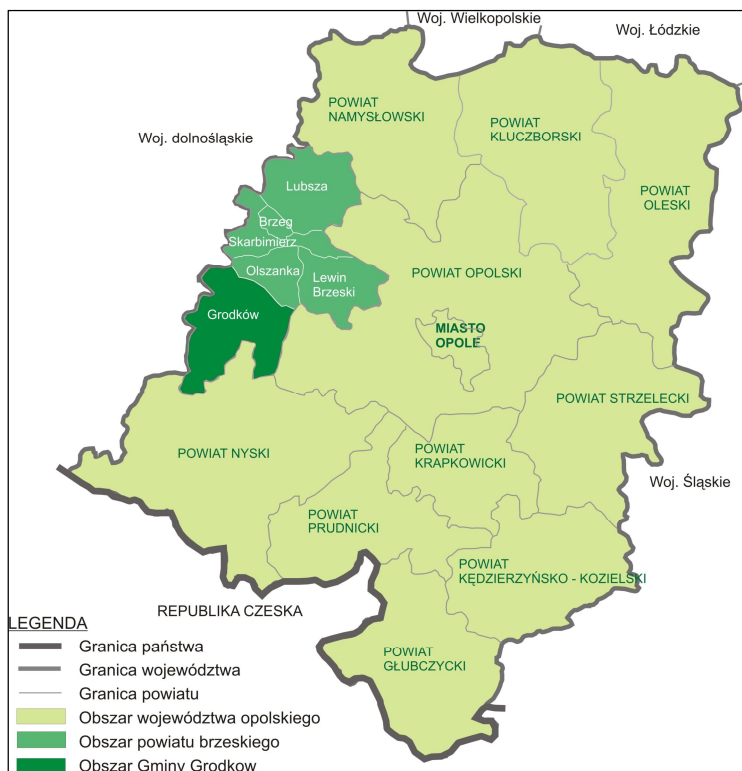
Największą obszarowo wsią są Kopice, a najmniejszymi Mikołajowa i Zielonkowice. Gmina dzieli się na miasto Grodków i 36 sołectw/osiedli:

Tabela 2. Sołectwa w gminie Grodków.

Sołectwo	Powierzchnia [ha]
Bąków	960,3407
Bogdanów	588,1263
Gałązczyce	1006,2840
Gierów	395,9533
Głębocko	391,0007
Gnojna	1807,1333
Gola Grodkowska	855,5875
Grodków	638,3706
Jaszów	994,1651

Jeszkotle	648,1965
Jędrzejów	800,8945
Kobiela	843,8530
Kolnica	1152,9844
Kopice	2149,7742
Lipowa	805,2744
Lubcz	897,3952
Mikołajowa	281,3793
Młodoszowice	995,5945
Nowa Wieś Mała	545,1845
Osiek Grodkowski	1331,7294
Polana	(jest w ewidencji wsi Wierzbnik)
Przylesie Dolne	679,9091
Rogów	626,0369
Starowice Dolne	863,1893
Strzegów	602,3201
Sulisław	456,6061
Tarnów Grodkowski	424,1031
Wierzbna	489,2784
Wojnowiczki	309,8411
Wojśław	716,8581
Wójtowice	482,2191
Zielonkowice	134,4021
Żarów	372,2607
Żelazna	987,5885
Wierzbnik	1689,1529
Więcmierzyce	1186,8962
Półwiosek	349,6635
RAZEM	28 459,5466

Rysunek 2. Położenie Gminy Grodków.

Blisko 78 % obszaru gminy stanowią użytki rolne, a 14,98 % - lasy. Duży odsetek ludności pracuje w rolnictwie. Środowisko przyrodnicze gminy jest średnio zróżnicowane. Przeważa krajobraz rolniczy z niewielkimi kompleksami leśnymi.

Struktura ta jest uwarunkowana stosunkowo dobrymi warunkami glebowymi do produkcji rolnej i co się z tym wiąże dominacją funkcji rolniczej na terenach wiejskich. Tereny zurbanizowane charakteryzują się znaczną koncentracją zabudowy oraz położeniem w obrębie dolin rzecznych i innych obniżeń.

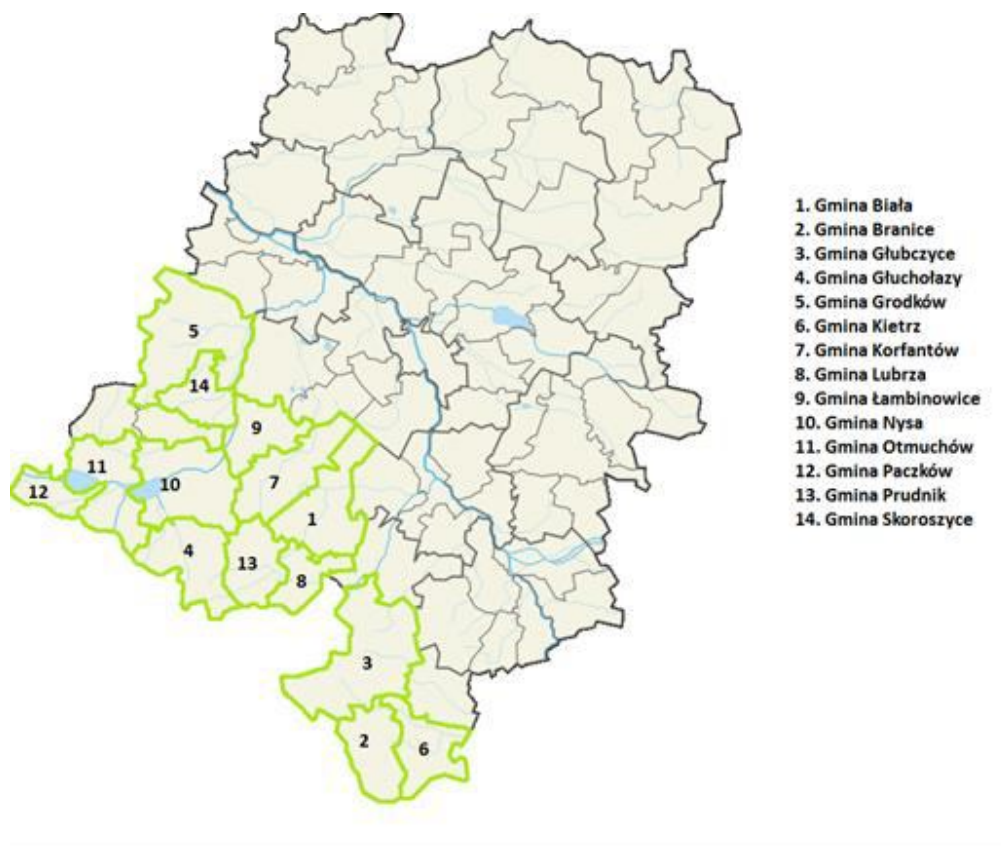
W 2014 roku zostało utworzone Partnerstwo Nyskie.

Celem ogólnym Projektu jest wytworzenie mechanizmów długofalowej współpracy w zakresie wspólnego rozpoznawania i rozwiązywania problemów o charakterze wykraczającym poza granice jednej gminy, tj. działanie na szczeblu ponadlokalnym.

Zakres Projektu obejmuje opracowanie dokumentów planistycznych dla obszaru funkcjonalnego: strategii ogólnej i 3 strategii sektorowych, tj.

- Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020,
- Strategii Rozwoju Transportu Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020,
- Strategii Rynku Pracy Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020,
- Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020.

Rysunek 3. Partnerstwo Nyskie – Gminy wchodzące w skład Partnerstwa.

Partnerstwo Nyskie to inicjatywa perspektywiczna skupiająca się na wspólnych działaniach mających na celu:

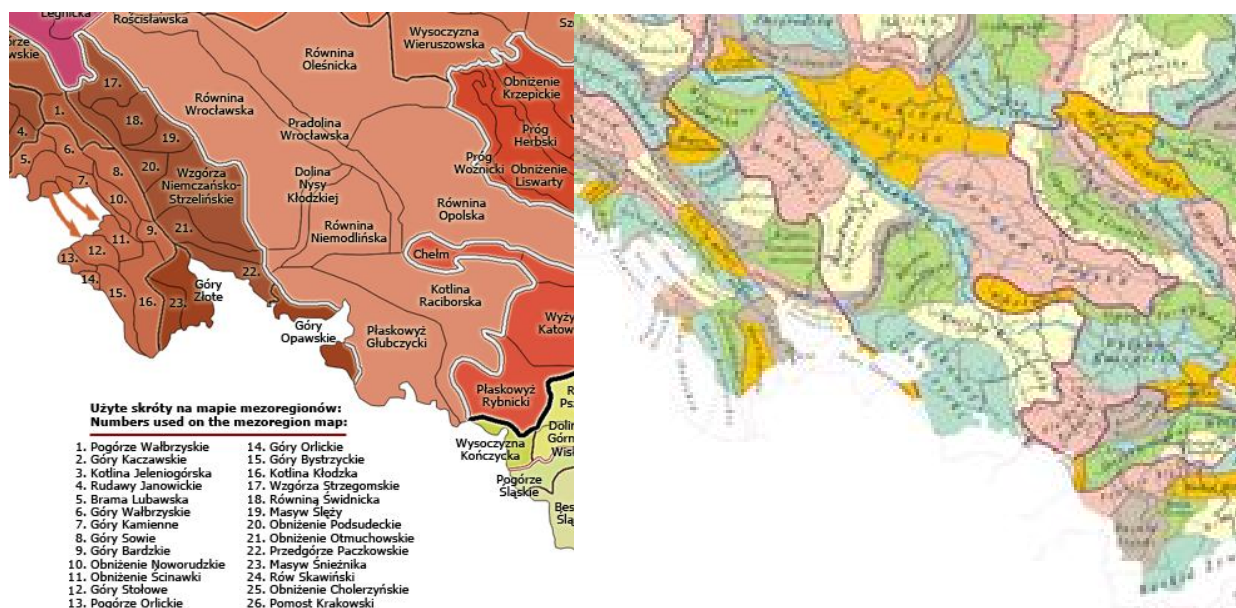
- 1) wzmacnianie spójności terytorialnej Partnerstwa - obszaru funkcjonalnego,
- 2) wspólne rozwiązywanie problemów zdefiniowanych dla obszaru funkcjonalnego,
- 3) wspieranie i inicjowanie planowania zintegrowanego (łączenie inwestycji) w ramach obszaru funkcjonalnego,
- 4) propagowanie wymiany wzajemnych doświadczeń i dobrych praktyk między Partnerami.

3.2.4. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI, GEOMORFOLOGIA, GEOLOGIA

Pod względem położenia fizjogeograficznego wg J. Kondrackiego obszar gminy znajduje się w obrębie następujących jednostek:

- provincia: Niż Środkowoeuropejski
- podprovincia: Niziny Środkowopolskie (318)
- makroregion: Nizina Śląska (318.5)
- mezoregiony: Równina Wrocławska (318.53)
- region: Równina Grodkowska (318.533)

Rysunek 4. Wycinek mapy Polska Regiony Fizjograficzne wg. J. Kondrackiego.

Źródło: mapa Polska Regiony Fizjograficzne wg. J. Kondrackiego

Równina Wrocławska jest płaską, rolniczą krainą, która wznosi się od 125 m n.p.m. do 165 m n.p.m. Charakteryzuje się zróżnicowaniem ze względu na rodzaj gruntów i gleb. Na obszarze Równiny Wrocławskiej wyróżnia się 3 regiony:

- Wysoczyzna Średzka,
- Równina Kaćka,
- Równina Grodkowska – pod względem geomorfologicznym jest to wysoczyzna morenowa (forma pochodzenia lodowcowego, stanowi zdenudowaną morenę denną płaską i falistą stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego), obszar bardzo słabo zróżnicowany z pagórkami kemowymi, znajduje się pomiędzy dolinami Oławy i Nysy Kłodzkiej. Występują tu gleby brunatnoziemne. Równinę Grodkowską cechuje rzeźba lekko falista i płasko równinna z niewielkimi deniwelacjami terenu (spadki do 5o). Urozmaicają ją pagórki kemowe miejscami porośnięte lasami. W kierunku południowo-wschodnim teren opada ku starasowanej i wypełnionej madami Dolinie Nysy Kłodzkiej o szerokości 6 - 7 km.

3.2.5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Oprócz formacji leśnych istotnym elementem uzupełniającym i różnicującym teren gminy są użytki zielone, występujące głównie w dolinach cieków wodnych. Są one użytkowane jako łąki kośne lub kośno - pastwiskowe. Są to zbiorowiska bardzo ubogie pod względem florystycznym.

Stan środowiska na obszarze gminy kształtowany jest przez intensywne rolnictwo i ośrodek przemysłowy Grodków. Emisje przemysłowe i komunalne Grodkowa skoncentrowane są na małej powierzchni miasta i lokalnie obniżają jakość powietrza w samym mieście i jego okolicach.

Rośliny chronione i rzadkie

W lasach Nadleśnictwa Prudnik rosną rośliny wpisane na czerwoną listę roślin naczyniowatych województwa opolskiego (jest to lista gatunków rzadkich, wymierających bądź zagrożonych wymarciem, zagrożonych). Są to turzyca, goździk pyszny, czosnek niedźwiedzi.

3.2.5.1. Obszary przyrodniczo cenne

Obszary systemu ekologicznego "E".

Podstawowym elementem struktury przestrzennej gminy jest system terenów otwartych o wysokich walorach ekologicznych. System ten obejmuje:

- dolinę Nysy Kłodzkiej w ponadlokalnym systemie obszarów chronionych (ESOCH),
- dolinę Strugi Grodkowskiej i Starej Strugi w lokalnym systemie obszarów chronionych.

Kompleksy leśne w gminie Grodków oraz w/ w obszary o wysokich walorach ekologicznych stanowią podstawową drogę obiegu materii i biomasy pomiędzy poszczególnymi komponentami środowiska przyrodniczego. Uzupełnieniem układu ekologicznego gminy stanowią ciągi zieleni łąkowej wzdłuż pozostałych cieków wodnych oraz enklawy zieleni śródpolne.

- **Rezerwat przyrody „KOKORYCZ”** - położony jest w dolinie Nysy Kłodzkiej na terenie nadleśnictwa Tułowice, gminy Grodków. Powierzchnia łączna wynosi 65,64 ha. Teren rezerwatu porasta głównie las dębowy w wieku 110-150 lat z domieszką lipy, jesionu, grabu i klona. W warstwie krzewów dominuje trzmielina i naloty jesionu. Powszechny jest tu zespół grądu niskiego w dwóch odmianach: kokoryczowa i z czosnkiem niedźwiedzim. W pierwszym podzespole rosną dwa gatunki kokoryczy: pusta i wątła. Od nich to wywodzi się nazwa rezerwatu. Zaznaczyć trzeba, że obie odmiany są na Opolszczyźnie wyjątkowo rzadkie. Na obszarze rezerwatu wykształcił się również łąg wiązowo – jesionowy i łąg wierzbowo – topolowy.

Do roślin chronionych, rosnących w rezerwacie zaliczyć można śnieżyczkę przebiśnieg, łąnowo kwitnącą wczesną wiosną na grądowych siedliskach oraz pierwiosnkę wyniosłą. Rzadko spotykane inne gatunki to: czosnek niedźwiedzi, kokoryczka wielokwiatowa i żywokost bulwiasty.

Występują tu 92 gatunki roślin naczyniowych a osobliwością przyrodniczą są dorodne, pomnikowe okazy dębów, jesionów i lip.

Do głównych zagrożeń rezerwatowego drzewostanu zaliczyć należy przede wszystkim niewłaściwą gospodarkę leśną, w szczególności wycinane najbardziej okazałych sztuk drzew, co może doprowadzić do zaburzenia struktury wiekowej zespołu.

Dla uchronienia rezerwatu od negatywnych skutków oddziaływania z zewnątrz zaprojektowano wokół niego otulinę o powierzchni 127,96 ha.

- **Rezerwat przyrody „DĘBINA”** – położony jest na terenie gminy Grodków, nadleśnictwa Tułowice w okolicy Głębocka i Pępic. Jego powierzchnia to 97,97 ha. Rezerwat utworzono w celu ochrony rzadkiego w kraju drzewostanu grądowego w odmianie czosnkowej, zachowanego w prawie naturalnym stanie. Jest to żywa pamiątka szumiących tu niegdyś Puszczy Niemodlińskiej. Drzewostan w wieku ok. 120-160 lat buduje przede wszystkim dąb, jesion oraz lipa. Jako domieszka występuje dąb czerwony, grab, modrzew, klon, jawor, świerk. W warstwie krzewów wyróżnia się trzmielina, bez czarny, podrosty brzozy, lipy i czeremchy. Marginalnie występuje łąg topolowo - wierzbowy. Wielką osobliwością szaty roślinnej jest tu łąnowo występująca śnieżyczka przebiśnieg, której w takiej ilości próżno szukać w innych rejonach Opolszczyzny. Z gatunków chronionych spotykamy w „Dębinie” pierwiosnkę lekarską, kruszynę pospolitą, a z roślin rzadkich – kokoryczkę wielokwiatową, czosnek niedźwiedzi i żywokost bulwiasty. Ogromne egzemplarze dębów i jesionów dochodzące do 150 cm pierśnicy, podkreślają wiekowy charakter tego zbiorowiska i stoją na straży stabilności leśnego ekosystemu. Stabilność ta zagrożona jest przede wszystkim zmianą poziomu wód gruntowych, a więc niewłaściwą gospodarką melioracyjną na terenach okolicznych upraw rolnych oraz nasilającymi się w ostatnich latach kradzieżami grubizny.

3.2.5.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu tworzone są w celu zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów o różnych typach ekosystemów. Zwyczajowo przyjęło się, że obejmują tereny większe od parku krajobrazowego o walorach przyrodniczo-krajobrazowych charakterystycznych dla danego

regionu. Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom, lecz powinna być prowadzona w sposób nie naruszający stanu względnej równowagi ekologicznej. Szczególnymi celami ochrony obszarów jest zachowanie terenów o walorach przyrodniczych i kulturowych oraz stabilizacja środowiska przyrodniczego przez tworzenie tzw. korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze rozporządzenia wojewody, które określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów.

Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Niemodlińskich utworzony został uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu Nr XXIV/193/88 z dnia 26.05.1988r. (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z dnia 17 lipca 1989r. Nr 19, poz. 231). Cały obszar chronionego krajobrazu obejmuje położony na Równinie Niemodlińskiej zwarty kompleks leśny z licznymi stawami, będący ostańcem dawnej Puszczy Niemodlińskiej. Przeważająca część Borów należy do zlewni Ścinawy Niemodlińskiej - prawobrzeżnego dopływu Nysy Kłodzkiej.

W gminie Grodków jedynie stosunkowo niewielki fragment lasów stanowi obszar chronionego krajobrazu. Jest to najbardziej na wschód wysunięty i to po lewobrzeżnej części Nysy Kłodzkiej las należący do Nadleśnictwa Tułowice. Utworzony został uchwałą WRN w Opolu Nr XXIV/193/88 z dn.26.05.1988r.

We wszystkich połączeniach międzygminnych, a zwłaszcza regionalnych najważniejszą rolę odgrywają doliny rzek. Pełnią one rolę korytarzy ekologicznych. W krajowym systemie ekologicznym ECONET-PL doliny rzek stanowią często korytarze ekologiczne oznaczeniu międzynarodowym. Pomimo znacznego przekształcenia umożliwiają one w dalszym ciągu rozprzestrzenianie się gatunków i łączność pomiędzy zachowanymi w mało zmienionym stanie ostojami przyrody (tzw. obszarami węzłowymi).

3.2.5.3. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.

Na terenie gminy obecnie występuje jeden **użytek ekologiczny „Kanał Młyński”** o powierzchni całkowitej 5,07 ha. Leży on częściowo w gminie Grodków, a częściowo w gminie Olszanka. Część grodkowska, leży w obrębie nadleśnictwa Tułowice (okolice Niemodlina) leśnictwo Głębocko i zajmuje powierzchnię 2,85 ha, natomiast część należąca do gminy Olszanka to 2,22 ha. Użytek tworzy stare koryto kanału łączącego młyny wodne w miejscowościach: Głębocko – Osiek Grodkowski – Michałów. Jest to bagno porośnięte czeremchą zwyczajną i bzem czarnym. Występują tu pokrzywa i kmieć błotna. „Kanał Młyński” jest też miejscem żerowania i bytowania ptactwa wodnego, w tym bociana czarnego i kaczek. Użytek został uznany przez Wojewodę Opolskiego rozporządzeniem nr P/2/97 z dnia 3.02.1997r. w sprawie wprowadzania indywidualnych form ochrony przyrody.

3.2.5.4. Obszary NATURA 2000

Obszar Natura 2000 to nowa forma ochrony przyrody (obok istniejących parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, czy innych) wprowadzana w naszym kraju od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy.

Na terenie Gminy Grodków wyznaczony został **obszar Natura 2000 „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej”** (kod obszaru PLH160014). Powierzchnia całego obszaru wynosi 1.439,60 ha. Obszar ten zajmuje grunty w obrębach wsi: Osiek Grodkowski, Kopice i Głębocko o łącznej powierzchni szacowanej na ok. 860 ha.

Obszar Natura 2000 „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej” rozciąga się wzdłuż Nysy Kłodzkiej od okolic Michałowa do Ptakowic. Główną część stanowią obszary leśne położone na zachód od koryta rzeki. Obszar obejmuje płaską dolinę zalewową Nysy Kłodzkiej oraz fragmenty teras nadzalewowych. Dolinę wyścielają mady rzeczne podścielone piaskami i żwirami aluwialnymi i wodnolodowcowymi. W spągu występują ily miocenijskie. Rzeźba terenu jest płaska, lokalnie zaznaczają się starorzecza i niewielkie obniżenia terenowe. W ostoi przeważa dobrze wykształcony grąd środkowoeuropejski. Koryto Nysy Kłodzkiej zachowuje naturalny charakter. Ze względu na zwarty charakter siedlisk przyrodniczych występujących głównie w lasach i jednocześnie izolację przestrzenną kompleksów zaproponowano ostoję w trzech fragmentach. Główny obejmuje kompleksy przyległe do koryta rzeczego wraz z krótkim odcinkiem łącznika między nimi wzdłuż koryta rzeki. Pozostałe dwa są izolowane i obejmują kompleks leśny w rejonie Osiek Grodkowski - Głębocko - Kopice i koło Ptakowic (Gmina Lewin Brzeski).

Główną wartością przyrodniczą obszaru jest dobrze wykształcona i zachowana dolina rzeczna o charakterze podgórskim. Część grądów *Galio-Carpinetum* znajdująca się w proponowanej ostoi jest bardzo dobrze zachowana. Duża część z nich to drzewostany przeszło 150-letnie. Oprócz grądów zachowały się również płaty bardzo dobrze wykształconych łągów *Filario-Ulmetum*. Wzdłuż koryta występują również naturalne zbiorniki eutroficzne i starorzecza. W granicach obszaru znalazł się kilkukilometrowy, dobrze zachowany kompleks siedlisk przyrodniczych reprezentatywny dla dolnego biegu Nysy Kłodzkiej. Sama rzeka w obrębie ostoi posiada na większości odcinków naturalne koryto, głęboko wcięte w bazę erozyjną doliny. Wartki nurt i duża energia przepływającej wody aktywnie kształtują zalesione brzegi, tworząc w ten sposób idealne siedliska dla zimorodka *Alcedo atthis*, jaskółek brzegówek *Riparia riparia* i wydry *Lutra lutra*. Ta ostatnia zakłada swe nory w miejscach, gdzie korzenie drzew stabilizują podmytą przez rzekę skarpe.

Występujące regularnie wezbrania wiosenne i letnie warunkują występowanie siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony w obszarze. Najbliżej koryta, gdzie poziom wód gruntowych jest najwyższy i wody wezbraniowe docierają najczęściej, wykształcają się zbiorowiska łągowych lasów wierzbowych. Są one tzw. siedliskiem priorytetowym w sieci Natura 2000. Nieco dalej od koryta, w obszarach znajdujących się również w zasięgu wezbrań rzeki, występują zbiorowiska łągów dębowo-wiązowo-jesionowych, które w wyższych partiach doliny zastępowane są przez lasy grądowe, zajmujące największą powierzchnię wśród siedlisk przyrodniczych ostoi (ok. 27 % powierzchni obszaru). W żyznych drzewostanach grądowych możemy wyróżnić także fragmenty starodrzewii, dochodzące nawet do wieku 140 lat. Dojrzałe lasy tego typu są także miejscem występowania dwóch gatunków ptaków ujętych w I załączniku Dyrektywy Ptasiej - muchołówki białoszyjej *Ficedula albicollis* i dzięcioła średniego *Dendrocopos medius*, które możemy traktować jako gatunki wskaźnikowe dla grądów o cechach drzewostanów naturalnych.

Regularnie pojawiające się w Nysie Kłodzkiej wysokie poziomy wód zapewniają także istnienie starorzeczy - siedlisk zajmujących stosunkowo niewielkie powierzchnie, mających jednak duże znaczenie dla utrzymania lokalnej bioróżnorodności. Przepływająca podczas dużych wezbrań przez terasę zalewową woda „przepłukuje” starorzecza, dzięki czemu nie ulegają one przeżyźnieniu i stanowią siedliska występowania bobra europejskiego *Castor fiber*, wydry, a także miejsce rozrodu licznych gatunków płazów (m.in. żab brunatnych i traszek zwyczajnych *Lissotriton vulgaris*).

Nysa Kłodzka pełni także bardzo ważną rolę jako miejsce i szlak wędrówki gatunków ryb dwuśrodowiskowych (np. łosoś *Salmo salar* i jesiotr *Acipenser sp.*) do położonych w górnych odcinkach tarlisk. Z tego względu istotne jest zapewnienie możliwości migracji ryb przez istniejące na Odrze i Nysie Kłodzkiej budowle hydrotechniczne (wyposażenie w odpowiednie przepławki), jak

i zachowanie naturalnych fragmentów rzek np. w obrębie obszarów Natura 2000, gdzie ryby mogą odbyć swe tarło.

W granicach obszaru Natura 2000 „Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej” znajdują się dwa rezerваты przyrody: „DĘBINA” (o pow. 58,95 ha) oraz „KOKORYCZ” (o pow. 41,30 ha), w których przedmiotem ochrony są bardzo dobrze zachowane grądy i łągi. Część obszaru ostoi zlokalizowana jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”.

Do głównych zagrożeń obszaru należy zaliczyć potencjalne zmiany reżimu wezbrań i niżówek powodowanych gospodarką wodną na położonych powyżej obszaru zbiornikach zaporowych Nysa i Otmuchów oraz ewentualne projekty regulacji i budowy umocnień koryta rzeki.

Należy także wdrożyć do planów urządzania nadleśnictw odpowiednie zapisy zapewniające utrzymanie siedlisk leśnych we właściwym stanie ochrony (m.in. niedopuszczenie do wprowadzania gatunków drzew niezgodnych siedliskowo np. świerków na siedliskach łągowych).

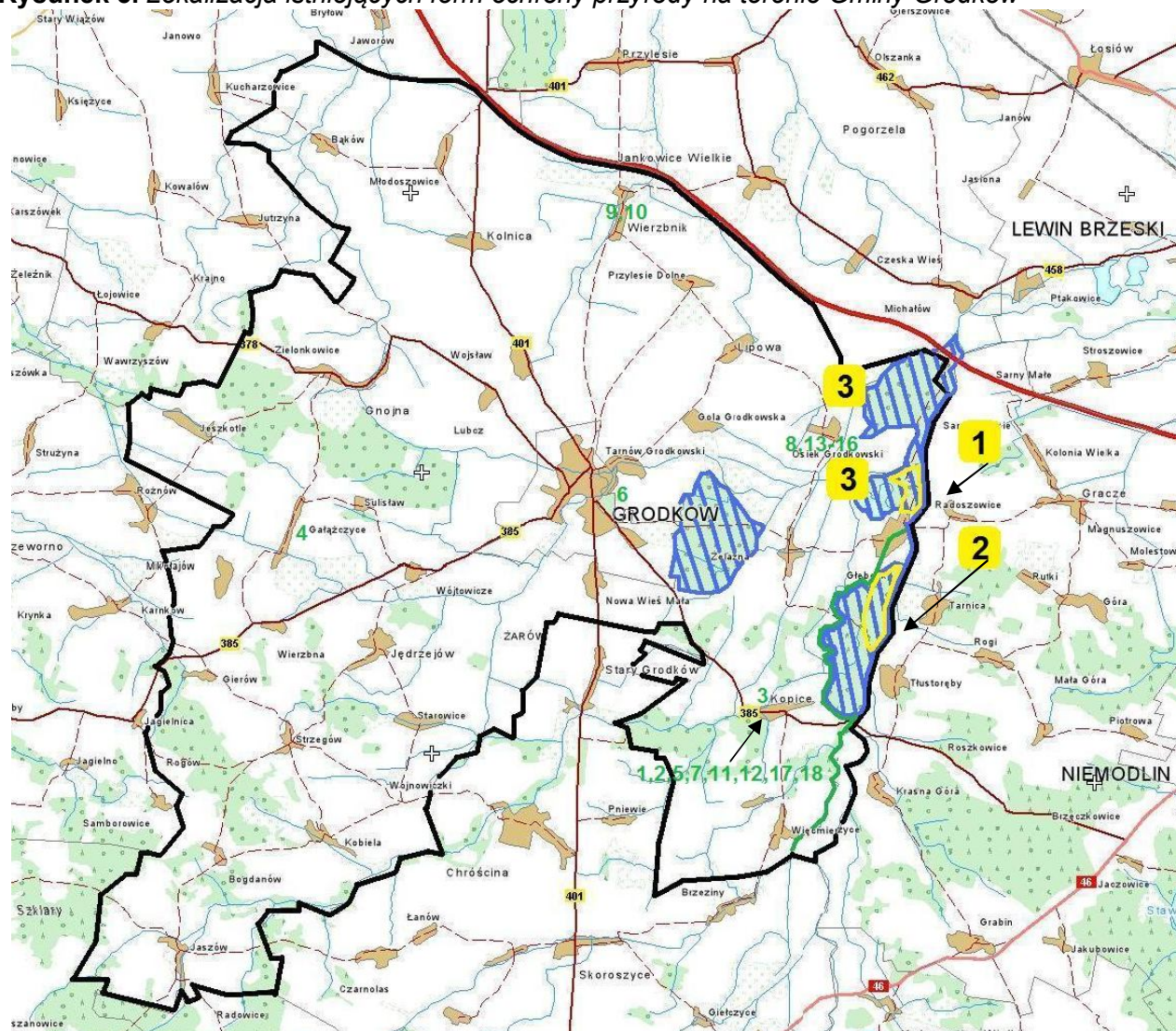
3.2.5.5. Parki zabytkowe

Duże walory przyrodnicze posiadają także parki. Większość z nich znajduje się w ewidencji i pod opieką wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W gminie Grodków istnieje następujące parki dworskie i jeden przypałacowy, uznane za zabytki kultury. Parki te znajdują się w miejscowościach:

- ✓ Gałączyce – park dworski o powierzchni 1,79 ha,
- ✓ Gnojna – park dworski o powierzchni 2,00 ha,
- ✓ Grodków – park na terenie dawnej fosy,
- ✓ Gierów - Park o pow. 0,99 ha powstały pod koniec XIX w. Park ma charakter parku krajobrazowego w stylu angielskim. Dominującym gatunkiem jest dąb szypułkowy w wieku do 150 lat oraz grab pospolity, lipa drobnolistna i robinia biała,
- ✓ Jędrzejów - Park dworski o powierzchni 3,50 ha, zadrzewiony gatunkami drzew liściastych z domieszką świerku.
- ✓ Kobiela – Park dworski o pow. 4,47 ha powstały w połowie XIX w. W drzewostanie dominują: olcha, jesion, dąb i lipa,
- ✓ Kopice – park przypałacowy o powierzchni 69,70 ha. Zadrzewienia liściaste są pozostałością dawnych lasów łągowych, można tu spotkać chronione rośliny takie jak: kopytnik pospolity, czworolist pospolity. Jest to jeden z piękniejszych kompleksów na Opolszczyźnie. Odmianą wartość parku podwyższają malownicze ruiny pałacu i innych starych budowli rozsianych po całym parku. Uroku dodaje usytuowany przed pałacem staw. Kompleks ten zasługuje na szczególną ochronę i szybką renowację.
- ✓ Osiek Grodkowski – Park dworski o pow. 5,18 ha powstały pod koniec XVII w. i zmodernizowany w XIX w. w drzewostanie dominują gatunki liściaste (lipy, jesiony, klony, jawory, dęby).,
- ✓ Strzegów – park dworski o powierzchni 5,00 ha,
- ✓ Starowice Dolne – park dworski o powierzchni 3,69 ha,
- ✓ Sulisław – park dworski o powierzchni 3,90 ha,
- ✓ Wierzbnik - Park dworski o pow. 2,77 ha ma charakter parku krajobrazowego w stylu angielskim. W części północno – wschodniej parku dominują gatunki liściaste, tj. lipa drobnolistna, jesion, olcha, klon, dąb, topola. W południowo – zachodniej części zachował się najcenniejszy drzewostan składający się z: sosny wejmutki, płatanu klonolistnego i miłorzębu dwuklapowego.
- ✓ Żarów - Pozostałości po parku

Rysunek 5. Lokalizacja istniejących form ochrony przyrody na terenie Gminy Grodków

LEGENDA

- granica gminy
- obszar Natura 2000 "Opolska Dolina Nysy Kłodzkiej"
- obszar chronionego krajobrazu "Bory Niemodlińskie"
- 1 rezerwat przyrody "Kokorycz"
- 2 rezerwat przyrody "Dębina"
- 3 użytek ekologiczny "Kanał Młyński"
- 1,2,....,18 pomniki przyrody wg. wykazu pomników przyrody (tab.1)

3.2.5.6. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz

odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie (Ustawa o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r., Dz. U. 2004 r., Nr 92, poz. 880). Na terenie gminy - wg rejestru form ochrony przyrody Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu - znajduje się 18 pomników przyrody.

3.2.5.7. Lasy

Lasy spełniają istotną rolę w odniesieniu do hydrosfery i atmosfery. Oprócz tego posiadają funkcje produkcyjne i społeczne, przede wszystkim rekreacyjne. W gminie Grodków lasy zajmują 14,98 % powierzchni gminy). Wskaźnik lesistości gminy jest uważany za średni, niewiele niższy od przeciętnej lesistości powiatu (18,8 %), i od wskaźnika dla województwa (26,6 %) i kraju (29,4 %).

Lasy i zadrzewienia administrowane są przez 3 jednostki Lasów Państwowych tj.:

- Nadleśnictwo Tułowice (3 036 ha),
- Nadleśnictwo Prudnik (812 ha),
- Nadleśnictwo Brzeg (284 ha).

Lasy rolników indywidualnych stanowią 97 ha.

Są to przeważnie bory mieszane z takimi gatunkami jak: świerk, dąb, sosna, w domieszce jesion, olsza czarna, modrzew, brzoza. Lasy w gminie położone są w dorzeczu Nysy Kłodzkiej, do której wpadają liczne rzeczki i potoki, w tym Młynówka, Stara Struga i Struga Grodkowska. Cieki te płyną w naturalnych korytach, stanowiąc cenną pozostałość naturalnej przyrody. Lasy mają charakter typowo nizinny, choć występują liczne niewielkie pagórki i wzniesienia. Tereny te są ostoją wielu gatunków zwierząt łownych (jeleń, sarna, dzik, lis, borsuk, kuna) i chronionych (orzeł bielik, bocian czarny, żuraw, wydra i bóbr). Urozmaicona rzeźba terenu oraz liczne potoki pozwoliły na zlokalizowanie sieci stawów rybnych, co zdecydowanie podnosi walory turystyczne gminy Grodków. Oprócz funkcji gospodarczych, lasy coraz częściej pełnią rolę poznawczą i turystyczną. Dla przyjeżdżających gości i mieszkańców Opolszczyzny Nadleśnictwa oferują liczne, zlokalizowane przy głównych trasach parkingi leśne.

Są to przeważnie bory mieszane z takimi gatunkami jak: świerk, dąb, sosna; w domieszce jesion, olsza czarna, modrzew, brzoza. Dość często występuje tu typ siedliskowy lasu mieszanego i lasu świeżego.

Dla Gminy Grodków szczególnie wskazane jest zwiększanie powierzchni lasów. Jest to zgodne z Krajowym Programem zwiększania Lesistości. Bezpośrednia lokalizacja zalesień i zadrzewień określona jest w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy. Lokalizacja ta powinna zapewnić zmniejszenie rozdrobnienia i rozproszenia kompleksów leśnych. Docelowa powierzchnia kompleksu leśnego nie powinna być mniejsza niż 5 ha. Pod zalesienia powinny być przeznaczone przede wszystkim grunty VI i V klasy bonitacyjnej oraz w wyjątkowych sytuacjach IV klasy. Ważne jest określanie granic rolno – leśnych. Granice te są ważne z punktu widzenia optymalnego wykorzystania powierzchni ziemi, uporządkowania przestrzeni rolniczej i leśnej zgodnej z warunkami glebowymi, przyrodniczymi i krajobrazowymi. Część drzewostanu Nadleśnictwa Tułowice (oddziały 16a,c,d, 17b,c, 18b,c, 60g,h, 69 b) zaliczono do cennych pod względem przyrodniczym. Liczne są tam drzewa, które wymiarami mogą być uznane jako pomniki przyrody. Szczególnie cenne jest również runo leśne, gdzie występuje m.in. czosnek niedźwiedzi, kokorycz, wawrzyniec wilczełyko, widłaki.

3.3. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gmina Grodków jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 28 459 ha (285 km²), o dominującym obecnie rolniczym charakterze. W strukturze użytkowania gruntów gminnych dominują użytki rolne. Użytkowanie gruntów w gminie przedstawia się następująco:

Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów w gminie Grodków.

L.P.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
1.	Użytki rolne	22 179,0424	77,94
	Grunty orne	19.560,4330	68,73
	Sady	57,3813	0,20
	Łąki trwałe	1.476,5074	5,19
	Pastwiska trwałe	602,8526	2,13
	Grunty rolne zabudowane	299,6690	1,05
	Grunty pod stawami	23,3545	0,08
	Grunty pod rowami	158,8446	0,56
2.	Grunty leśne	4 463,2061	15,68
	Lasy	4.264,2178	14,98
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	198,9883	0,70
3.	Grunty zabudowane	1 482,9306	5,21
	Tereny mieszkalne	255,0662	0,90
	Tereny przemysłowe	59,4423	0,21
	Inne tereny zabudowane	71,0434	0,25
	Tereny niezabudowane	30,7955	0,11
	Tereny rekreacyjne	128,1303	0,45
	Tereny komunikacyjne	938,4529	3,29
4.	Grunty pod wodami	174,3562	0,61
5.	Inne	159,0037	0,56
	RAZEM	28 459,5466	100

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych, pozyskanych z: Urzędu Gminy w Grodków, 2014

Największą powierzchnię zajmują tradycyjne uprawy zbożowe. Można to uzasadnić koniecznością zabezpieczenia własnej bazy paszowej. W stosunku do lat ubiegłych nastąpił poważny spadek w hodowli bydła. Występują natomiast tendencje wzrostu hodowli trzody chlewnej. Na terenie gminy produkcją rolną głównie zajmują się rolnicy indywidualni.

Gleby na terenie Gminy Grodków są zróżnicowane. Głównie są to gleby średnie wytworzone z glin lekkich i średnich oraz piasków naglinowych (bielicowe i brunatne).

Ściśle z tym związany jest również podział Gminy Grodków w zależności od klas ziemi. Przeważają klasy: IVa i IVb. W mniejszych ilościach występują gleby klasy II i III w części zachodniej gminy oraz klasy V i VI w części południowej gminy.

Na terenie Gminy Grodków znajduje się jedna duża ferma hodowlana, zlokalizowana w Więcmierzycach (ferma drobiu). Ponadto w miejscowościach: Kobiela i Strzegów zlokalizowane są stawy hodowlane. Oprócz tego znajduje się 11 spółek rolnych powstałych na bazie byłego Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz 9 Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych.

3.3.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zaopatrzenie gminy w gaz ziemny

Na terenie Gminy Grodków znajdują się gazowe sieci przesyłowe oraz dystrybucyjne oraz obiekty z nimi związane. Przez teren gminy przebiegają następujące sieci przesyłowe:

- 1) gazociąg wysokiego ciśnienia DN 200 PN 4,0 MPa relacji Lewin Brzeski-Nysa,
- 2) gazociąg wysokiego ciśnienia DN 80 PN 4,0 MPa relacji Lewin Brzeski-Nysa-odgałęzienie do Grodkowa,
- 3) gazociąg wysokiego ciśnienia DN 50 PN 4,0 MPa relacji Lewin Brzeski-Nysa-odgałęzienie do SRP I° Grodków (ul. Żeromskiego).

Na terenie miasta Grodków znajdują się ponadto obiekty systemu przesyłowego: stacje redukcyjno-pomiarowe (SRP):

- 1) SRP I° Grodków, ul. Żeromskiego, $Q = 1.600 \text{ nm}^3/\text{h}$,
- 2) SRP I° Grodków, ul. Warszawska, $Q = 1.600 \text{ nm}^3/\text{h}$.

Sieci i obiekty przesyłu gazu zarządzane są przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZSYSTEM, Oddział w Świerklanach.

Gaz na terenie Gminy Grodków rozdzielany jest za pomocą dystrybucyjnych sieci gazowych eksploatowanych przez Górnośląską Spółkę Gazownictwa w Zabrze, Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu.

Na terenie gminy znajduje się ok. 21,2 km dystrybucyjnej sieci gazowej (według stanu na 31.12.2012r.) w tym:

- sieci niskiego ciśnienia 17,5 km,
- sieci średniego ciśnienia 3,7 km.

Praktycznie zgazyfikowane jest tylko częściowo miasto Grodków. Sieci dystrybucyjne w miarę potrzeb są rozbudowywane.

Rysunek 6. Wycinek mapy systemu przesyłowego GAZ-SYSTEM S.A.

Tabela 4. Zaopatrzenie gminy Grodków w gaz ziemny.

Rok	Długość sieci gazowej [m]	Ilość osób korzystająca z sieci gazowej [osób]	Ilość gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej [szt.]	Ilość gospodarstw domowych ogrzewanych gazem [szt.]	Ogólne zużycie gazu [tys. m ³]	Zużycie gazu do ogrzewania mieszkań [tys. m ³]
2011	37 033	7 194	2 355	531	978,6	583,5
2012	37 309	7 353	2 535	550	1 032,2	653,1

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych, pozyskanych z: Głównego Urzędu Statystycznego, 2014

Zaopatrzenie gminy w energię ciepłą

Na terenie Gminy Grodków występuje system ciepłowniczy zaopatrujący w ciepło miasto Grodków, obsługiwany przez Energetykę Ciepłą Opolszczyzny S.A. i obejmujący:

- 1) ciepłownię o mocy zainstalowanej 11,6 MW (ul. Morcinka 35),
- 2) sieci ciepłownicze o łącznej długości ok. 3,8 km,
- 3) 30 węzłów ciepłowniczych pokrywających zapotrzebowanie na ciepło ok. 10,5 MW.

Całkowite zapotrzebowanie mocy cieplnej pokrywanej przez ciepłownię wynosi ok. 10,5 MW, w tym ogrzewanie pomieszczeń ok. 9,35 MW oraz przygotowanie ciepłej wody użytkowej 1,15 MW.

Głównym nośnikiem energii na cele grzewcze oraz przemysłowe są paliwa stałe - węgiel i miał (kotłownia centralna i małe, lokalne kotłownie). Wśród kotłowni lokalnych zaopatrujących w ciepło wielorodzinne budynki mieszkalne, obiekty użyteczności publicznej, zabudowę mieszkaniową z rejonu śródmieścia oraz odbiorców indywidualnych znajdują się również opalane gazem.

Mieszkańcy pozostałych miejscowości Gminy Grodków ogrzewają budynki mieszkalne za pomocą indywidualnych kotłowni zasilanych paliwem stałym (koks, węgiel), występują również kotłownie olejowe lub na gaz płynny (z indywidualnych zbiorników).

Urząd Gminy posiada dokumentu „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” jednak zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo Energetyczne (Dz.U.2012, poz. 1059 – tekst jednolity ze zmianami) wymagana jest jego aktualizacja.

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną

Zaopatrzenie odbiorców w energię elektryczną realizowane jest przez Krajowy System Elektroenergetyczny (KSE) obejmujący wszystkie źródła mocy i energii elektrycznej, powiązane są ze sobą przez:

- 1) sieć przesyłową obejmującą najwyższe napięcia 750 kV, 400 kV i 220 kV,
- 2) sieć dystrybucyjną obejmującą wysokie napięcia (110 kV) i średnie napięcia (30 kV, 20 kV, 15 kV i 6 kV),
- 3) sieci niskiego napięcia (poniżej 6 kV).

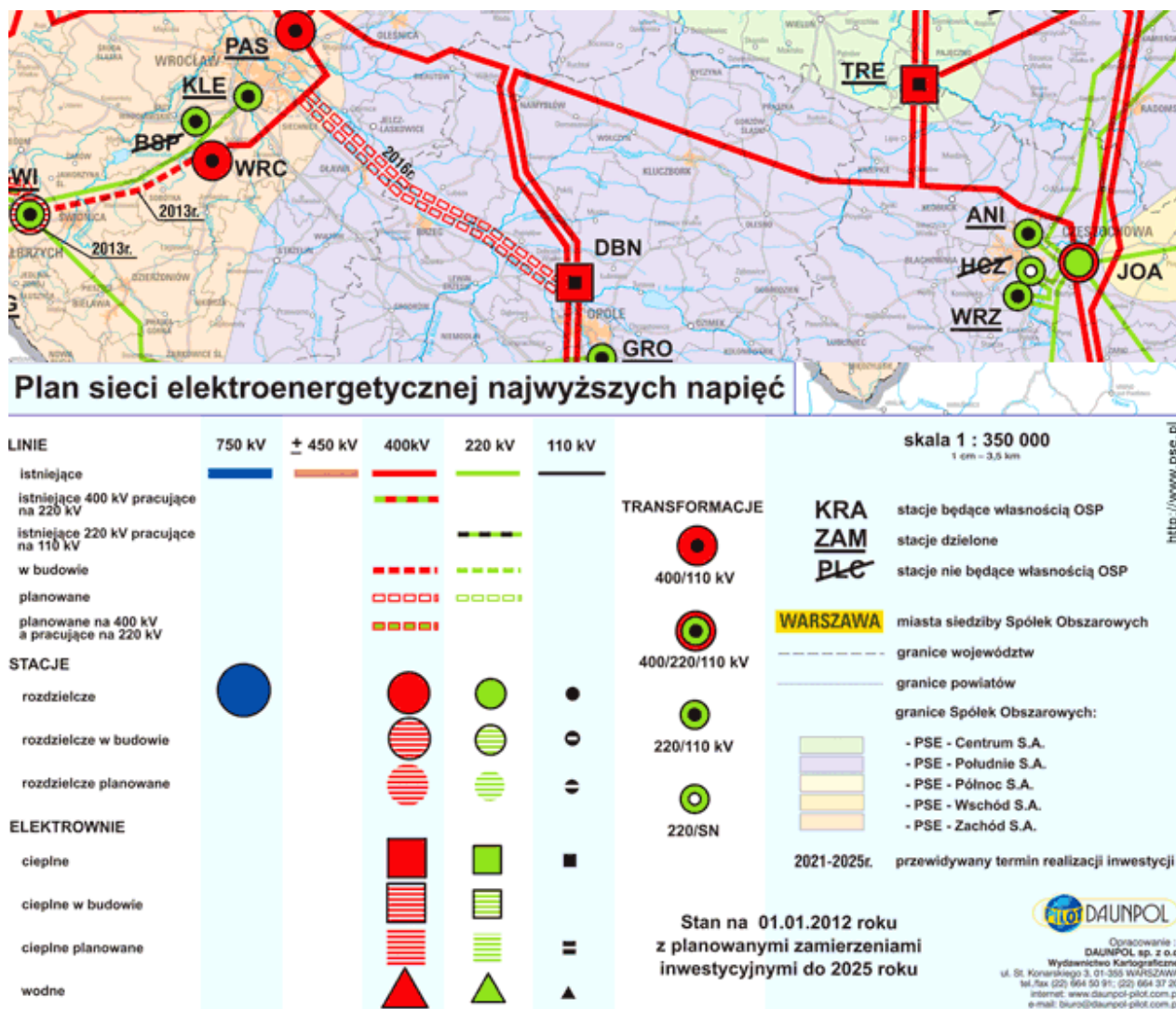
Podstawowymi elementami każdej sieci są stacje i linie energetyczne. Operatorem sieci przesyłowej i jej właścicielem są Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.). Sieć dystrybucyjna i sieci niskiego napięcia podlegają w większości zakładom energetycznym.

Na terenie Gminy Grodków znajdują się następujące sieci i urządzenia elektroenergetyczne:

- 1) GPZ Grodków (Główny Punkt Zasilania) - stacja transformatorowa 110/15 kV,
- 2) elektroenergetyczne, jednotorowe linie napowietrzne 110 kV relacji GPZ Gracze-GPZ Grodków oraz GPZ Grodków-GPZ Hajduki,
- 3) elektroenergetyczne napowietrzne i kablowe linie 15 kV i 0,4 kV,
- 4) rozdzielnia sieciowa 15 kV na terenie oczyszczalni ścieków w Grodkowie,
- 5) stacje transformatorowe 15/0,4 kV.

Ogólny stan techniczny sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy Grodków jest dobry.

Rysunek 7. Wycinek mapy Planu rozwoju sieci przesyłowej do 2025 roku

Wykorzystanie energii odnawialnych, ocena potencjału i możliwości:

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (PZPWO), przyjęty uchwałą Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010r., wskazuje, że obszarami predysponowanymi dla lokalizacji elektrowni wiatrowych są tereny niezalesione oraz wyniesione ponad poziom otoczenia, z wyłączeniem dolin rzecznych i terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, w tym poza rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi i ich otulinami, obszarami chronionego krajobrazu, obszarami NATURA 2000 oraz poza terenami w granicach projektowanych rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i ich otulin, obszarów chronionego krajobrazu, obszarów NATURA 2000, a także poza korytarzami ekologicznymi i poza obszarami wskazanymi w stanowisku Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody z 1 października 2008 r. w sprawie ochrony krajobrazu w procesie lokalizacji farm elektrowni wiatrowych na terenie województwa opolskiego. W PZPWO wskazano w przybliżony sposób obszary korzystne dla lokalizacji elektrowni wiatrowych,

predysponowane do produkcji energii z biomasy oraz predysponowane do wykorzystania energii geotermalnej.

Oceniono w ten sposób, że w granicach Gminy Grodków występują korzystne warunki do produkcji energii z biomasy (cała gmina) oraz do lokalizacji elektrowni wiatrowych (głównie północna część gminy oraz mniejsze obszary w części środkowej i południowej). Granica obszarów predysponowanych do wykorzystania energii geotermalnej przebiega jedynie przez północne tereny gminy.

Obecnie Gmina Grodków ma pełne pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których ustalenia dopuszczają, w różnym zakresie, lokalizację na terenach rolnych turbin wiatrowych służących do produkcji energii elektrycznej. Na bazie tych ustaleń zainteresowani inwestorzy prowadzą zaawansowane działania formalnoprawne zmierzające do lokalizacji na terenie Gminy Grodków farm wiatrowych w rejonie wsi: Bąków, Młodoszowice, Kolnica, Wierzbnik, Przylesie Dolne, Wojsław, Lubcz, Nowa Wieś Mała, Żarów, Starowice Dolne i Wojnowiczki.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodków wyznacza się:

- 1) obszary rozmieszczenia turbin elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW,
- 2) obszary oddziaływania elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW,

Studium dopuszcza na terenie Gminy Grodków lokalizację obiektów i urządzeń służących do komercyjnej na określonych zasadach i z zastrzeżeniem określonych warunków.

Prowadzone w Urzędzie Miejskim postępowania dot. umiejscowienia turbin elektrowni wiatrowych prowadzone w zgodzie z obowiązującym prawem, wszystkie wydane decyzje środowiskowe oparte były na pełnej procedurze przewidzianej ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z uwzględnieniem szeregu analiz dotyczących wpływu inwestycji na środowisko i zdrowie ludzi, m.in. uzgodniony z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Opolu i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Brzegu (raport o oddziaływaniu na środowisko). Elektrownie mają być zlokalizowane na terenie 8 sołectw, inwestorzy rozpoczęli prace budowlane.

Infrastruktura transportowa

Transport drogowy

Gmina Grodków posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. Obecnie przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie, a sieć dróg powiatowych na terenie gminy jest dostatecznie gęsta i zapewnia możliwość dojazdu do wszystkich miejscowości oraz dobre powiązania wszystkich miejscowości gminy z siedzibą gminy.

Drogi gminne stanowią uzupełnienie podstawowego układu sieci dróg. Zapewniają przede wszystkim powiązania pomiędzy wsiami gminy i są jednocześnie trasami transportu rolnego, ułatwiającymi dojazd do pól uprawnych mieszkańców gminy.

Położenie Gminy Grodków jest jej istotnym atutem – zarówno pod względem krajowej jak i międzynarodowej komunikacji drogowej. Szczególną zaletą jest przebiegająca przez gminę autostrada A-4 oraz skomunikowanie jej poprzez „Węzeł Przyleski” z infrastrukturą drogową gminy. Gmina Grodków stanowi korytarz przelotowy dla transportu odbywającego się od granicy państwa do autostrady A-4. Droga wojewódzka nr 401 będąca jedynym połączeniem z autostradą przebiega obwodnicą miasta Grodkowa.

Na układ komunikacji drogowej na terenie Gminy Grodków składa się:

- 1) **Autostrada A4** (D/Granica Państwa-Jędrzychowice-Bolesławiec-Krzywa-Wrocław-Prądy-Nogowczyce-Gliwice-Katowice-Chrzanów-Kraków-Tarnów-Rzeszów-Jarosław-Radymno-Korczoza-Granica Państwa/U),

2) **Drogi wojewódzkie:**

a) nr 401 - relacji Brzeg-węzeł autostradowy „Przylesie”-Grodków-Pakosławice, dł. 14,5 km,
 b) nr 385 - relacji Granica Państwa-Tłumaczów-Wolibórz-Ząbkowice Śl.-Ziębice-Grodków - Jaczowice, dł. 23,3 km,

c) nr 378 - relacji Biedzychów-Grodków, długości 11,1 km,

3) **Drogi powiatowe** nr: 1501O, 1502O, 1503O, 1504O, 1505O, 1506O, 1507O, 1518O, 1540O, 1541O, 1543O, 1544O, 1544O, 1545O, 1546O, 1547O, 1548O, 1549O, 1550O, 1551O, 1551O, 1552O, 1553O, 1558O, 1663O.

4) **Drogi gminne:** łącznie 83 zaliczonych do kategorii publicznych dróg gminnych.

Tabela 5. Rodzaj i długość dróg na terenie Gminy Grodków

Długość dróg ogółem [km]	Długość dróg krajowych [km]	Długość dróg wojewódzkich [km]	Długość dróg powiatowych [km]	Długość dróg gminnych [km]
277	0	43,45	118,50	115,05

Opracowano na podstawie informacji z Gminy Grodków, 2014

Stan techniczny dróg na terenie miasta i gminy Grodków jest zróżnicowany. W najlepszym stanie w stosunku do długości odcinka przebiegającego przez Gminę Grodków jest autostrada A4. W stosunkowo dobrym stanie jest droga wojewódzka nr 401. Parametry wielu odcinków tej drogi są bardzo dobre.

W gorszym stanie są pozostałe drogi wojewódzkie (nr 385 i 378) oraz drogi powiatowe. W miarę możliwości finansowych Gmina Grodków przeprowadza bieżące remonty dróg i chodników utrzymując je w stanie nadającym się do eksploatacji.

Tabela 6. Podział dróg w Gminie Grodków wg. nawierzchni

	Długość dróg na terenie Miasta i Gminy Grodków o nawierzchni:[km]									
	twardej						gruntowej			Łącznie
	ulepszonej			nieulepszonej			Wzmocniona żwirem i żużlem	Naturalna z gruntu	Razem	
	bitumiczna	betonowa	kostka	brukowa	tluczniowa	Razem				
Miasto	22,0841	0,0	1,8027	0,0	0,0890	23,9758	0,1000	1,1313	1,2313	25,2071
Gmina	14,9600	0,4500	0,630	0,9580	3,4880	20,4860	15,4490	52,9080	68,357	88,8430
Ogółem	37,0441	0,4500	2,4327	0,9580	3,5770	44,4618	15,5490	54,0393	69,5883	114,0501

Opracowano na podstawie informacji z Gminy Grodków, 2014

Linie autobusowe:

Wsie Gminy Grodków obsługiwane są systemem zbiorowej komunikacji autobusowej, zakłada się utrzymanie sieci przystanków oraz dworca w Grodkowie.

Transport kolejowy

Przez teren Gminy Grodków przebiega drugorzędna linia kolejowa nr 288 relacji Nysa – Brzeg. Linia ta, po okresie zawieszenia, została w grudniu 2008 reaktywowana. Docelowo przewiduje się modernizację linii nr 288. Linia prowadzi ruch pasażerski (szynobusy) i towarowy.

W Grodkowie znajdują się obiekty stacji kolejowej, bocznice i rozjazdy kolejowe.

Druga linia kolejowa, nr 321 relacji Grodków-Przeworno-Głębocka jest obecnie linią nieeksploatowaną. Linia ta została wyłączona z wykazu terenów zamkniętych wyznaczonych decyzją Ministra Infrastruktury nr 45 z dnia 17 grudnia 2009r. (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury z 2009r. Nr 14, poz. 51, z późn. zm.).

Zaopatrzenie gminy w wodę

Odbiorcy na terenie miasta i gminy Grodków są zaopatrywani w wodę za pomocą sieci wodociągowej zasilanej z ujęć wody zlokalizowanych na terenie gminy oraz w ograniczonym zakresie z ujęć zewnętrznych, pozagminnych.

Funkcję zbiorowego zaopatrzenia w wodę w imieniu gminy realizuje firma „GRODWiK” Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowie Grodkowskim.

Sieć wodociągowa w Gminie Grodków jest dobrze rozbudowana. Woda na potrzeby mieszkańców pobierana jest z 4 ujęć wody w miejscowościach: Gnojna, Grodków, Strzegów i Wójtowice, przy których funkcjonują Stacje Uzdatniania Wody. Od 2006 r. 100% miejscowości na terenie Gminy Grodków jest wyposażonych w sieć wodociągową.

Ogólny stan zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Gminie Grodków jest zadowalający.

Zaopatrzenie w wodę Gminy Grodków odbywa się z:

1) ujęć własnych (wody podziemne z utworów trzecio- i czwartorzędowych) zlokalizowanych w miejscowościach:

a) Grodków – 6 studni ze Stacją Uzdatniania Wody o wydajności 184 m³/h, dostarczającą wodę dla miejscowości: Grodków, Nowa Wieś Mała, Tarnów Grodkowski, Żelazna, Głębocko, Osiek Grodkowski, Gola Grodkowska, Kopice, Więcmierzyce oraz do Starego Grodkowa w Gminie Skoroszyce,

b) Gnojna – 2 studnie ze Stacją Uzdatniania Wody, o wydajności 75 m³/h, dostarczającą wodę dla miejscowości: Gnojna, Zielonkowice, Lubcz, Wojśław, Polana, Kolnica, Młodoszowice, Bąków, Wierzbnik, Przylesie Dolne, Lipowa, Gałączyce, Jeszkotle, Wierzbna, Mikołajowa, Gierów,

c) Wójtowice – 2 studnie ze Stacją Uzdatniania Wody o wydajności 11,7 m³/h, dostarczającą wodę dla miejscowości: Wójtowice, Sulisław, Jędrzejów, Starowice Dolne, Żarów,

d) Strzegów – 2 studnie ze Stacją Uzdatniania Wody o wydajności 24 m³/h, dostarczającą wodę dla miejscowości: Strzegów, Kobiela, Bogdanów, Jaszów, Wojnowiczki,

2) zakupu hurtowego wody ze źródeł zewnętrznych: wieś Rogów od 2006 r. zaopatrywana jest w wodę z ujęcia w Karnkowie w Gminie Przeworno (woj. dolnośląskie).

Ujęcia wody posiadają zatwierdzone strefy ochrony sanitarnej bezpośredniej (w granicach ogrodzeń). Ujęcie dla SUW Grodków czeka na decyzję Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu zatwierdzającą granice strefy ochrony pośredniej (25-letni okres spływu wód podziemnych w kierunku ujęcia) - dokumenty złożono w kwietniu 2012 r. Wszystkie ujęcia posiadają również aktualne pozwolenia wodno-prawne na pobór wody podziemnej i eksploatację urządzeń służących do poboru wody. Jakość wody jest kontrolowana systematycznie przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Brzegu.

Tabela 7. Zaopatrzenie Gminy Grodków w wodę.

Rok	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Ilość osób korzystających z sieci wodociągowej [osób]
2011	133,3	3 064	18 182
2012	133,6	3 101	18 182

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych, pozyskanych z: Urzędu Gminy w Grodków, 2014

Odprowadzanie ścieków

Wyposażenie Gminy Grodków w sieć kanalizacyjną odbiega od stopnia jej zwodociągowania. Szacuje się, że tylko około 64% (stan na koniec 2012 r.) mieszkańców gminy korzysta z kanalizacji sieciowej, przy czym około 56% miejscowości Gminy Grodków jest skanalizowanych.

Miejscowości skanalizowane to: Grodków, Gnojna, Tarnów Grodkowski, Lubcz, Wojsław, Polana, Jeszkotle, Kolnica, Młodoszowice, Bąków, Wierzbnik, Przylesie Dolne, Lipowa, Gola Grodkowska, Nowa Wieś Mała, Wójtowice, Jędrzejów, Starowice Dolne, Strzegów, Żelazna i Osiek Grodkowski.

Szacuje się, że łącznie 15.800 osób (w tym w Grodkowie 8.818 osób, tj. 99 %, a z terenów wiejskich 3 828 osób, tj. 35 %) korzysta ze zbiorowego, zorganizowanego odprowadzania ścieków.

Łączna długość sieci kanalizacyjnej (ogólnospławnej i sanitarnej) wynosi ok. 130 km (stan na koniec 2013 r.).

Ścieki komunalne z obszarów skanalizowanych odprowadzane są do istniejącej oczyszczalni ścieków w Tarnowie Grodkowskim. Ścieki ze szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne (szamb) wywożone są do punktu zlewnego w oczyszczalni ścieków w Tarnowie Grodkowskim. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Struga Grodkowska.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Tarnowie Grodkowskim obecnie modernizowana została uruchomiona w 1988 r. Dobowa projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 4 000 m³/d o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 23 300.

Ilość ścieków przyjętych na oczyszczalnię na podstawie ilości zużytej przez gospodarstwa domowe i innych odbiorców wyniosła w 2012 r. 385 004 m³, w tym:

- ścieki z gospodarstw domowych 299 715 m³,
- ścieki od pozostałych odbiorców 85 289 m³.

Łączna ilość ścieków dopływających (łącznie z wodami opadowymi, infiltracyjnymi) do oczyszczalni, a następnie oczyszczonych i odprowadzonych do odbiornika wynosiła 686 tys. m³, w tym 17 tys. m³ ścieków dowiezionych do punktu zlewnego w oczyszczalni.

Tabela 8. Sieć kanalizacyjna w Gminie Grodków.

Rok	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w mieście [osób]	Ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na wsi [osób]
2011	44,6	973	8 346	1 251
2012	117,9	1 419	8 378	3 090

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych, pozyskanych z: Urzędu Gminy w Grodków, 2014

Gospodarka odpadami

Gmina zobowiązana jest do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz rozporządzeń wykonawczych.

Głównym celem wynikającym z „Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014” (KPGO 2014) oraz „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017” (PGOWO 2012-2017) jest stworzenie takiego systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju i Polityką Ekologiczną Państwa.

Odpady komunalne są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstałych w gospodarstwach domowych.

Poniżej przedstawiono szacunkowe ilości odpadów komunalnych, w tym również odpadów ulegających biodegradacji, wytworzonych na terenie gminy Grodków w 2013 r.

Jednostkowe wskaźniki wytwarzania odpadów dla terenów wiejskich przyjęto wg opracowania pn.: „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” (Szpadt, 2010 r.), a więc zgodnie z KPGO 2014 i PGOWO 2012-2017.

Tabela 9. Ilość odpadów komunalnych, w tym ilość odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych na terenie Gminy Grodków w 2013 r.

Nazwa wskaźnika	Miasto	Tereny wiejskie	Razem
Przyjęty wskaźnik wytwarzania odpadów [kg/M/rok]	368,6	249,6	302,8
Liczba mieszkańców	8 753	10 826	19 579
Ilość wytworzonych odpadów komunalnych [Mg], w tym:	3 226,4	2 702,2	5 928,6
- ilość wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	1 855,2	1 316,0	3 171,2

Zródło: Opracowano wg dokumentu „Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami” Szpadt, 2010 r.

Ilość wytworzonych odpadów komunalnych na terenie gminy Grodków w 2013 r. wyznaczona została na poziomie ok. **5 928,6 Mg**, z tego:

- **3 226,4 Mg** (ok. **54,4%**) w mieście,
- **2 702,2 Mg** (ok. **45,6%**) na terenach wiejskich.

Ilość wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji w 2013 r. wyznaczona została na poziomie **3 171,2 Mg**, z tego:

- **1 855,2 Mg** na terenie miasta - na statystycznego mieszkańca miasta przypadło ok. **212 kg/M/rok** wytworzonych bioodpadów,
- **1 316,0 Mg** na terenach wiejskich - na statystycznego mieszkańca wsi przypadło ok. **122 kg/M/rok** wytworzonych bioodpadów.

System gospodarowania odpadami komunalnymi

W świetle nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. jedn. Dz. U. z 2012 poz. 391 z późn. zm.) - Gmina zobowiązana była do wprowadzenia od 1 lipca 2013 r. nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnego z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi.

W związku z powyższym Rada Miejska w Grodkowie podjęła stosowne uchwały, które stały się podstawą wspomnianego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym m.in.:

- w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Grodków - Uchwała Nr XXVI/216/13, zmieniona Uchwałą Nr XXX/260/13 z dnia 29 maja 2013 r. oraz Uchwałą Nr XLI/320/14 z dnia 12 marca 2014 r.,
- w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości - Uchwała Nr XXVIII/238/13 z dnia 11 marca 2013 r., zmieniona Uchwałą Nr XXXIII/277/13 z dnia 13 sierpnia 2013 r.

Zbiórka odpadów na terenie gminy Grodków zorganizowana jest zarówno w systemie pojemnikowym jak i workowym - w oparciu o podział na następujące frakcje odpadów:

- szkło opakowaniowe,,
- odpady suche - tworzywa sztuczne, metal, papier, opakowania wielomateriałowe,
- pozostałe zmieszane odpady komunalne,

a także:

- odpady wielkogabarytowe - zbiórka raz w roku w formie tzw. „wystawki” (akcja jesienna zgodnie z harmonogramem),
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny - zbiórka raz w roku w formie tzw. „wystawki” (akcja jesienna zgodnie z harmonogramem).
- zużyte baterie - zbiórka w placówkach oświatowych, Urzędzie Miejskim i marketach (organizatorem zbiórki jest Organizacja Odzysku REBA S.A.)

Ponadto w Grodkowie przy ul. Elsnera 12, został utworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), gdzie bezpłatnie można oddawać: surowce wtórne (papier, tworzywa sztuczne, szkło, metale) odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie i akumulatory, odpady ulegające biodegradacji z ogrodów i parków odpady remontowo-budowlane, zużyte opony, odpady niebezpieczne (tj. m.in. rozpuszczalniki, kwasy, alkalia, odczynniki fotograficzne, farby, farby drukarskie, tusze, kleje, oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe itp.).

Ogólna ilość odpadów komunalnych, odebranych/zebranych z terenu gminy Grodków w 2013 r. wyniosła: **2 948,0 Mg**, z czego **701,5 Mg** (ok. **23,8 %**) pochodziło z selektywnej zbiórki.

Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

W „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017” podzielono województwo na 4 Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi. Gmina Grodków zadeklarowała przynależność do Regionu Południowo-Zachodniego, który swoim zasięgiem obejmuje 19 gmin (w tym 4 z woj. dolnośląskiego) i jest zamieszkały przez ok. 256 tys. osób. Jako instalacje regionalne wskazano:

- instalację mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów - Regionalne Centrum Gospodarowania Odpadami Nysa w Domaszkowicach,
- instalację przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów:
 - Zakład Higienizacji Odpadów w Łądku Zdroju,
 - Regionalne Centrum Gospodarowania Odpadami Nysa,
- składowisko odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania: - Regionalne Centrum Gospodarowania Odpadami Nysa.

Na terenie gminy Grodków nie funkcjonują instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Zmieszane odpady komunalne odebrane z obszaru gminy wywożone są do Regionalnego Centrum Gospodarowania Odpadami Nysa w Domaszkowicach, natomiast odpady pochodzące z selektywnej zbiórki do Zakładu Gospodarowania Odpadami w m. Gać (gm. Oława, woj. dolnośląskie).

3.3.2. STRUKTURA WŁASNOŚCI NIERUCHOMOŚCI

Zgodnie z rejestrem Banku Danych Lokalnych, prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny, odnotowuje się stopniowy wzrost zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Grodków (zarówno w mieście jak i w sołectwach) w ostatnich latach. Według stanu na koniec 2012 r. (brak danych w GUS za 2013 r.) w gminie istniało:

- 6 505 mieszkań, z tym: 3 191 - w mieście, 3 314 - w sołectwach,
- 25 094 izb, w tym: 11 476 - w mieście, 13 618 - w sołectwach,
- 492 907 m² powierzchni użytkowej mieszkań, w tym: 212 898 m² - w mieście, 280 009 m² - w sołectwach.

W poniższej tabeli zostały zestawione informacje z zakresu infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Grodków w podziale na miasto i tereny wiejskie.

Tabela 10. Zmiany w zasobach mieszkaniowych Gminy Grodków w latach 2010-2013

Rok	Liczba mieszkań			Liczba izb			Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]		
	M + W	M	W	M + W	M	W	M + W	M	W
2010	6 466	3 172	3 294	24 878	11 371	13 507	487 475	210 238	277 237
2011	6 485	3 182	3 303	24 981	11 426	13 555	490 202	211 702	278 500
2012	6 505	3 191	3 314	25 094	11 476	13 618	492 907	212 898	280 009
2013	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.

M - miasto, W - tereny wiejskie
b. d. - brak danych; dane w trakcie opracowania

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

W ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby ludności gminy Grodków, przy jednoczesnym wzroście liczby izb, mieszkań oraz ich powierzchni użytkowej.

Tabela 11. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Grodków w latach 2010-2013

Rok	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]			Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]		
	M + W	M	W	M + W	M	W
2010	75,4	66,3	84,2	24,6	23,6	25,3
2011	75,6	66,5	84,3	24,7	23,9	25,4
2012	75,8	66,7	84,5	24,9	23,9	25,6
2013	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.

M - miasto, W - tereny wiejskie
b. d. - brak danych; dane w trakcie opracowania

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

W ostatnich latach sukcesywnie wzrasta przeciętna powierzchnia mieszkań w przeliczeniu na 1 mieszkanie i na 1 osobę. Taka tendencja zmian ma odzwierciedlenie w stopniowo wzrastającej liczbie mieszkań, ich powierzchni, przy jednoczesnym spadku liczby mieszkańców terenu gminy Grodków.

3.3.3. OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Gminę Grodków zaliczyć można do terenów bogatych w zasoby dziedzictwa kulturowego w województwie opolskim.

W Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Opolu do Rejestru Zabytków Nieruchomych zastały wpisane następujące obiekty:

Bąków

kościół fil. p.w. św. Katarzyny, poł. XIV, XVI, nr rej.: 886/64 z 15.05.1964

Bogdanów

kościół fil. p.w. św. Stanisława Biskupa, pocz. XIX, nr rej.: 1573/66 z 17.08.1966

Gałączyce

kościół par. p.w. św. Marcina, 1605, 1843, nr rej.: 148/55 z 19.01.1955
park dworski, XIX, nr rej.: 68/81 z 11.08.1981

Gierów

park, nr rej.: 74/83 z 1.08.1983

Gnojna

kościół par. p.w. MB Różańcowej, XV/XVI, XVIII, nr rej.: 1145/66 z 12.11.1968
park dworski, k. XIX, nr rej.: 67/81 z 15.07.1981

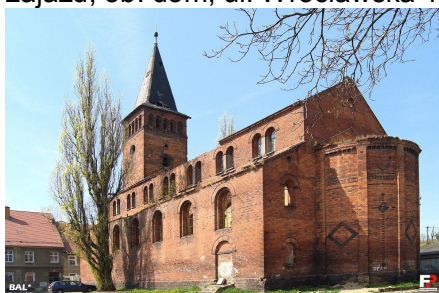
Gola Grodkowska

spichlerz dworski, 1 poł. XIX, nr rej.: 890/64 z 18.05.1964

Grodków

stare miasto, nr rej.: 181 z 10.06.1949

kościół par. p.w. św. Michała Archanioła, k. XIII, XV, XVII, nr rej.: 122/54 z 28.08.1954
mury obronne, XIV-XVI, nr rej.: 684/63 z 16.10.1963
brama Lewińska, nr rej.: j.w.
brama Ziębicka, nr rej.: j.w.
dom, ul. Elsnera 8 (d. 16), XIX, nr rej.: 1292/66 z 13.04.1966
gimnazjum, ul. Powstańców Śląskich 24, XIX, nr rej.: 2111/85 z 16.07.1985
dom, ul. Reymonta 1, XIX, nr rej.: 1293/66 z 13.04.1966
dom, ul. Reymonta 5, XIX, nr rej.: 1294/66 z 13.04.1966
dom, Rynek 32 (d. 12), XIX, XX, nr rej.: 1290/66 z 13.04.1966
dom, ul. Powstańców Śląskich 1/3 (d. Rynek 13), XIX, nr rej.: 1291/66 z 13.04.1966
gospoda „Pod Trzema Koronami”, Rynek 2 (d. 14), XVI/XVII - XVIII/XIX, XX, nr rej.: 891/64 z 18.05.1964
budynek mieszkalno administracyjny wraz z przylegającym spichlerzem – pozostałości dawnego zespołu młyna przemysłowego ul. Sienkiewicza 19, nr rej.: 115/2010 z 27.04.2010r.
areszt śledczy, ul. Sienkiewicza 23, k. XIX, nr rej.: A-2364/96 z 30.12.1996
dom, ul. Warszawska 3, XIX, nr rej.: 1295/66 z 13.04.1966
dom, ul. Warszawska 5, XIX, nr rej.: 1296/66 z 13.04.1966
dom, ul. Wrocławska 9 (d. 17), XIX, nr rej.: 1297/66 z 13.04.1966
zajazd, ob. dom, ul. Wrocławska 16 (d. 18), XVIII/XIX, nr rej.: 2003/73 z 26.09.1973

kościół ewangelicki, 1845-46, nr rej.: 2208/90 z 28.02.1990

ratusz, XV/XVI, 1840, XX, nr rej.: 1289/66 z 13.04.1966

wiatrak holenderski, XIX, nr rej.: 587/59 z 12.10.1959

Jaszów

dom nr 40, XIX, nr rej.: 1574/66 z 20.08.1966

Jeszkotle

kościół fil. p.w. św. Antoniego Padewskiego, XVI, XIX, nr rej.: 1185/66 z 9.03.1966
dwór, XIX, nr rej.: 992/65 z 5.05.1965

Jędrzejów

kościół par. p.w. śś. Szymona i Judy, XV, 1725, 1895, , nr rej.: 123/54 z 3.09.1954
cmentarz parafialny wraz z murem, nr rej.: 279/90 z 5.11.1990
Dom Pomocy społecznej - zespół pałacowy, 2 poł. XIX:
- pałac, nr rej.: 2264/91 z 26.03.1991
- park, nr rej.: R.41/48 z 27.08.1948 oraz 75/83 z 1.08.1983

Kobiela

kościół par. p.w. św. Jerzego, 1662, XVIII, nr rej.: 1149/66 z 16.02.1966
park dworski, XIX, nr rej.: 39/48 z 27.08.1948 oraz 64/81 z 15.07.1981

Kolnica

kościół par. p.w. św. Wawrzyńca, XIV, XVIII-XIX,
nr rej.: 892/64 z 18.05.1964

Kopice

kościół par. p.w. Świętego Krzyża, 1802-1822, nr rej.: 121/54 z 28.08.1954
zespół pałacowy, XIX:
- pałac (ruina), nr rej.: 725/64 z 14.03.1964
- park, nr rej.: 65/81 z 15.07.1981
- kaplica grobowa Schaffgotschów, 2 poł. XIX, nr rej.: 1996/73 z 30.01.1973
- folwark, nr rej.: 1941/69 z 1.02.1969:
- budynek mieszkalno-administracyjny
- spichrz (większy)
- spichrz (mniejszy)
- dom mieszkalny i wozownia

Lipowa

kościół par. p.w. św. Marcina, XV/XVI, nr rej.: 139/54 z 13.12.1954 (wypis z księgi rejestru)

Lubcz

kościół filialny p.w. św. Marcina wraz z ogrodzeniem

Młodoszowice

kościół fil. p.w. św. Marcina, XV/XVI, nr rej.: 1184/66 z 8.03.1966 oraz 887/64 z 18.05.1966

Osiek Grodkowski

kościół fil. p.w. Wniebowzięcia NMP, XIV, XVI, XVIII, nr rej.: 1153/66 z 17.02.1966

zespół pałacowy i folwarczny, XVIII-XIX, nr rej.: 894/64 z 23.05.1964:

- pałac,
- 2 oficyny,
- ujeżdżalnia,
- dom mieszkalny,
- obory,
- stajnie,
- park, nr rej.: 66/81 z 15.07.1981

Przylesie Dolne

kościół fil. p.w. śś. Piotra i Pawła, 2 poł. XV, XIX/XX, nr rej.: 899/64 z 25.05.1964

Starowice Dolne

kościół fil. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, 1800, nr rej.: 1985/72 z 7.12.1972

Strzegów

park, nr rej.: 40/48 z 27.08.1948 (dec.: Strzeginowo)

Sulisław

zespół pałacowy, 2 poł. XIX:

- pałac, nr rej.: A-2025 z 2.05.1977
- park, nr rej.: A-76/83 z 1.08.1983

Tarnów Grodkowski

kościół fil. p.w. św. Anny, XV, XIX, nr rej.: 900/64 z 23.05.1964

Wierzbnik

kościół par. p.w. św. Michała Archanioła, XIV, 1766, nr rej.: 1158/66 z 17.02.1966

park dworski, XIX, nr rej.: A-97/84 z 30.01.1984

Więcmierzyce

- kościół fil. p.w. św. Bartłomieja, 1621, 1910, nr rej.: 1984/72 z 6.12.1972,
- spichrz dworski, 1820, nr rej.: 895/64 z 23.05.1964,
- leśniczówka, 1830, 1890, nr rej.: 2317/93 z 22.02.1993,

Wojśław

- kościół par. p.w. Wszystkich Św., XVI-XVIII, nr rej.: 1159/66 z 17.02.1966 i z 19.04.1972

- ogrodzenie z bramkami, nr rej.: j.w.

Żelazna

- kościół par. p.w. św. Józefa, 1781, XX, nr rej.: 1161/66 z 17.02.1966

- spichlerz dworski, 2 poł. XVIII, nr rej.: 896/64 z 23.05.1964

Stanowiska archeologiczne.

Tabela 12. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego.

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1.	Bąków	osada, ślad osadnictwa - neolit
2.	Bąków	Punkt osadniczy - średniowiecze
3.	Gnojna	Grodzisko XIV-XV w.
4.	Jędrzejów	Grodzisko XIV - XV w. – 2 stanowiska
5.	Kobieliów	Grodzisko stożkowate XIV-XV w
6.	Lipowa	Osada - kultura przeworska
7.	Młodoszowice	Osada - okres wpływów rzymskich
8.	Osiek Grodkowski	Osada - kultura przeworska – 2 stanowiska
9.	Osiek Grodkowski	Grodzisko - średniowiecze (XIV w.)

Źródło: Informacje pozyskane z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu (2014 r.).

W celu wprowadzenia kompleksowego systemu ochrony dóbr kultury na terenie gminy opracowany został „Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2010-2013”. Celem programu opieki nad zabytkami jest określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami Gminy Grodków. Cele i priorytety wyznaczone w programie wynikają zarówno z wymagań ustawowych, jak również podporządkowane są głównemu celowi działań samorządu, jakim jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju gminy, prowadzącego do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Również w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Grodków w zależności od zakresu ochrony konserwatorskiej na terenie Gminy Grodków określone zostały następujące konserwatorskie strefy ochrony historycznych układów ruralistycznych:

1) strefa „A” ochrony konserwatorskiej, wyznaczona dla obiektów i zespołów zabytków wpisanych do rejestru zabytków:

a) Grodków - Stare Miasto: obejmuje obszar miasta lokacyjnego w granicach układu urbanistycznego wraz z terenami obwarowań miejskich (mury, bramy, dawna fosa – obecnie planty, park) oraz zabudową usytuowaną w linii ulicy podkreślającej zewnętrzną linię obwarowań,

b) wsie: Bogdanów, Gałązcyce, Gnojna, Jaszów, Jeszkotle, Jędrzejów, Kobiela, Kolnica, Kopice, Lipowa, Lubcz, Młodoszowice, Osiek Grodkowski, Przylesie Dolne, Starowice Dolne, Sulisław, Wierzbnik, Więcmierzycy, Wojsław, Żelazna,

2) strefa „B” ochrony konserwatorskiej:

a) miasto Grodków: obejmuje tereny koncentrycznie przylegające do historycznego układu Starego Miasta, historyczny układ zabudowy dawnych wsi Półwiosek i Tamów Grodkowski, ciągi uliczne: ul. Sienkiewicza, części ul. Wrocławskiej, zespół ośrodka Szkolno-Wychowawczego przy ul. Krakowskiej, zespół obiektów mleczarni przy ul. Warszawskiej, park krajobrazowy z zabytkowym wiatrakiem,

b) zabytkowe układy przestrzenne we wsiach: Bogdanów, Bąków, Gałązcyce, Głębocko, Gnojna, Goła Grodkowska, Jaszów, Jeszkotle, Kobiela, Kolnica, Kopice, Lipowa, Lubcz, Mikołajowa, Młodoszowice, Osiek Grodkowski, Nowa Wieś Mała, Przylesie Dolne, Rogów, Starowice Dolne, Strzegów, Sulisław, Wierzbnia, Wierzbnik, Więcmierzycy, Wojsław, Wójtowice, Żarów, Żelazna,

strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego:

a) miasto Grodków: teren parku krajobrazowego z zabytkowym wiatrakiem,

b) wsie: Osiek Grodkowski i Sulisław,

3.4. DEMOGRAFIA

Według danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Grodkowie - liczba mieszkańców w gminie Grodków na koniec 2013 r. wynosiła 19 579 osób, z czego w mieście zamieszkiwały 8 753 osoby (ok. 44,7 %), a na terenach wiejskich 10 826 osób (ok. 55,3 %).

W porównaniu z 2010 r. nastąpił spadek liczby mieszkańców ogółem o 227 osób (ok. 1,15 %). Liczba mieszkańców w mieście (w analizowanych latach) zmalała o 77 osób (ok. 0,87 %), natomiast na terenach wiejskich liczba mieszkańców zmalała o 150 osób (ok. 1,37 %).

Gęstość zaludnienia na terenie gminy Grodków na koniec 2013 r. wynosiła ok. 68,4 osoby/km². Szacuje się, że w kolejnych latach będzie następował dalszy spadek ogólnej liczby ludności w gminie.

Tabela 13. Liczba ludności w gminie Grodków

Liczba ludności w roku:								
M/W	2010	2011	2012	2013	Szacunkowo			
					2014	2016	2018	2020
M	8 830	8 843	8 829	8 753	8 679	8 532	8 387	8 245
W	10 976	10 981	10 949	10 826	10 718	10 504	10 295	10 090
SUMA	19 806	19 824	19 778	19 579	19 397	19 036	18 682	18 335

M - miasto, W - teren wiejski

Źródło: Opracowane na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Grodkowie

Poniżej zestawiono w tabeli liczbę mieszkańców gminy w 2013 r. z podziałem na poszczególne miejscowości.

Tabela 14. Liczba ludności gminy Grodków w 2013 r. w poszczególnych miejscowościach.

Sołectwo	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2013r.)
Bąków	555
Bogdanów	158
Gałączyce	457
Gierów	177
Głębocko	231
Gnojna	626
Gola Grodkowska	292
Grodków	8753
Jaszów	348
Jeszkotle	185
Jędrzejów	537
Kobiela	330
Kolnica	544
Kopice	864
Lipowa	453
Lubcz	209
Mikołajowa	116
Młodoszowice	375
Nowa Wieś Mała	345
Osiek Grodkowski	357
Polana	96
Przylesie Dolne	350
Rogów	39
Starowice Dolne	333

Sołectwo	Liczba mieszkańców (stan na 31.12.2013r.)
Strzegów	265
Sulisław	123
Tarnów Grodkowski	521
Wierzbna	160
Wojnowiczki	60
Wojsław	316
Wójtowice	154
Zielonkowice	34
Żarów	22
Żelazna	257
Wierzbnik	498
Więcmierzyce	439
Półwiosek	(jest w ewidencji Grodkowa)
RAZEM	19579

Źródło: Dane pozyskane z Urzędu Gminy w Grodkowie, 2014 r.

Przyczyną regresu ludnościowego w gminie na przestrzeni ostatnich lat są: ujemny przyrost naturalny oraz przemeldowania osób do innych gmin.

W poniższych tabelach przedstawiono strukturę wiekową ludności oraz urodzenia, zgony i przyrost naturalny w gminie Grodków w podziale na miasto i sołectwa.

Tabela 15. Struktura wiekowa ludności w mieście Grodków - stan na 31.12.2013 r.

Wiek	0-4		5-9		10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		65-69		70 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
2010 r.	238	256	172	189	214	223	241	265	346	312	446	413	347	380	277	286	266	254	264	324	383	392	350	399	257	337	132	162	249	519
2011 r.	236	253	175	198	199	201	235	247	325	310	429	401	356	377	295	308	263	242	249	322	371	368	345	399	280	360	149	171	259	547
2012 r.	239	251	187	220	191	189	228	250	306	303	410	381	369	391	320	311	271	263	237	281	333	363	357	410	299	375	165	198	264	538
2013 r.	232	239	215	219	171	186	239	241	276	302	389	351	391	395	330	335	262	255	228	258	305	363	364	401	297	348	202	264	276	537

M - mężczyźni, K - kobiety

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Tabela 16. Struktura wiekowa ludności w sołectwach Gminy Grodków - stan na 31.12.2013 r.

Wiek	0-4		5-9		10-14		15-19		20-24		25-29		30-34		35-39		40-44		45-49		50-54		55-59		60-64		65-69		70 i więcej	
	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
2010 r.	343	322	316	239	351	323	369	391	456	440	486	435	455	403	415	370	334	277	393	324	456	399	393	390	318	299	136	149	344	635
2011 r.	338	308	310	266	342	300	368	373	443	431	476	432	461	412	438	394	335	281	380	321	443	378	398	393	350	330	143	160	348	630
2012 r.	329	290	312	277	330	281	359	343	422	434	467	438	456	408	459	394	336	285	362	322	432	359	429	388	354	353	166	185	334	622
2013 r.	293	290	328	287	306	254	362	329	399	406	464	425	465	414	443	402	357	297	354	301	410	354	442	380	347	359	216	225	321	598

M - mężczyźni, K - kobiety

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Tabela 17. Urodzenia, zgony i przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Grodków - stan na 31.12.2013 r.

Wiek	Urodzenia *		Zgony *		Przyrost naturalny *	
	M	W	M	W	M	W
2010 r.	11,5	11,1	11,1	9,5	0,3	1,6
2011 r.	9,7	10,5	9,0	9,1	0,7	1,4
2012 r.	10,4	10,4	9,9	9,6	0,5	0,4
2013 r.	9,1	10,0	6,6	11,3	2,5	-1,7

* - na 1000 mieszkańców

M - miasto, W - tereny wiejskie

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

3.4.1. STRUKTURA BEZROBOCIA W GMINIE

W Polsce w sensie prawnym bezrobotnym jest osoba nie zatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym powiatowym urzędzie pracy, jeżeli:

- ukończyła 18 lat, z wyjątkiem młodocianych absolwentów,
- nie nabyła prawa do emerytury, renty inwalidzkiej,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 2 ha przeliczeniowych,
- nie jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia nie pozwala na podjęcie zatrudnienia nawet w połowie wymiaru czasu pracy
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną i nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia,
- nie pobiera, zasiłku stałego, stałego wyrównawczego, gwarantowanego zasiłku okresowego lub renty socjalnej.

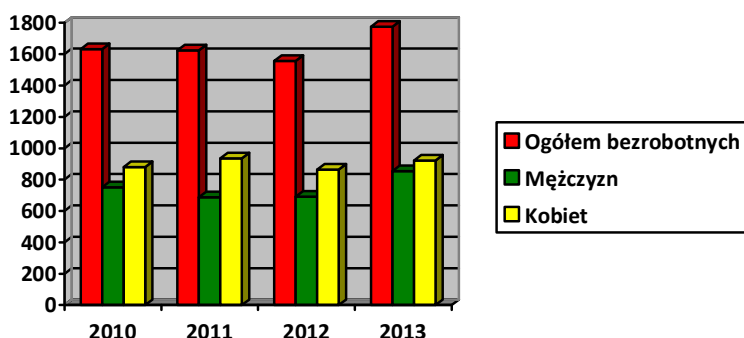
Podstawowym miernikiem wielkości bezrobocia jest stopa bezrobocia, czyli stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby ludności aktywnej zawodowo (tj. pracującej i bezrobotnej łącznie) wyrażony w procentach.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec grudnia 2013 r. stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 13,4 %, w województwie opolskim - 14,3 %, natomiast w powiecie brzeskim - 22,5 %.

Liczba bezrobotnych w gminie Grodków zarejestrowanych na koniec 2013 r. wynosiła - 1 775 osób (GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014). W stosunku do 2012 r. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o ok. 219 osób.

Tabela 18. Poziom i dynamika bezrobocia w gminie Grodków w latach 2010-2013

Rok	Liczba bezrobotnych		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2010	1 632	752	880
2011	1 624	688	936
2012	1 556	691	865
2013	1 775	854	921

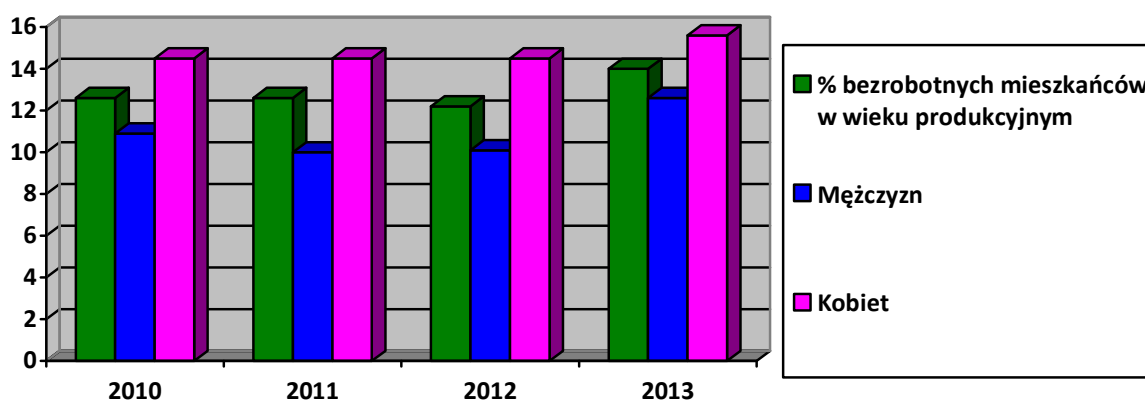

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Poniżej w tabeli zestawiono dane dotyczące poziomu i dynamiki bezrobocia na terenie gminy Grodków w latach 2010-2013 r. w %. W stosunku do 2012 r. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o ok. 14,07 %.

Tabela 19. Poziom i dynamika bezrobocia w gminie Grodków w latach 2010-2013

Rok	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2010	12,6	10,9	14,5
2011	12,6	10,0	15,6
2012	12,2	10,1	14,5
2013	14,0	12,6	15,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

W związku z wysokim wskaźnikiem bezrobocia została uruchomiona w Grodkowie Filia Powiatowego Urzędu Pracy w Brzegu.

3.5. GOSPODARKA

Na terenie Gminy Grodków działalność gospodarczą prowadzi 1 681 podmiotów gospodarczych (GUS 2013). Dominująca działalność produkcyjna w gminie to produkcja wyrobów metalowych, piekarnictwo, produkcja i przetwórstwo artykułów spożywczych. Większość zakładów zlokalizowana jest na terenie miasta lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Ludność z terenu gminy Grodków – to z jednej strony mieszkańcy terenów wiejskich, utrzymujący się głównie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym, z drugiej to ludność miejska, utrzymująca się z pracy w miejscowych zakładach oraz w zakładach zlokalizowanych poza Gminą Grodków.

Wskaźnik przedsiębiorczości dla Miasta i Gminy Grodków (wg GUS 2013: liczba firm wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców) wynosi 853 (1 163 dla miasta i 599 dla gminy) (wzrost o 5 w porównaniu do 2010 roku) i jest mniejszy od wartości tego wskaźnika dla powiatu brzeskiego: 1 099 i dla województwa: 996. Na terenie miasta i gminy do ewidencji działalności gospodarczej wpisana jest następująca ilość podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne sektory:

Tabela 20. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Mieście i Gminie Grodków w latach 2010-2013.

Lp.	Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem	Miasto		Wieś	
			Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny
1	2010	1 683	48	1 013	12	610
2	2011	1 621	49	971	12	589
3	2012	1 650	56	970	12	612
4	2013	1 681	58	974	12	637

Zródło www.stat.gov.pl

Jak wynika z danych GUS liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie miasta i gminy Grodków w 2013 r. wyniosła 1 681. Sektor publiczny reprezentowany był przez 70 jednostek (4,2 %), a sektor prywatny przez 1 611 jednostek gospodarczych (95,8 %). W sektorze publicznym najwięcej jednostek gospodarczych stanowiły państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, natomiast w sektorze prywatnym osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą.

Tabela 21. Podział podmiotów gospodarki narodowej w Mieście i Gminie Grodków w 2013 r.

w sektorze publicznym:	Miasto	Wieś
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	58	12
- państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	26	11
w sektorze prywatnym:		
- podmioty gospodarki narodowej ogółem	974	637
- osoby fizyczne	762	506
- spółki prawa handlowego	36	38
- spółki z udziałem kapitału zagranicznego	4	4
- spółdzielnie	7	9
- fundacje	2	-
- stowarzyszenia i organizacje społeczne	18	34

Zródło www.stat.gov.pl, 2013

Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane na terenie gminy Grodków wg wybranych sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2013 r.

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2013 roku	
	Miasto	Wieś
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	21	
B. Górnictwo i wydobywanie	-	
C. Przetwórstwo przemysłowe	95	
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	
F. Budownictwo	109	

Nazwa sekcji wg PKD	Ilość podmiotów w 2013 roku
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	296
H. Transport, gospodarka magazynowa	54
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21
J. Informacja i komunikacja	12
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	33
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	99
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	71
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3
P. Edukacja	52
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	60
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	17
S i T. Pozostała działalność usługowa	64

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych, 2013 r.

W mieście i gminie Grodków prowadzona jest działalność gospodarcza w większości istniejących branżach (wg sekcji PKD). Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w obszarze sekcji G (Handel hurtowy i detaliczny). Ilość podmiotów zarejestrowanych w tej sekcji na przestrzeni ostatnich lat ulega minimalnym zmianom, co oznacza, iż w branży tej przedsiębiorcy uzyskali określoną stabilność, a rynek nie wymusza nagłych zmian.

Znacząca ilość podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w sekcji F (Budownictwo) i L (Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) oraz C (przetwórstwo przemysłowe).

Do większych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Grodków zalicza się:

- 1) Grodkowskie Zakłady Wyrobów Metalowych - produkcja sprzętu przeciwpożarowego, butli gazowych i zbiorników samochodowych LPG,
- 2) Agri Plus – producent pasz dla zwierząt hodowlanych,
- 3) GRODCONO - produkcja wafli,
- 4) Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole – produkcja szerokiego asortymentu wyrobów mleczarskich,
- 5) MAXIPLAST - produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych,
- 7) Trojpol Sp. z o.o. (ul. Wrocławska 11) - skup zużytych olejów silnikowych, skup i recykling akumulatorów,
- 8) AGRO-AS – obsługa rolnictwa, handel środkami ochrony roślin i materiałem siewnym, doradztwo rolnicze, bazy magazynowe dla firm i gospodarstw indywidualnych, handel maszynami rolniczymi produkcji polskiej i zagranicznej oraz częściami zamiennymi, usługi rolnicze, handel paliwami, transport ciężarowy,
- 9) BORT-WIMAR Spółka jawna – hurtownia produktów spożywczych, produkcja artykułów spożywczych (piekarnia), handel detaliczny.

Na terenie gminy, poza miastem Grodków, do większych zakładów zaliczyć można:

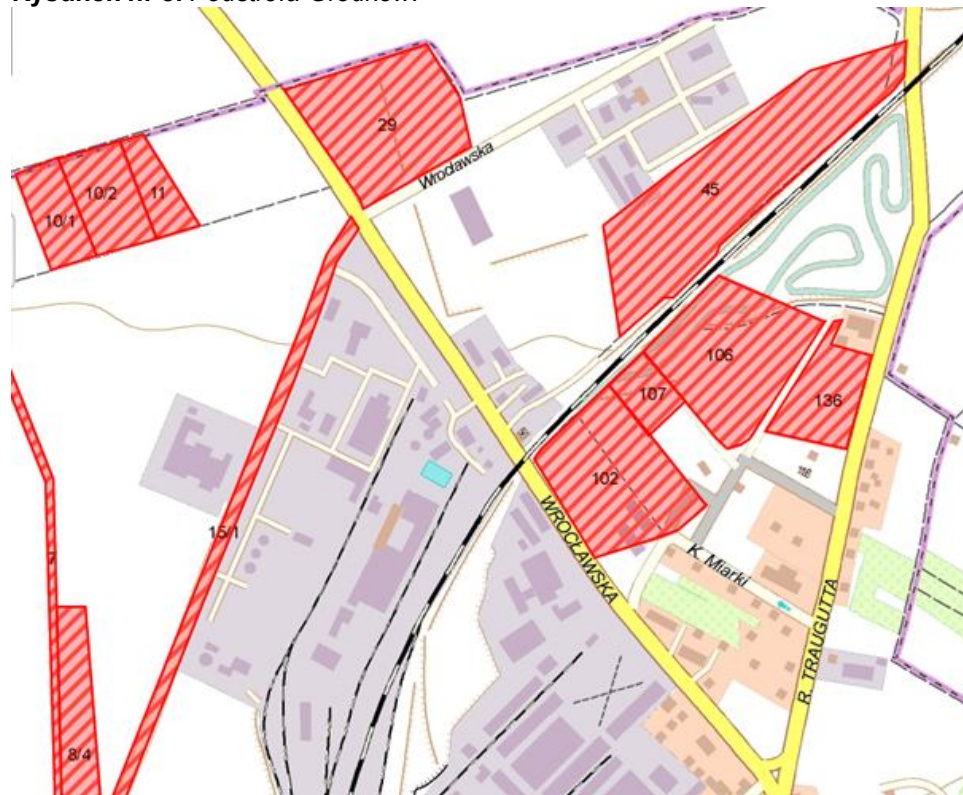
- 1) Zakład Ślusarsko-Kowalski - Herbert Ottawa - Jaszów,
- 2) Firma „Porębski” - Jan Porębski - Przylesie Dolne – kowalstwo dekoracyjne.

W dniu 14 listopada 2012r. Rada Miejska w Grodkowie podjęła uchwałę Nr XXIII/188/12 w sprawie zgody na objęcie nieruchomości zlokalizowanych na terenie miasta Grodków statusem Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „INVEST-PARK”. Uchwałą zostały objęte nieruchomości gminne (działki nr: 29, 45 i 106) położone na terenie miasta Grodków.

Gmina posiada poza tym tereny inwestycyjne w obrębie działek:

- działka nr 8/3,
- działka nr 8/4,
- działka nr 7,
- działka nr 10/1,
- działka nr 10/2,
- działka nr 11,
- działka nr 15/1,
- działka nr 29,
- działka nr 45,
- działka nr 102,
- działka nr 106,
- działka nr 107,
- działka nr 136,
- działka nr 384,
- działka nr 388/1,
- węzeł autostradowy "Przylesie".

Rysunek nr 8. Podstrefa Grodków.

W dniu 31.05.2014r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wałbrzyskiej specjalnej strefy ekonomicznej /Dz.U z 30 maja 2014 r., poz. 729/ w którym ujęte są tereny będące własnością Gminy Grodków - ustanawiające Podstrefę Grodków.

Obszar strefy jest w pełni przygotowany do wejścia inwestorów. Atutem grodkowskiej podstrefy jest świetna lokalizacja i cała sieć dróg – Gmina Grodków znajduje się blisko autostrady A4, do której można dojechać obwodnicą Grodkowa i dalej przebudowaną drogą wojewódzką nr 401.

Przyszli przedsiębiorcy, którzy zdecydują się utworzyć nowe miejsca pracy w grodkowskiej podstrefie, mogą liczyć na znaczne ulgi - m.in. na zwolnienie z podatku dochodowego oraz zwolnienie z podatku od nieruchomości.

3.5.1. SEKTOR ROLNICZY

Gmina Grodków jest gminą typowo rolniczą. W Gminie Grodków znaczną część obszaru - ponad 22 tys. ha zajmują użytki rolne, co stanowi blisko 78 % ogólnej powierzchni gminy. Grunty leśne zajmują ok. 4 463 ha, tj. ok. 15,7 % ogólnej powierzchni. Wskaźnik ten jest niski, bowiem średnia dla województwa opolskiego wynosi 26,6 %, a Powiatu Brzeskiego 18,8 % (dane GUS 2013).

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne stanowiąc 88,3 % powierzchni wszystkich użytków (22 179 ha). Pozostałe użytki to: łąki trwałe (1 476,5 ha), pastwiska trwałe (602,9 ha) oraz znikomy udział sadów (57,4 ha). Struktura użytkowania gruntów, zarówno w skali całej gminy jak i wśród gospodarstw indywidualnych, powoduje, że jako główny kierunek produkcji rolnej preferowana jest produkcja roślinna.

Gleby na terenie Gminy Grodków są zróżnicowane. Głównie są to gleby średnie wytworzone z glin lekkich i średnich oraz piasków naglinowych (bielicowe i brunatne). Ściśle z tym związany jest również podział Gminy Grodków w zależności od klas ziemi. Przeważają klasy: IVa i IVb. W mniejszych ilościach występują gleby klasy II i III w części zachodniej gminy oraz klasy V i VI w części południowej gminy.

Ogółem na terenie Gminy funkcjonuje 746 gospodarstw rolnych. Pod względem areалу najwięcej gospodarstw znajduje się w grupie od 1 do 5 ha - 226, liczba gospodarstw do 1 ha i od 1 do 5 ha wynosi łącznie 322 gospodarstwa, co stanowi ok. 43,2 % ogółu gospodarstw. Taka struktura wskazuje na duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Na terenie gminy produkcją rolną głównie zajmują się rolnicy indywidualni.

Tabela 23. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Miasta i Gminy Grodków.

Lp.	Gospodarstwa rolne	Liczba
1.	Ogółem:	746
2.	do 1 ha łącznie	96
3.	od 1 ha do mniej niż 5 ha	226
4.	od 5 ha do mniej niż 10 ha	145
5.	od 10 ha do mniej niż 15 ha	94
6.	15 ha i więcej	185

Źródło danych: www.stat.gov.pl 2010 (Większość danych z zakresu rolnictwa datowana jest na 2010 r. i pochodzi z Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Informacje zbierane na bieżąco przez urzędy statystyczne nie obejmują wielu zagadnień związanych z sytuacją obszarów wiejskich i nie analizują tak dogłębnie sytuacji rolnictwa, zatem statystyki z 2010r. są w wielu kwestiach najbardziej aktualnymi danymi dostępnymi w momencie sporządzania niniejszego dokumentu)

Największą powierzchnię zajmują tradycyjne uprawy zbożowe. Można to uzasadnić koniecznością zabezpieczenia własnej bazy paszowej.

W strukturze zasiewów największy udział posiadają zboża podstawowe, pszenica ozima, uprawy przemysłowe, rzepak i rzepik, kukurydza na ziarno, jęczmień jary i ozimy oraz ziemniaki. Pozostałe ze zbóż, uprawy w warzywnikach i sadach odgrywają niewielką, uzupełniającą rolę. Produkcja zwierzęca w gminie to głównie kury, trzoda chlewna i bydło.

Na terenie gminy działają dwie jednostki skupujące zboża, tj.:

- a) AGRI PLUS w Grodkowie,
- b) PHU GAWOR w Grodkowie,
- c) AGRO-AS w Grodkowie – bazy magazynowe we wsiach: Bąków, Nowa Wieś Mała i Wójtowice.

Na terenie gminy skupem mleka zajmuje się Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „GOMI” w Grodkowie.

Ponadto w miejscowościach: Kobiela i Strzegów zlokalizowane są stawy hodowlane.

3.5.2. SEKTOR POZAROLNICZY

Na terenie Gminy większość usług zlokalizowana jest w Grodkowie, będącym zarazem ośrodkiem administracyjno – usługowym. Miasto posiada szeroki wachlarz usług dla ludności, koncentruje usługi podstawowe o znaczeniu gminnym (edukacja, ochrona zdrowia, handel i gastronomia) oraz miejsca pracy i mieszkalnictwo.

W działalności usługowej dominują usługi budowlane, instalacyjne, metalowe, transportowe, komunalne i motoryzacyjne. Ponadto: fryzjerstwo, naprawy sprzętu AGD i RTV, rachunkowość, usługi geodezyjne. I w tym przypadku firmy w większości zlokalizowane są na terenie miasta, część z nich zdecydowała się lokalizować na terenach wiejskich.

Stan i jakość usług świadczonych na terenie gminy Grodków jest zadowalający i nie budzi zastrzeżeń. Poziom świadczonych usług i oferowanych towarów nie odbiega od standardów jakościowych.

3.5.3. SEKTOR SPORTU, TURYSTYKI I REKREACJI.

Do najbardziej atrakcyjnych terenów rekreacyjnych w Grodkowie należy park w okolicy Wiatraka Holenderskiego. W tym miejscu znajduje się plac manewrowy dla rowerów z możliwością wykorzystania go do przeprowadzania egzaminów praktycznych na kartę rowerową oraz do ćwiczeń i doskonalenia jazdy na rowerze ze znajomością przepisów ruchu drogowego i oznakowania dróg.

Sport w gminie Grodków to także wiele programów dla dzieci i młodzieży. W gminie działają m.in. Uczniowski Klub Sportowy OLIMP w Grodkowie, w którym oprócz kilkunastu sekcji dzieci i młodzieży jest zespół seniorów grający obecnie w I lidze piłki ręcznej. Na doskonałym poziomie stoi też piłka nożna w Grodkowskim Klubie Sportowym oraz w Ludowych Zespołach Sportowych. Dzięki otrzymanemu z gminy dofinansowaniu na organizację szeregu imprez i promocję przez sport kluby te realizują bezpłatne zajęcia.

Zróżnicowane i czyste środowisko przyrodnicze oraz doskonałe położenie sprawiają, że gmina jest atrakcyjnym miejscem dla aktywnych form wypoczynku. W Głębocku znajdują się 2 zbiorniki wodne o powierzchni 42 ha powstałe po byłej żwirowni. Ich linia brzegowa jest bardzo ciekawie ukształtowana, dając tym samym możliwość wypoczynku indywidualnym osobom, jak i stwarzając warunki do biwakowania w większych grupach.

Aktualnie na terenie Gminy Grodków są wytyczone ścieżki rowerowe pełniące funkcje rowerowych szlaków turystycznych, połączonych z trasami na terenie Gminy Nysa. Obecnie trasy rowerowe łączą Grodków z miejscowościami: Lubcz, Gnojna, Jeszkotle, Gałączyce, Sulisław, Wójtowice, Jędrzejów, Strzegów, Bogdanów, Kobiela, Wojnowiczki oraz Tarnów Grodkowski, Gola Grodkowska, Lipowa, Osiek Grodkowski, Żelazna, Głębocko, Kopice. Ruch rowerowy między poszczególnymi wsiami

gminy odbywa się z wykorzystaniem sieci istniejących dróg lokalnych (gminnych, powiatowych i wojewódzkich). Ruch rowerowy na drodze wojewódzkiej nr 401 stwarza często zagrożenie ze względu na intensywny ruch pojazdów samochodowych. Rowerowy ruch turystyczny, podobnie jak lokalny, wykorzystuje drogi lokalne oraz gruntowe drogi śródpolne i trakty leśne.

Na terenie miasta i gminy Grodków przy udziale Ośrodka Kultury i Rekreacji w Grodkowie cyklicznie organizowane są następujące imprezy:

Styczeń:

- Mikołaj
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy - uczniowie szkoły podstawowej nr 3 w Grodkowie wraz z nauczycielami organizują w grodkowskim Domu Kultury koncerty, przedstawienia, licytacje oraz kwesty. Cały dochód z imprezy przeznaczony jest na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.
- Przegląd Zespołów Kolędniczych ZHP – przegląd odbywa się przez dwa dni na scenie grodkowskiego Domu Kultury gdzie prezentują się zespoły i soliści ze wszystkich rodzajów szkół Opolszczyzny w dwóch formach artystycznych: wokalne i teatralne.

Luty:

- Ferie dla dzieci w OKiR
- Turniej Futsalu o puchar Grodkowa

Marzec:

- Konkurs recytatorski – przeprowadzane są miejsko-gminne eliminacje do Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego. Konkurs rozgrywany jest w czterech kategoriach: recytacja, poezja śpiewana, teatr jednego aktora oraz wywiedzione ze słowa.
- Konkurs „Przedszkolaki tańczą”

Kwiecień:

- Jarmark Wielkanocny - W niedzielę palmową na grodkowskim rynku, odbywają się prezentacje wielkanocnych tradycji. Można spróbować oraz zakupić kulinarne smakołyki, rękodzieła związane ze świątecznym okresem a także wiele innych regionalnych produktów. Całej imprezie towarzyszy program artystyczny. Jarmark Wielkanocny wspiera Koło Gospodyń Wiejskich gminy Grodków.
- Ogólnopolski Przegląd zespołów Artystycznych Nieprzetartego Szlaku – jest to przegląd organizowany przez ZHP w Grodkowie. Wykonawcami są dzieci, młodzież i dorośli, niepełnosprawni wychowankowie placówek szkolnych i opiekuńczo-wychowawczych.

Maj:

- Majówka
- Koncert Młodych Talentów - to koncert muzyki poważnej uczniów szkół muzycznych, ogniska muzycznego oraz wszystkich młodych muzyków z terenu gminy Grodków.
- Konkurs Fotograficzny - adresowany jest do wszystkich fotografujących. Technika zdjęć jest całkowicie dowolna a temat "Moje miasto Grodków".
- Powiatowy Festiwal Twórczości Artystycznej Szkół - na festiwalu prezentowany jest dorobek artystyczny szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz średnich. Rywalizacja odbywa się w różnych dziedzinach kultury: plastycznej, muzycznej, tanecznej oraz teatralnej.

Czerwiec:

- Dzień Dziecka
- Grodkowskie Dni Kultury - To program artystyczny, w którego skład wchodzi koncerty zarówno profesjonalnych wykonawców jak i amatorów. Impreza daje także szansę prezentacji zespołom działającym przy Ośrodku Kultury i Rekreacji w Grodkowie. Występom scenicznym towarzyszą wystawy, giełda staroci, lunapark oraz inne dodatkowe atrakcje.

Lipiec/sierpień:

- Wakacje w mieście w OKiR

- Ogólnopolski Zlot fanów zespołu Metallica - na zlot przyjeżdżają fani zespołu Metallica z całej Polski. Zlotowi towarzyszą koncerty.
- Piknik piratów
- Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej Grodkowskie Lato Organowe - jest to festiwal, który przybliży takie formy muzyczne jak recitale organowe wzbogacone często o muzykę kameralną. Jest to możliwość wysłuchania kompozycji mistrzów w przekroju epok od renesansu do współczesności.

Wrzesień:

- Dożynki gminne - impreza estradowa łącząca w sobie tradycyjny ceremoniał dożynkowy z programem artystycznym. Po uroczystej Mszy św. korowód dożynkowy udaje się ulicami miasta do parku Domu Kultury gdzie prezentowane są wieńce przygotowane przez poszczególne wsie, odbywa się konkurs koron żniwnych oraz występy ludowych zespołów muzycznych.

Październik:

- Festiwal Pieśni Elsnerowskiej - to cykl koncertów poświęconych pamięci barokowego lutnisty, urodzonego w Grodkowie, uważanego przez współczesnych za najwybitniejszego swojej epoki Silviusa Leopolda Weissa. Festiwal umożliwia zapoznanie się z niektórymi, wielkimi dziełami artysty oraz innymi wielkimi twórcami muzyki barokowej.

Listopad:

- Muzyczna Jesień - Międzynarodowe Konfrontacje Muzyczne - to jedna z najstarszych imprez zarówno w Grodkowie jak i w Polsce. Tutaj swoje sceniczne debiuty miały takie zespoły jak: Lady Pank czy TSA. Dzisiaj impreza ma charakter międzynarodowy. Jest to festiwal trwający trzy dni. Dwa pierwsze to koncerty konkursowe, natomiast trzeci dzień to koncert laureatów.
- Festiwal Chopin i Jego Nauczyciel Elsner oraz Ich uczniowie i przyjaciele - festiwal poświęcony pamięci wybitnego nauczyciela Fryderyka Chopina - Józefa Elsnera. To cykl koncertów promujących muzykę klasyczną. Na festiwal zapraszane są gwiazdy światowego formatu m.in. Halina Czerny-Stefańska, Wanda Wilkomirska, Konstanty Andrzej Kulka, Janusz Olejniczak, Piotr Paleczny oraz wiele innych.

Grudzień:

- Jarmark Bożonarodzeniowy

Imprezy regularne:

- Blues Party – jak z samej nazwy wynika to koncerty bluesowe, na których zapraszani są wykonawcy jak: Big Gilson, Barry Richman, Rob Tognoni, Keith Thompson, Chaz de Paolo czy też Terry Man,
- Kino Klaps,
- Klub filmowy ECHO.

3.6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest zespołem urządzeń zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności. W polityce społecznej występuje w dwóch układach: w roli instytucjonalnej i funkcjonalnej. Infrastruktura społeczna obejmuje usługi w zakresie prawa, bezpieczeństwa, oświaty i nauki, kultury, opieki społecznej i służby zdrowia itp. (np. szkoły, szpitale, sądy, więzienia, instytucje administracji państwowych).

3.6.1. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Na terenie gminy Grodków, działają m.in.:

- **podmioty:**

- Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie - Powstał w 1946 roku. W skład ośrodka wchodzi: Dom Kultury, Hala Sportowa, Letni Basen, Kina, miejski stadion oraz świetlice wiejskie. OKiR posiada ponad 20 sekcji i kół zainteresowań, organizuje ok.30 cyklicznych imprez kulturalno – rekreacyjnych rocznie. Latem, ponad 7000 osób odwiedza basen kąpielowy, a przez cały rok w kinie „Klaps” odbywa się ok.100 seansów filmowych.

Sekcje:

- Ognisko muzyczne,
- kurs tańca towarzyskiego,
- kurs rysunku,
- Zespół taneczny „Grodkowiaczy”,
- Chór „Grodkovia”,
- Zajęcia wokalne,
- Kabaret „Nie do zdarcia”,
- Pracownia Realizacji Dźwięku,
- Modelarnia,
- Pracownia Techniki Wideo,
- klub filmowy „ECHO”,
- zespół wokalny „Victis”
- **punkty gastronomiczne:**
 - KAPRYS, ul. Sienkiewicza 14, Grodków
 - INKA, ul. Rynek 12, Grodków
 - WIATRAC, ul. Krakowska 17, Grodków
 - POD LWEM, ul. Zwycięstwa 18a, Grodków
 - RESTAURACJA GRODEK, ul. Krakowska 8, Grodków
 - RESTAURACJA W ZAMECZKU, ul. Kasztanowa 20, Grodków
 - PIZZERIA SEMPRE ul. Rynek 1, Grodków
 - BAR RESTAURACJA W KOLNICY
 - „PAŁAC SULISŁAW” – restauracja, Sulisław 24, Grodków
- **punkty noclegowe:**
 - Hotel & Spa „Pałac Sulisław”, Sulisław 24, Grodków
 - "W Zameczku" ul. Kasztanowa 20, Grodków
 - "Grodek" ul. Krakowska 8, 49-200 Grodków
 - motel PROFIX ul. Wrocławska 63, Grodków
- **biblioteki:**
 - Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie, Rynek 1, Grodków
 - Biblioteka w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Gnojnej
 - Biblioteka w budynku Zespołu Szkół w Jędrzejowie
 - Biblioteka w centrum wsi w Kolnicy
 - Biblioteka w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Kopicach
- **OSP:**
 - OSP w Bąkowie,
 - OSP w Gałązczycach,
 - OSP w Gnojnej,
 - OSP w Jędrzejowie,
 - OSP w Kolnicy,
 - OSP w Lipowej,
 - OSP w Młodoszowicach,
 - OSP w Starowicach Dolnych,
 - OSP w Tarnowie Grodkowskim,
 - OSP w Wierzbniku,

- **żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja:**
 - Przedszkole Publiczne Nr 2 w Grodkowie
 - Przedszkole Publiczne w Kopicach
 - Przedszkole Publiczne w Wierzbniku
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Grodkowie
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznym Zespole Szkół w Jędrzejowie
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Lipowej
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Kolnicy
 - Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Gnojnjej
 - Przedszkole w Gałązczycach
 - Niepubliczne Przedszkole „Puchatek”
 - Klub Malucha „Pluszowy Kącik”
 - Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Grodkowie
 - Publiczny Zespół Szkół w Jędrzejowie Szkoła Podstawowa
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipowej
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Kolnicy
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopicach
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Gnojnjej
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi "Szkoła w Gałązczycach"
 - Gimnazjum Publiczne Nr 1 w Grodkowie
 - Gimnazjum Publiczne Nr 2 w Grodkowie
 - Publiczny Zespół Szkół w Jędrzejowie Gimnazjum Publiczne
 - Gimnazjum dla dorosłych
- **obiekty infrastruktury zdrowotnej:**
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej *Sanmed* ul. Słowackiego 3, Grodków
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej *Promed s.c.* ul. Szpitalna 1, Grodków
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej *Medium* ul. Warszawska 44, Grodków
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej *Vita Med.* Jędrzejów 92
 - Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kopicach, Kopice 28,
 - Przychodnia *Zdrowie* ul. Szpitalna 13, Grodków
 - Dom Pomocy Społecznej ul. Mickiewicza 15, Grodków
 - Zakład Opiekuńczo – Lecznicy w Grodkowie ul. Szpitalna 13, Grodków
- **obiekty sportowo-rekreacyjne:**
 - Centrum Rekreacji Więcmierzyce,
 - Stadion Miejski w Grodkowie,
 - Letni Basen Kąpielowy w Grodkowie,
 - Hala Sportowa przy OKiR w Grodkowie,
 - Hala Sportowa przy Liceum Ogólnokształcącym w Grodkowie,
 - „Moje boisko – ORLIK 2012”,
 - Kompleks boisk sportowych przy technikum w Grodkowie,
- **stowarzyszenia:**
 - Towarzystwo Miłośników Ziemi Grodkowskiej,
 - Auto-Moto Klub „RED”,
 - Niezależny Ruch Kombatantów Armii Krajowej Oddział Grodków,
 - Towarzystwo im. Józefa Elsnera,
 - Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Grodków,
 - Stowarzyszenie „Grodkowiana”,
 - Grodkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół,

- Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Nowe Życie”,
 - Stowarzyszenie Rozwoju wsi Wierzbnik,
 - Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Lubcz „Odnowa Wsi”,
 - Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Gminy Grodków „Gminna Rada Kobiet”,
 - Lokalna Grupa Działania „Złota Ziemia”,
 - Stowarzyszenie Kobiet Wsi Kopice,
 - Stowarzyszenie Miłośników Głębocka,
 - Stowarzyszenie „Nowy Jaszów”,
 - Stowarzyszenie Miłośników Jeszkotli,
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Szkoła w Gałęczycach”
 - Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lipowa,
 - Stowarzyszenie Miłośników Szkoły „SMS”,
 - Grodkowskie Stowarzyszenie Pomocy dla Zwierząt "Misiek"
- **kluby sportowe:**
 - Ludowy Zespół Sportowy Klub Sportowy Wojstław,
 - Ludowy Zespół Sportowy w Starowicach Dolnych,
 - Ludowe Zespoły Sportowe Kopice „Skorpion II” Więcmierzyce,
 - Ludowy zespół Sportowy Wierzbnia,
 - Ludowy Zespół Sportowy Wójtowice,
 - Ludowy Zespół Sportowy „Czami” Przylesie Dolne,
 - Ludowy Zespół sportowy „Victoria” Wierzbnik,
 - Ludowy zespół Sportowy „Gnojna”,
 - Ludowy Zespół Sportowy w Młodoszowicach,
 - Ludowy zespół Sportowy w Gałęczycach,
 - Ludowy zespół Sportowy „Alfa” w Żelaznej,
 - Grodkowski Klub Sportowy
 - Opolski Klub Sportów Walki,
 - Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”,

Uczniowskie Kluby Sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „Olimp”,
- Uczniowski Klub sportowy „Jedynka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Znicz”.

Fundacje:

- Fundacja „Dobre Słowo”.

3.6.2. INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

W roku szkolnym 2013/2014 w gminie Grodków funkcjonowały 3 przedszkola publiczne, 2 przedszkola niepubliczne, 5 publicznych szkół podstawowych, 1 niepubliczna szkoła podstawowa, 2 publiczne gimnazja, 1 niepubliczne gimnazjum dla dorosłych, 1 publiczny zespół szkół, w skład którego wchodzi: oddziały przedszkolne, publiczna szkoła podstawowa i publiczne gimnazjum, łącznie 15 placówek.

Liczebność uczniów w oddziałach poszczególnych placówek jest zróżnicowana. Wynika to z uwarunkowań demograficznych, lokalizacji placówek w terenie.

Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu niemal każdej jednostki samorządu terytorialnego. Środki te pochodzą z subwencji oświatowej, dotacji, środków własnych gminy i innych.

Przepisy określające zasady finansowania oświaty stanowią, że liczba uczniów jest podstawowym elementem podziału subwencji oświatowej w budżecie państwa. Nie uwzględnia się w podziale subwencji indywidualnych uwarunkowań gmin wiejskich i poszczególnych placówek oświatowych co powoduje niedoszacowanie zadań.

W najbliższych latach kwota subwencji będzie malała, bowiem nadal spada liczba urodzeń, a co za tym idzie, maleje na terenie gminy liczba dzieci objętych obowiązkiem szkolnym i nauki.

Dotychczasowe zasady zwiększania subwencji dla obszarów wiejskich nie rekompensują w pełni wysokich kosztów wynikających z niższej, średniej liczby uczniów w oddziałach.

Dodatkowe czynniki niezależne od JST takie jak m.in.: regulacje płacowe, urlopy dla poratowania zdrowia, obowiązek udzielania pomocy materialnej uczniom, koszty nauczania indywidualnego oraz innych form zajęć dodatkowych, konieczność udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej powodują konieczność angażowania znaczących środków.

Tabela 24. Wykaz ilości uczniów uczęszczających do przedszkoli i szkół w Gminie Grodków.

Placówki	2010	2011	2012	2013
	Ilość dzieci uczęszczających do placówek			
Żłobki				
Niepubliczny Żłobek KANGUREK 24 w Grodkowie	Otwarty w 2014 roku			
Przedszkola				
Przedszkole Publiczne Nr 2 w Grodkowie	310	340	314	292
Przedszkole Publiczne w Kopicach	52	43	44	50
Przedszkole Publiczne w Wierzbniku	24	29	30	25
Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Grodkowie	24	48	69	100
Oddział Przedszkolny przy Publicznym Zespole Szkół w Jędrzejowie	75	77	78	69
Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Lipowej	51	45	46	49
Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Kolnicy	57	53	61	54
Oddział Przedszkolny przy Publicznej Szkole Podstawowej w Gnojnej	48	24	22	21
Przedszkole w Gałązczycach	-	25	35	48
Niepubliczne Przedszkole „Puchatek”	-	-	13	17
Klub Malucha „Pluszowy Kącik”	-	-	15	15
Szkoły Podstawowe				
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Grodkowie	533	535	537	507
Publiczny Zespół Szkół w Jędrzejowie Szkoła Podstawowa	191	186	174	177

Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipowej	140	135	136	127
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kolnicy	82	74	61	69
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopicach	80	82	87	77
Publiczna Szkoła Podstawowa w Gnojnej	79	52	50	57
Szkoła w Gałązyczach	-	34	39	64
Gimnazja				
Gimnazjum Publiczne Nr 1 w Grodkowie	358	343	311	277
Gimnazjum Publiczne Nr 2 w Grodkowie	258	235	218	205
Publiczny Zespół Szkół w Jędrzejowie Gimnazjum Publiczne	90	89	90	96
Gimnazjum dla dorosłych	75	69	61	66

Ministerstwo Edukacji Narodowej zdecydowanie popiera funkcjonowanie małych szkół jednocześnie, pomimo wcześniejszych deklaracji, nie planuje zwiększać subwencji na szkoły podstawowe liczące poniżej 60 uczniów, chociaż wiadomo że utrzymanie szkoły z tak małą liczbą uczniów generuje wysokie koszty i nie wszystkie gminy stać, by je finansować ze środków własnych.

Korzystniej w sensie ekonomicznym przedstawia się sytuacja gimnazjów. Placówki te tworzone były od podstaw przy uwzględnieniu aktualnej sytuacji demograficznej, infrastruktury, warunków technicznych oraz lokalowych przeznaczanych na ten cel obiektów.

Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci w wieku 3–5 lat (w uzasadnionych przypadkach od 2,5 roku życia). Sieć publicznych przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych stwarza możliwość korzystania z usług przedszkolnych i odpowiada zapotrzebowaniu rodziców na tę formę usługi. Gmina Grodków zapewnia wszystkim dzieciom z terenu gminy dostęp do publicznych przedszkoli.

Ustawa z dnia 04 lutego 2011 r. o opiece nad dzieckiem do lat 3 nakłada na gminy obowiązek wydzielenia dodatkowych środków na różne formy opieki dla tej grupy dzieci.

Rada Miejska w Grodkowie podjęła uchwałę dotyczącą dotowania żłobków i klubów dziecięcych. Od stycznia 2013 r. z tej formy pomocy skorzystał Klub Malucha „Pluszowy Kącik”, w którym objętych opieką zostało 15-ciu dzieci z terenu gminy Grodków.

Tabela 25. Ilość uczniów objętych obowiązkiem szkolnym w Gminie Grodków.

Nazwa placówki	Rok szkolny					
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Gimnazjum Publiczne nr 1 w Grodkowie	224	275	254	254	264	282
Gimnazjum Publiczne nr 2 w Grodkowie	209	194	186	201	213	229
Gimnazjum Publiczne w Jędrzejowie	106	101	91	88	79	95
Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 w Grodkowie	571	617	671	716	734	737

Publiczna Szkoła Podstawowa Jędrzejowie	194	184	190	192	195	175
Publiczna Szkoła Podstawowa w Lipowej	167	170	177	179	170	189
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kopicach	84	99	112	103	104	105
Publiczna Szkoła Podstawowa w Gnojnej	88	97	112	108	108	117
Publiczna Szkoła Podstawowa w Kolnicy	98	99	100	98	100	89
Razem	1 741	1 836	1 893	1 939	1 967	2 018

Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Gminy Grodków

Na obszarze gminy Grodków działa Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie, Rynek 1, posiadająca swoje 4 filie w: Gnojnej, Jędrzejowie, Kolnicy i Kopicy.

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna wraz z filiami oferuje wypożyczanie książek, jak również organizację szeregu imprez w ciągu roku szkolnego i w okresie wakacji. Organizowane są również spotkania młodzieży szkolnej z pisarzami i poetami.

Przy Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej, działa **Izba Pamięci Ziemi Grodkowskiej**, która organizuje wystawy przybliżających historię miasta oraz twórców lokalnych. Kulturuje tradycje regionu, a także przybliży mieszkańcom i zwiedzającym sylwetki słynnych grodkowian.

W ramach działalności biblioteki realizowane są następujące programy i projekty:

- „**Wyposażenie Izby Pamięci Ziemi Grodkowskiej**” dofinansowanie w ramach programu „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

- „**Tworzymy komiks o ziemi grodkowskiej**”, dofinansowanie w ramach programu „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

- „**Akademia Orange dla bibliotek**”, którego celem jest wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego poprzez zwiększenie dostępu do nowych technologii komunikacyjnych i promocję ich wykorzystania tak, by gminne biblioteki publiczne stały się nowoczesnymi, wielofunkcyjnymi centrami informacyjnymi, kulturalnymi i edukacyjnymi.

Baza techniczna, wyposażenie oraz warunki do nauki na terenie w szkołach i przedszkolach gminy Grodków ocenia się jako dobre.

Ważnym zadaniem strategicznym dla gminy jest stałe podnoszenie poziomu wychowania i edukacji szkolnej dzieci i młodzieży z podkreśleniem nauki języków obcych. Poniesione nakłady finansowe zaowocują podniesieniem wiedzy i wykształcenia naszej młodzieży, co pozwoli im na lepszy start w osiągnięciu wysokich kwalifikacji zawodowych.

3.6.3. INFRASTRUKTURA ZDROWOTNA I OPIEKA SPOŁECZNA

Usługi opieki szpitalnej dla mieszkańców Gminy Grodków zapewnia Brzeskie Centrum Medyczne (Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, ul. Mossora 1, 49-300 Brzeg) na oddziałach:

- 1) chirurgii ogólnej,
- 2) laryngologii,
- 3) chirurgii urazowo - ortopedycznej,

- 4) wewnętrznym,
- 5) noworodkowy,
- 6) dziecięcym,
- 7) ginekologiczno - położniczym,
- 8) neurologicznym,
- 9) psychiatrycznym,
- 10) psychiatryczny dzienny,
- 11) zakład opiekuńczo - leczniczy.

W ramach Brzeskiego Centrum Medycznego działa Wyjazdowy Zespół Wypadkowy „W” (Pogotowie Ratunkowe) świadczący usługi wyjazdowe w zakresie medycyny wypadkowej.

Usługi w zakresie analiz medycznych są wykonywane m.in. przez:

- 1) Laboratorium Analiz Medycznych „LAB-AM” mgr Józef Makuszyński, ul. M. Konopnickiej 24, 49-300 Brzeg,
- 2) Laboratorium Analiz Medycznych, ul. Szpitalna 13, 49-200 Grodków,
- 3) Laboratorium Analiz Medycznych, ul. Sienkiewicza 15A, 49-200 Grodków.

Na terenie Gminy Grodków działają następujące Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- 1) **NZOZ „PROMED” Spółka Cywilna Tomalik A., Dobosz E., Walorski A.** 49-200 Grodków, ul. Szpitalna 13:
 - a) dział (pracownia) fizjoterapii,
 - b) oddział pediatryczny (oddział dzienny),
 - c) poradnia chirurgii ogólnej,
 - d) poradnia okulistyczna,
 - e) pracownia diagnostyki obrazowej (RTG),
 - f) zakład (oddział) opiekuńczo - leczniczy,
- 2) **NZOZ „SANMED” Spółka Cywilna**, 49-200 Grodków, ul. J. Słowackiego 5:
 - a) poradnia otolaryngologiczna,
 - b) poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
 - c) poradnia (gabinet) pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
 - d) poradnia stomatologiczna,
 - e) poradnia zdrowia psychicznego,
- 3) **NZOZ Przychodnia „ZDROWIE” Spółka Cywilna**, 49-200 Grodków, ul. Szpitalna 13:
 - a) poradnia (gabinet) pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej,
 - b) poradnia (gabinet) położnej środowiskowej - rodzinnej,
 - c) poradnia ginekologiczno - położnicza,
 - d) poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
- 4) **NZOZ „Medium” Spółka Cywilna**, 49-200 Grodków, ul. J. Słowackiego 6:
 - a) gabinet zabiegowy,
 - b) poradnia (gabinet) lekarza dla dzieci,
 - c) poradnia ogólna (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej,
 - d) poradnia pielęgniarki środowiskowo - rodzinnej,
 - e) poradnia zdrowia psychicznego,
 - f) poradnia reumatologiczna,
 - g) poradnia wad postawy,
 - h) punkt szczepień,
- 5) **NZOZ „Vita Med.” Spółka Cywilna**, 49-200 Grodków, Jędrzejów 92,
- 6) **NZOZ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Centrum Stomatologii ART-DENT Spółka Cywilna**, 49-200 Grodków ul. J. Słowackiego 5,
- 7) **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PIELĘGNIARKA” Pogotowie**, Opieka Doraźna, 49-200 Grodków, ul. Morcinka 3/5:

- a) gabinet medycyny szkolnej - Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Grodkowie,
- b) gabinet medycyny szkolnej - Gimnazjum Publiczne Nr 1 w Grodkowie,
- c) gabinet medycyny szkolnej Gimnazjum Publiczne Nr 2 w Grodkowie,
- d) gabinet medycyny szkolnej SP Nr 3 w Grodkowie,
- e) gabinet medycyny szkolnej Technikum Mechanizacji Rolnictwa w Grodkowie.

Mieszkańców wsi Kopice i Więcmierzyce obsługuje Wiejski Ośrodek Zdrowia w Kopicach (Kopice 28): poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

Najbliższe Gminie Grodków stacje dializ znajdują się w: Opolu, Nysie i Głubczycach.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SKORMED” Spółka Cywilna, 48-320 Skoroszyce, ul. Działkowa 15 (Gmina Skoroszyce) świadczy usługi medyczne również dla mieszkańców Gminy Grodków w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla dorosłych i dla dzieci.

Obszar Gminy Grodków obsługuje Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Brzegu - 49-300 Brzeg, ul. Armii Krajowej 22. W ramach tej placówki znajdują się następujące komórki organizacyjne:

- a) Graniczny Punkt Kontroli Sanitarnej: dział nadzoru sanitarnego,
- b) Oddział Epidemiologii: dział higieny i epidemiologii,
- c) Oddział Higieny Komunalnej: dział nadzoru sanitarnego,
- d) Oddział Higieny Pracy: dział nadzoru sanitarnego,
- e) Oddział Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku: dział żywności, żywienia, przedmiotów użytku,
- f) Samodzielne Stanowisko Pracy d/s Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej: dział oświaty i promocji zdrowia,
- g) Samodzielne Stanowisko Pracy d/s Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego: dział nadzoru zapobiegawczego,
- h) Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży: dział nadzoru sanitarnego.

Liczbę porad w podstawowej opiece zdrowotnej ogółem na terenie Gminy Grodków przedstawia tabela poniżej:

Tabela 26. Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem w Gminie Grodków.

Porady ogółem	Rok			
	2010	2011	2012	2013
	106 955	101 498	96 106	98 306

Źródło: wg GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014 r.

Wg przytoczonych danych na przestrzeni ostatnich 4 lat liczba porad uległa zmniejszeniu.

Ponadto na obszarze gminy znajdują się cztery apteki:

- Apteka *Amika* ul. Rynek 13-14, Grodków,
- Apteka *Miejska* ul. Warszawska 17, Grodków,
- Apteka *Przyjazna* ul. Sienkiewicza 4, Grodków,
- Apteka *Mediq* ul. Reymonta 7, Grodków

3.6.4. INFRASTRUKTURA KULTURALNA, SPORTOWA, REKREACYJNA

Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie (OKiR) zawiera w sobie kilka instytucji, które wcześniej działały jako samodzielne jednostki. Trzonem Ośrodka jest Dom Kultury i Hala Sportowa, które zajmują się codzienną działalnością w sekcjach i organizacją imprez kulturalnych i rekreacyjno - sportowych.

OKiR posiada ponad 20 sekcji i kół zainteresowań, organizuje ok. 30 cyklicznych imprez kulturalno – rekreacyjnych rocznie.

Najważniejszym wydarzeniem w corocznym kalendarzu imprez są Dni Elsnerowskie, mające na celu promocję muzyki poważnej, klasycznej i jazzowej. W czerwcu organizowany jest Grodkowski Jarmark Kulturalny - dwudniowa impreza plenerowa połączona z wystawami twórców ludowych i występami estradowymi. W czasie wakacji odbywa się festiwal „Reggae Fest” oraz Festiwal Piosenki Wakacyjnej (piosenka turystyczna i poetycka). Od lat organizowany jest Festiwal Twórczości Artystycznej Dzieci Szkół Podstawowych obejmujący cztery kategorie: taniec, muzykę, plastykę i teatr.

Coraz większą popularnością cieszy się reaktywowana po latach „Muzyczna Jesień” mająca charakter ogólnopolskiego konkursu muzyki młodzieżowej.

Z imprez sportowych na uwagę zasługuje przede wszystkim Bieg Olimpijski, w którym rokrocznie bierze udział ok. 2000 osób oraz Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej Oldbojów i Halowa Liga Mini Piłki Nożnej.

Agroturystyka jest czynnikiem aktywizującym tereny wiejskie i zapewnia dodatkowe dochody rolnikom. Turystyką wiejską interesują się głównie mieszkańcy miast i większych aglomeracji, którzy dążą do bliskiego kontaktu z przyrodą, poszukują ciszy i spokoju, chcą aktywnie spędzić wolny czas, itp. Oferta turystyki wiejskiej powinna być skoordynowana między innymi z miejscowym kalendarzem cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych. Takich obiektów na terenie gminy jest mało i wskazać tutaj można:

- Gospodarstwo agroturystyczne w Jeszkotlach które umożliwia połów ryb we własnych stawach hodowlanych,
- Gospodarstwo agroturystyczne w Gałązyczach,
- Skansen Pani Drozd w Głębocku wyposażony w eksponaty z XIX i XX w,
- Ośrodek wypoczynkowy na byłej zwirowni w Głębocku „LEŚNA PRZYSTAŃ” – na terenie ośrodka jest ponad 42 ha jezioro z piękną piaszczystą plażą oraz z terenami zielonymi dla spacerowiczów. Wyznaczone są miejsca do grillowania, boiska do piłki siatkowej i nożnej, plac zabaw dla dzieci, wypożyczalnia sprzętu wodnego (rowerek wodny, kajaki), pole namiotowe i campingowe z sanitariatami (toalety, prysznice), mała gastronomia.

3.6.5. BEZPIECZEŃSTWO

Administracja publiczna staje się, w coraz większym stopniu, jednym z kluczowych czynników kształtujących warunki dla szeroko pojmowanego rozwoju. Sprawność i skuteczność jej działania wprost przekładają się na jakość życia obywateli, możliwości rozwijania przez nich gospodarce i społecznej aktywności oraz poziom ich zaufania do władzy publicznej.

Nad bezpieczeństwem publicznym czuwają: Komisariat Policji w Grodkowie, który terytorialnie obsługuje teren całej gminy Grodków oraz Straż Miejska w Grodkowie.

Szybkie zmiany cywilizacyjne generują różnego rodzaju zagrożenia dla środowiska, w tym dla ludności i mienia. Ich charakter, skala zjawiska oraz skutki wskazują na konieczność doskonalenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, w tym jego największego filaru - Państwowej Straży Pożarnej. W Grodkowie funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej. Na terenie gminy Grodków działa 10 jednostek OSP. Dwie jednostki tj. **Tarnów Grodkowski i Bąków** wchodzi w skład **Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego**.

Ponadto w Grodkowie działa Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, którego zadaniem jest m. in. monitorowanie zagrożeń i występujących klęsk żywiołowych, prognozowanie rozwoju sytuacji,

a także podjęcie koordynacji działań ratowniczych i porządkowo-ochronnych prowadzonych przez jednostki organizacyjne zaangażowane w reagowanie kryzysowe na obszarze gminy oraz informowanie mieszkańców o zasadach postępowania w razie sytuacji kryzysowej.

Na terenie gminy w miejscowości Grodków utworzony został Zespół Wyjazdowy Reanimacyjny "R".

3.6.6. PRZYNALEŻNOŚĆ GMINY DO ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ

Gmina Grodków należy do następujących związków i stowarzyszeń:

1. Członek Związku Gmin Śląska Opolskiego - uchwała Nr XII/90/91 Rady Miejskiej w Grodkowie z dnia 2 października 1991r. w sprawie przystąpienia do Związku Gmin Śląska Opolskiego i przyjęcia jego Statutu.
2. Członek Stowarzyszenia Gmin Polskich „EUROREGION PRADZIAD” - uchwała Nr VII/81/03 Rady Miejskiej w Grodkowie z dnia 17 września 2003 r.
3. Członek Stowarzyszenia Samorządowego A-4 - uchwała Nr XXVI/273/05 Rady Miejskiej w Grodkowie z dnia 29 września 2005
5. Członek Wspierający Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania- „Złota Ziemia” - uchwała Nr IV/29/07 Rady Miejskiej w Grodkowie z 28 lutego 2007, w sprawie przystąpienia Gminy Grodków do stowarzyszenia

4. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY

4.1. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARKI:

- ograniczone możliwości rozwoju przemysłu (trudność pozyskania inwestorów),
- zbyt wysokie koszty przeznaczania pod inwestycje terenów stanowiących grunty o wysokiej klasie bonitacyjnej gleb (odrolnienie powierzchni pod inwestycje),
- słaba promocja podmiotów gospodarczych gminy,
- brak inwestorów z dużym kapitałem, mogących utworzyć nowe, znaczące podmioty, zatrudniające większą liczbę pracowników,
- protesty społeczne związane z inwestycjami w odnawialne źródła energii

4.2. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

- niepełne skanalizowanie gminy,
- brak zgazyfikowania wiejskich terenów gminy,
- słabo rozwinięty system ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych,
- zły stan techniczny dróg na terenie gminy

4.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SYTUACJI SPOŁECZNEJ

- niewielka liczba miejsc na wypoczynek i rekreację co wiąże się z bardzo słabo rozwijającą się rekreacją i turystyką,
- malejąca liczba mieszkańców – niski przyrost naturalny,
- zwiększający się udział ludności w wieku poprodukcyjnym z jednoczesnym spadkiem osób w wieku produkcyjnym,
- niewystarczający rynek pracy,
- niekorzystna struktura bezrobocia (przewaga kobiet),

4.4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- wpływ niskiej emisji na zanieczyszczenie powietrza – głównie w okresie sezonu grzewczego,
- zanieczyszczenie wód powierzchniowych śpywami powierzchniowymi,
- uszkodzenia części powierzchni leśnych.

5. ANALIZA SWOT

Przydatnym narzędziem badania ogólnej sytuacji gminy jest analiza SWOT. Jest to jednocześnie kompleksowa metoda planowania strategicznego, pozwalająca odpowiedzieć na pytanie: „gdzie jesteście”. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter słów angielskich: *strengths* (mocne strony gminy), *weaknesses* (słabe strony gminy), *opportunities* (szanse występujące w otoczeniu), *threats* (zagrożenia występujące w otoczeniu). Analiza SWOT stała się nieodłącznym elementem procedur zarządzania strategicznego w różnych sferach życia społecznego i gospodarczego oraz w różnych skalach przestrzennych. Najczęściej stosowana jest jako synteza diagnozy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania i rozwoju jednostek terytorialnych.

Gmina nie jest samoistnym tworem, lecz funkcjonuje w określonym otoczeniu, które tworzą inne jednostki samorządowe, administracja rządowa i służby administracji specjalnych oraz ich wzajemne powiązania o charakterze organizacyjnym, społecznym, ekonomicznym, czy środowiskowym. Uwarunkowania zewnętrzne, które pozostają niezależne od decyzji władz lokalnych, w istotny sposób determinują rozwój danej społeczności, a wpływ ten może być pozytywny bądź negatywny. Władze gminy mogą jedynie monitorować zmiany, które zachodzą w jej otoczeniu, co pozwala na identyfikację istniejących, a także przyszłych szans i zagrożeń rozwoju i zminimalizuje wpływ ewentualnych, negatywnych skutków. Znajomość uwarunkowań gminy pozwala na podjęcie działań sprzyjających rozwojowi potencjału lokalnego i wykorzystaniu nadarzających się okazji.

Celem analizy SWOT jest określenie i analiza czynników pod kątem pozytywnego i negatywnego wpływu na rozwój Gminy. Pozwala to wyodrębnić następujące grupy czynników, zjawisk i procesów:

- *szanse* – pozytywne zewnętrzne (zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju),
- *zagrożenia* – negatywne zewnętrzne (wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery, utrudnienia dla rozwoju),
- *mocne strony* – pozytywne wewnętrzne (atuty, walory gminy, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu; gmina sama wpływa na te zjawiska),
- *słabe strony* – negatywne wewnętrzne (zjawiska ograniczające możliwości rozwoju gminy, na które ona sama ma wpływ. Są one konsekwencją ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji).

Tabela 27. Analiza SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dogodne położenie komunikacyjne, ➤ opracowane plany zagospodarowania przestrzennego ➤ aktywne pozyskiwanie i przemyślane wykorzystywanie środków unijnych ➤ przyjazna obsługa klientów Urzędu Miejskiego w Grodkowie, duże zaangażowanie władz gminy, ➤ tereny inwestycyjne, przygotowane dla potencjalnych inwestorów, ➤ korzystne warunki do intensyfikacji produkcji rolnej na terenie gminy, dobre warunki agroklimatyczne dla rozwoju rolnictwa, ➤ przebiegający przez gminę ważny szlak komunikacyjny – autostrada A4 oraz drogi wojewódzkie ➤ potencjał dla rozwoju odnawialnych źródeł energii (tereny inwestycyjne, sprzyjające warunki klimatyczne), ➤ stosunkowo dobrze rozbudowana infrastruktura opieki zdrowotnej, społecznej i bezpieczeństwa publicznego, ➤ stały dochód gminy w postaci podatku rolnego, ➤ wysoki poziom oświaty podstawowej i gimnazjalnej, ➤ wystarczająca liczba miejsc dla dzieci w przedszkolach, ➤ wysoka wartość kulturowa i historyczna zabytków i układów urbanistycznych, ➤ rozwinięta infrastruktura sportowa, ➤ duże zasoby siły roboczej i pracowitość mieszkańców, ➤ wdrożony system gospodarki odpadami, ➤ istniejąca oczyszczalnia ścieków posiada rezerwę, ➤ lokalne centrum handlu detalicznego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie bezrobocie, ➤ negatywne konsekwencje związane z emigracją mieszkańców – ujemne saldo migracji, ➤ słabo rozwinięty przemysł rolno – spożywczy, ➤ słabe wykorzystanie walorów turystyczno – rekreacyjnych regionu, ➤ brak pełnego skanalizowania terenu gminy, ➤ rynek pracy, wyróżniający się małą różnorodnością i ilością miejsc pracy, ➤ niski wskaźnik przedsiębiorczości, ➤ niekorzystna struktura bezrobocia, ➤ niska jakość dróg, ➤ występowanie protestów społecznych w odniesieniu do budowy elektrowni wiatrowych, ➤ niewielka liczba ścieżek i tras pieszych, rowerowych, edukacyjnych,

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zagospodarowanie strefy grodkowskiej ➤ zagospodarowanie terenów przy autostradzie A4, ➤ wykorzystanie warunków do rozwoju turystyki, ➤ racjonalne wykorzystywanie obiektów sportowo – rekreacyjnych i kulturalnych, ➤ rozwój funkcji związanych z otoczeniem rolnictwa, w tym szczególnie przetwórstwa rolno- spożywczego, ekoturystyki i agroturystyki, ➤ rozwój kwalifikowanych form rekreacji i wypoczynku weekendowego ➤ rozwój ścieżek i tras pieszych, rowerowych, edukacyjnych, ➤ potencjał dla dalszego rozwoju odnawialnych źródeł energii, ➤ zaangażowanie podmiotów w rozwój miasta i gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców, starzenie się społeczeństwa gminy, ujemny przyrost naturalny, ➤ brak środków finansowych i warunków tworzonych przez państwo do wspierania inwestycji, ➤ emigracja młodych, wykształconych osób z terenu gminy, ➤ brak w pełni skanalizowania i zgazyfikowania terenu gminy, ➤ ubożenie społeczeństwa, ➤ nie rozwijający się rynek pracy, ➤ spalanie w gospodarstwach domowych paliw niskiej jakości i odpadów,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie aktualnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i przyrodniczych oraz danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Grodkowie.

Dokładne uświadomienie sobie mocnych i słabych stron gminy, szans i zagrożeń rozwojowych decyduje o obraniu właściwego kierunku rozwoju społeczno – gospodarczego.

Biorąc pod uwagę potrzeby społeczne, rozwój lokalnej gospodarki i kierunki przekształceń strukturalnych działania powinny zmierzać do:

- skutecznego rozwiązywania problemów o charakterze społecznym, w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz zatrzymania procesu odpływu młodych ludzi z terenu gminy. Będzie to możliwe poprzez stworzenie atrakcyjnych warunków zatrudnienia oraz warunków bytowych takich jak: tereny budowlane, dobra dostępność i wysoka jakość placówek oświatowych, placówek służby zdrowia, bazy sportowej i rekreacyjnej. Duże znaczenie ma także nacisk na rozwój społeczeństwa informacyjnego (np. umożliwienie mieszkańcom dostępu do internetu), co w przyszłości będzie miało wpływ na likwidację barier i ograniczeń rozwojowych,
- aktywizacji terenów przewidzianych pod działalność inwestycyjną, co pozwoli na tworzenie nowych miejsc pracy, zwiększanie aktywności gospodarczej, a tym samym dochodów ludności.

Wykorzystując atuty i mocne strony gmina ma szanse w niedalekiej przyszłości na wzmocnienie swojej pozycji gospodarczej na mapie regionu.

6. MISJA ORAZ CELE STRATEGII

W strategii wyróżnia się następującą hierarchię celów:

- **misja strategii** stanowi cel nadrzędny, do którego dąży gmina planując działania rozwojowe;

- **cele strategiczne**, wskazujące najważniejsze obszary, w których konieczne jest wsparcie w celu przyspieszenia rozwoju gminy;
- **cele operacyjne**, które uszczegółwiają cele strategiczne i zawierają propozycje kierunków działań, koniecznych dla osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Konsekwentne dążenie do osiągnięcia celów operacyjnych i strategicznych będzie przybliżało gminę do wyznaczonej misji.

6.1. MISJA STRATEGII

Podkreślono w niej najistotniejsze cele rozwojowe gminy, których realizacja zapewni zrównoważony rozwój miasta i gminy Grodków w nowych realiach społeczno- gospodarczych kraju (kontynuacja misji z poprzedniej strategii):

„Miasto i Gmina Grodków terenem zapewniającym mieszkańcom wysoki standard życia poprzez czyste środowisko, rozwiniętą bazę usług, z zachowaniem rolniczej funkcji gminy”

Aby móc racjonalnie kształtować rozwój Gminy Grodków jako pierwsze należy opracować katalog celów rozwojowych. Będzie się on składał z:

- **celów strategicznych:** określają one najistotniejsze pola działania gminy i wytyczają kierunki prac na lata 2014-2023.
- **celów operacyjnych:** są one szczegółowym ujęciem wskazanych celów strategicznych.

Tabela 28. Wyznaczone cele strategiczne dla Gminy Grodków.

6.2. CELE STRATEGICZNE ORAZ OPERACYJNE – KRÓTKO I DŁUGOTERMINOWE

I. CEL STRATEGICZNY – Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego Gminy.

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania rozmiarów bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców. Przyczynia się on także do wzrostu dochodów budżetu gminy, co w konsekwencji umożliwi przeznaczenie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych w zakresie mieszkalnictwa, edukacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji oraz bezpieczeństwa publicznego.

Skala i tempo rozwoju gospodarki lokalnej uzależnione są od czynników i uwarunkowań, na które gmina nie ma często bezpośredniego wpływu. Niemniej jednak, władze Gminy w sposób pośredni mogą oddziaływać na stan zagospodarowania Gminy.

1. Cel operacyjny – Aktywna promocja gminy.

Wszelkie walory, którymi gmina może się poszczycić, nie będą mieć wpływu na ich rozwój, o ile nie będą eksponowane i promowane. Działalność promocyjna jest niezbędna w celu pozyskania zarówno inwestorów, jak i turystów odwiedzających gminę Grodków. W związku z tym konieczne jest ukierunkowanie działań promocyjnych podejmowanych przez władze Gminy. Podstawowym celem promocji jest wykreowanie wizerunku gminy oraz wypromowanie gminy.

Zadania:

- współpraca z miastami partnerskimi,
- współpraca z mediami: prasa, radio, telewizja, w zakresie informowania o działalności bieżącej i zamierzeniach perspektywicznych,
- działania zmierzające do zidentyfikowania i skutecznego wyeksponowania potencjału inwestycyjnego gminy,
- przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej,
- przygotowanie kadry pracowników samorządowych do profesjonalnej obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych,
- tworzenie programów edukacyjnych i turystycznych,
- tworzenie materiałów promocyjnych w postaci folderów, map i plakatów zawierających informacje o walorach przyrodniczych i kulturowych gminy,
- wspieranie, pobudzenie i promocja inicjatyw lokalnych oraz aktywizacja mieszkańców do uczestnictwa w życiu lokalnym,

2. Cel operacyjny – Rozwój bazy przetwórczej dla rolnictwa.

Gmina Grodków posiada dobre warunki do produkcji rolnej, ze względu na dobre gleby oraz dość łagodny klimat. Dogodne warunki sprzyjają uprawom roślin o wysokich wymaganiach, jak również gwarantują bardzo dobre plony niemal wszystkich roślin.

Tereny gminy Grodków znajduje się w strefie o szczególnych predyspozycjach do rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego. W obrębie strefy znajdują się tereny o korzystnych warunkach

przyrodniczo – glebowych, będące podstawą dla intensywnej produkcji rolnej i opartego na niej przetwórstwa rolno – spożywczego. Z powyższego wynika, że należałoby w jak większym stopniu wykorzystać potencjał gospodarczy w tym sektorze.

Zadania:

- rozbudowa sektora przetwórstwa rolno – spożywczego,
- stworzenie preferencji dla rozwoju specjalistycznej produkcji rolnej (warzywnictwa, ogrodnictwa oraz produkcji „zdrowej” żywności), opartej na technologiach proekologicznych;
- promowanie na obszarze gminy rolnictwa, produkującego zdrową żywność i chroniącego środowisko,
- zapobieganie dewastacji i degradacji powierzchni ziemi, w tym erozji gleb,
- przywracanie wartości użytkowych gleb zdegradowanych i zdewastowanych,
- tworzenie lokalnych rynków żywnościowych (od producenta do konsumenta),

3. Cel operacyjny – Podjęcie działań wspierających rozwój przedsiębiorstw.

Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy jest szczególnie ważny. Doceniając rolę przedsiębiorczości, samorząd gminny stara się stworzyć warunki dla jej rozwoju, poprzez prowadzenie różnorodnych działań o charakterze organizacyjnym i edukacyjnym. Bardzo ważne jest stworzenie dla przedsiębiorców odpowiednich warunków (w tym także materialnych) do prowadzenia działalności.

Funkcjonowanie firmy w wymiarze lokalnym zależy w dużej mierze od operatywności i przychylności urzędników samorządowych. Początkujący przedsiębiorca kierując pierwsze swoje kroki do urzędu gminy oczekuje pomocy w zarejestrowaniu działalności gospodarczej oraz kompetentnych porad urzędowych.

Główne kierunki aktywizacji gospodarczej gminy to: zainteresowanie ofertami inwestorów, rozwój infrastruktury na potrzeby nowych przedsięwzięć gospodarczych, wsparcie i promocja istniejącej przedsiębiorczości, rozwój przedsiębiorczości lokalnej, również poza rolnictwem.

Gmina Grodków posiada warunki naturalne predysponujące ją do rozwoju agroturystyki. Agroturystyka jest czynnikiem aktywizującym wieś i zapewnia dodatkowe dochody rolnikom. Oferta turystyki wiejskiej powinna być skoordynowana między innymi z miejscowym kalendarzem cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych.

Zadania:

- wykorzystanie potencjału i umocnienie pozycji znaczących przedsiębiorstw w gospodarce gminy,
- działania na rzecz rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego,
- wspieranie, pobudzenie i promocja inicjatyw lokalnych oraz aktywizacja mieszkańców do uczestnictwa w życiu lokalnym,
- budowa, przebudowa i remont infrastruktury wpływający m.in. na rozszerzenie lub zróżnicowanie działalności gospodarczej,
- wsparcia na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie promocji produktów i procesów przyjaznych dla środowiska (wdrożenie efektywnych systemów zarządzania środowiskiem, wdrożenie i stosowanie/użytkowanie technologii zapobiegania zanieczyszczeniom, wdrożenie czystych technologii dla działalności produkcyjnej przedsiębiorstw),

II. CEL STRATEGICZNY – Poprawa standardu życia mieszkańców.

1. Cel operacyjny – Wzrost zamożności mieszkańców

Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia.

W gminie Grodków rynek pracy opiera się głównie na lokalnych podmiotach gospodarczych, rolnictwie indywidualnym oraz usługach. Istotną część mieszkańców gminy pracuje we własnych gospodarstwach rolnych. Pozostała część mieszkańców znajduje zatrudnienie w kilkudziesięciu mniejszych zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych, w handlu, budownictwie oraz w zakładach rzemieślniczych. Ponadto znaczna grupa pracuje poza granicami gminy, a także za granicą.

Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia niezbędnych zamierzeń, zwłaszcza w zakresie przemysłu rolno – spożywczego. Istotnym czynnikiem prowadzącym do ograniczenia bezrobocia może być właściwe wykorzystanie oraz propagowanie walorów krajobrazowych gminy. Stymulować to powinno rozwojem infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej. Dogodne warunki klimatyczne, czyste powietrze, zdrowa żywność stwarzają możliwości rozwoju agroturystyki.

Rozwój przedsiębiorczości wpływa na ograniczenie bezrobocia, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy. Doceniając rolę przedsiębiorczości, samorząd gminny stara się stworzyć warunki dla jej rozwoju, poprzez prowadzenie różnorodnych działań o charakterze organizacyjnym i edukacyjnym. Bardzo ważne jest stworzenie dla przedsiębiorców odpowiednich, sprzyjających warunków (w tym także materialnych) do prowadzenia działalności.

Poprawa warunków życia mieszkańców następuje również poprzez wspieranie i rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz poprawę infrastruktury oświatowej i sportowo-rekreacyjnej.

Zadania:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- rozszerzenie specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy,
- poprawa atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich i rozwój infrastruktury technicznej,
- stworzenie oferty kształcenia i adaptacji osób bezrobotnych do obecnego rynku pracy,
- zachęty do tworzenia bazy dla agroturystyki i małej gastronomii dla turystów,

2. Cel operacyjny – Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców.

Z przeprowadzonych w Polsce badań wynika, że społeczeństwo czuje się coraz bardziej zagrożone o bezpieczeństwo własne i swojego mienia. Znajduje to odzwierciedlenie w statystykach – z roku na rok rośnie przestępczość (szczególnie kradzieże) i liczba wypadków na drogach. Poczucie zagrożenia życia i mienia łączy się z upowszechnianymi w mediach obrazami przemocy, patologii społecznych związanych ze wzrostem ubóstwa oraz niekiedy niskiej skuteczności policji i wymiaru sprawiedliwości. Patologie społeczne obniżają poziom życia ogółu ludności. Należy zauważyć, że tylko dobrze zorganizowane i skoordynowane działania prewencyjne dają widoczne efekty. Często przyczyną patologii jest brak możliwości zagospodarowania czasu wolnego.

Zadania:

- wspieranie działań policji, zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia przestępczości,
- remonty obiektów OSP,
- doposażanie i modernizacje placówek OSP,
- podejmowanie działań edukacyjnych w zakresie prewencji bezpieczeństwa w domu, na drodze, w szkole – wspólne akcje służb oraz placówek oświatowych,
- przeciwdziałanie spalaniu odpadów w gospodarstwach domowych,
- tworzenie warunków atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi i przemocy w rodzinach,
- kontrola prędkości ruchu pojazdów na drogach,
- oznakowanie ulic poziome i pionowe,
- oznakowanie poboczy i przejść dla pieszych.

3. Cel operacyjny – Wzmacnianie więzi społecznych.

Czynniki niematerialne, tj. np.: tradycja, kultura, wspólne normy zachowań, wzmacniają poczucie zaufania społecznego, w pozytywny sposób determinując poziom kapitału społecznego, tworząc fundamenty „małej ojczyzny”. Budowanie więzi społecznych kształtuje podstawy społeczeństwa obywatelskiego, wzmacniając aktywne zaangażowanie mieszkańców na rzecz rozwoju gminy.

Spółczesność obywatelska jest organem którego cechami charakterystycznymi są: aktywność społeczna i otwartość władz na inicjatywy mieszkańców. Wspólnotę obywatelską na poziomie lokalnym stanowią wszyscy mieszkańcy gminy, z których każdy (pośrednio lub bezpośrednio) ma prawo do udziału w najistotniejszych decyzjach i zadaniach dotyczących rozwoju gminy. Świadomość ról i zadań, które mogą spełniać mieszkańcy gminy w rozwoju własnej wspólnoty może się przekładać na konkretne formy działania, plany i projekty, których efektem powinny być nie tylko jednorazowe akcje, ale większa integracja mieszkańców oraz ich stała aktywność i gotowość współpracy.

Mając na uwadze zapewnienie mieszkańcom atrakcji kulturalnych na różnym poziomie, władze gminne powinny stworzyć ciekawą ofertę spędzania wolnego czasu dla społeczności lokalnej. Sprzyja to rozwijaniu zainteresowań, podnosi poziom wiedzy, aktywizuje oraz minimalizuje powstawanie patologii społecznych. Jednocześnie tworzy pozytywny wizerunek gminy oraz buduje lokalną wspólnotę. Dodatkowo imprezy sportowo-rekreacyjne spełniają rolę zachęty i wyrabiają nawyk do czynnego uczestnictwa w rekreacji, mającej charakter działań prozdrowotnych.

Zadania:

- wspieranie działalności kulturalnej OSP oraz innych organizacji działających na terenie gminy,
- dalsza współpraca Domu Kultury z innymi jednostkami,
- propagowanie oferty kulturalnej gminy w gminach sąsiednich, powiecie i województwie,
- propagowanie szerokiej oferty sportowej dla mieszkańców gminy,
- organizacyjne i prawne wspieranie działań organizacji społecznych,
- kultywowanie tradycji i zwyczajów lokalnych,
- poprawienie komunikacji z mieszkańcami poprzez wykorzystanie obecnych możliwości technologicznych (m.in. poprzez portale społecznościowe),
- modernizacje i doposażenie instytucji kulturalnych,
- poprawa jakości infrastruktury pomocy społecznej dla osób starszych.

III. CEL STRATEGICZNY – Modernizacja i rozbudowa infrastruktury.

1. Cel operacyjny – Poprawa standardu infrastruktury technicznej.

Aby zapewnić mieszkańcom dobre warunki życia, należy dostarczyć im możliwie najszerszy zakres mediów, zaliczanych do infrastruktury technicznej. Pełna infrastruktura techniczna oznacza podłączenie gospodarstwa domowego do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, telekomunikacyjnej, zaopatrzenie w źródło energii cieplnej, czy też gęstą i o dobrej jakości sieć dróg. Pod tym pojęciem kryje się także całkowite rozwiązanie kwestii odpadów stałych (odbiór, segregacja, utylizacja), czy też dostęp do sieci internetowej. Tylko pełna dostępność współczesnych mediów jest w stanie zapewnić mieszkańcom gminy życie i rozwój na odpowiednim poziomie.

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek prowadzenia działalności gospodarczej. Nowe inwestycje gospodarcze na terenie gminy nie będą realne bez stworzenia dla nich odpowiednich warunków, przede wszystkim w sferze infrastruktury, dalej prawodawstwa i dobrej organizacji usług administracyjnych.

Zadania:

- sukcesywne uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje na terenie gminy,
- budowa, przebudowa oraz remonty dróg znajdujących się na terenie gminy Grodków wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych,
- modernizacje i przebudowy dróg gminnych,
- budowa kanalizacji sanitarnej zgodnie z planami dla aglomeracji PLOP23 Grodków,
- wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji pochodzenia roślinnego i zielonych,
- gazyfikacja miejscowości celem podniesienia standardu życia mieszkańców,
- zagospodarowanie terenów zielonych oraz tworzenie i modernizacja istniejących placów zabaw w gminie,
- informatyzacja gminy (rozbudowa infrastruktury dostępu do internetu oraz wspieranie rozwoju usług elektronicznych).

IV. CEL STRATEGICZNY – Rozwój oświaty, kultury, sportu i wypoczynku.

1. Cel operacyjny – Podniesienie standardu jednostek oświatowych.

Głównym problemem, z którym obecnie boryka się oświata jest pogłębiający się niż demograficzny. Z analiz demograficznych wynika, że liczba urodzeń w gminie ciągle maleje. Powoduje to mniejszą liczbę zgłoszeń dzieci do przedszkoli, a w konsekwencji do szkół. Obserwowane zjawisko niżu demograficznego na terenie gminy, będzie stopniowo się pogłębiać.

Ważnym aspektem jest podniesienie poziomu wychowania zarówno na poziomie przedszkolnym, jak i szkolnym, wprowadzenie nauczania języka obcego we wszystkich klasach, zainteresowanie tematem edukacji ekologicznej uczniów. Edukacja na wysoki poziomie zwiększy szanse uczniów

z terenów wiejskich na podejmowanie atrakcyjnych, nowoczesnych kierunków studiów warunkujących konkurencyjność na rynku pracy.

Jakość kształcenia w dużej mierze zależy od warunków technicznych, w jakich odbywa się proces nauczania. Obiekty szkolne i przedszkolne oraz związana z tym infrastruktura sportowa na terenie gminy są obecnie zmodernizowane i przygotowane do prowadzenia zajęć.

Zadania:

- poszerzenie oferty usług świadczonych przez istniejące obiekty szkolne i przedszkolne na terenie gminy (m.in. dotyczące zajęć pozalekcyjnych, kółek zainteresowań i zajęć sportowych),
- pogłębianie współpracy dzieci i młodzieży z miastami partnerskimi gminy,
- podnoszenie poziomu wychowania i edukacji szkolnej dzieci i młodzieży z podkreśleniem nauki języków obcych,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych wszystkich grup społecznych,
- podnoszenie świadomości uczniów z zakresu ochrony środowiska naturalnego i kulturowego,
- rozwój infrastruktury turystyczno – dydaktycznej na terenie gminy.
- rozszerzenie bezpłatnej oferty sportowo – edukacyjnej - zajęcia pozalekcyjne,
- modernizacja wiejskich obiektów oświatowych,
- budowa szkolnych sal gimnastycznych i boisk wielofunkcyjnych w szkołach wiejskich.

2. Cel operacyjny – Rozwój sportu, turystyki i rekreacji.

Gmina posiada warunki naturalne predysponujące ją do rozwoju agroturystyki. Agroturystyka jest czynnikiem aktywizującym wieś i zapewnia dodatkowe dochody rolnikom. Turystyką wiejską interesują się głównie mieszkańcy miast i większych aglomeracji, którzy dążą do bliskiego kontaktu z przyrodą, poszukują ciszy i spokoju, chcą aktywnie spędzić wolny czas, itp.

Oferta turystyki wiejskiej powinna być skoordynowana między innymi z miejscowym kalendarzem cyklicznych imprez sportowych i kulturalnych. Niezbędnej pomocy w tym zakresie udzielałby ośrodek doradztwa rolniczego w Łosiowie, informując jednocześnie o prawnych i finansowych uwarunkowaniach agroturystyki.

Należy rozważyć również powiązanie ochrony walorów przyrodniczo – krajobrazowych z ochroną zabytków i obiektów archeologicznych

Rozwój turystyki kształtuje świadomość społeczności lokalnych i regionalnych, co działa edukacyjnie i podnosi odpowiedzialność ludzi za dbałość o miejsce, w którym żyją, zwiększając związki społeczności z ich miejscem zamieszkania.

Zadania:

- budowa i rozwój infrastruktury sportowej i sportu na obszarach wiejskich,
- aktywowanie świetlic wiejskich jako ośrodków kultury i rozrywki oraz spędzania wolnego czasu dla mieszkańców wsi,
- restaurowanie i rewitalizowanie obiektów dziedzictwa kulturowego na terenie gminy,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych do promocji i przyciągnięcia turystów weekendowych,
- budowa i oznakowanie ścieżek pieszych, edukacyjnych i rowerowych na terenie gminy,
- oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie,
- utworzenie internetowego systemu informacji turystycznej,
- popularyzacja terminarza imprez oraz wydarzeń kulturalnych, turystycznych i sportowych,
- popularyzacja tras turystycznych i obiektów zabytkowych gminy.

POWIĄZANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH STRATEGII Z INNYMI DZIAŁANAMI

Przyjęty sposób wdrażania strategii bazuje przede wszystkim na zrealizowaniu szeregu działań i projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych strategii. Część działań została zidentyfikowana i ujęta w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2014-2020. Są to najważniejsze projekty inwestycyjne gminy, dla których zaplanowano finansowanie z budżetu gminy i środków pomocowych UE. Za wdrożenie tych projektów będzie odpowiadał głównie samorząd gminy, bądź jednostki mu podległe (np. placówki edukacyjne). Proces przygotowania i realizacji tych projektów będzie na bieżąco monitorowany przez Urząd Miejski, zarówno od strony finansowej, jak i technicznej.

Zakłada się, że część projektów pozostanie poza ramami Wieloletniej Prognozy Finansowej i będzie wdrażana przez uprawnione do tego instytucje i podmioty, głównie w ramach bieżących i zleconych zadań. Głównym zadaniem władz gminnych w tym zakresie będzie zidentyfikowanie i zmobilizowanie wszystkich potencjalnych projektodawców i wsparcie ich od strony szkoleniowo-informacyjnej w realizacji określonych typów projektów.

Poniżej zidentyfikowano najważniejsze instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania strategii gminy Grodków .

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Burmistrz wraz z podległym mu Urzędem Miejskim. Burmistrz odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z Wieloletniej Prognozy Finansowej.

Instytucjami wspomagającymi Urząd Miejski w procesie wdrażania strategii są:

- ✓ Rada Miejska, która razem z radami sołectkimi powinna zadbać o promocję i właściwe zrozumienie strategii wśród społeczności lokalnej,
- ✓ placówki szkolno-wychowawcze (szczególna ważna rola nauczycieli jako liderów lokalnych),
- ✓ „Partnerstwo Nyskie”,
- ✓ Grodkowskie Wodociągi i Kanalizacja (GRODWiK), Ośrodek Kultury i Rekreacji (OKiR) oraz Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna (MGBP),
- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ✓ jednostki OSP i ich strażnice,
- ✓ Kościół,
- ✓ organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
- ✓ inne.

Instytucje partnerskie, zarządzające określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, w tym:

- ✓ Urząd Marszałkowski (jako instytucja zarządzająca RPO WO oraz częścią działań w ramach PROW),
- ✓ Starostwo Powiatowe w Brzegu (dysponent części środków w ramach PROW i PO Kapitał Ludzki),
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Brzegu,
- ✓ Powiatowy Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- ✓ Agencja Rozwoju Regionalnego,
- ✓ inne.

Do ważnych podmiotów, które w istotny sposób będą przyczyniać się do realizacji celów strategii, należy również zaliczyć **docelowe grupy beneficjentów pomocy**, w tym przede wszystkim:

- ✓ przedsiębiorcy i ich związki,

- ✓ rolnicy i ich związki,
- ✓ stowarzyszenia, towarzystwa, związki,
- ✓ związki wyznaniowe,
- ✓ bezrobotni,
- ✓ osoby podnoszące swoje kwalifikacje.

Niezmiernie trudno jest określić wielkość niezbędnych środków na realizację celów niniejszej strategii. Biorąc pod uwagę ogromne potrzeby gminy w zakresie wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną i społeczną, zapotrzebowanie na realizację najważniejszych projektów inwestycyjnych w latach 2014-2023.

Do tego dochodzi realizacja projektów nie związanych bezpośrednio z inwestycjami, ale ważnych z punktu widzenia rozwoju zasobów ludzkich czy też budowania kapitału społecznego w gminie. Określenie zapotrzebowania finansowego na tego rodzaju projekty nie jest jednak możliwe, choćby z tego względu, że obecnie nie do końca wiadomo, kto i w jakim zakresie mógłby realizować projekty o charakterze nieinwestycyjnym na terenie gminy. Można natomiast wstępnie oszacować, jakiego rzędu środki będą dostępne dla gminy na realizację tego typu projektów. Fundusze te będą mogły być przeznaczone na projekty związane z działaniami rozwojowymi w zakresie poprawy jakości kapitału ludzkiego i społecznego.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ NA 2014-2020

7.1. UMOWA PARTNERSTWA

Umowa Partnerstwa (UP) jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014-2020. Dokument powstał na bazie Założeń Umowy Partnerstwa 2014-2020 przyjętych przez Radę Ministrów 15 stycznia 2013 roku. Instrumentami realizacji UP są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO). Dokumenty te wraz z UP tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową. UP określa z jednej strony kontekst strategiczny w wymiarze tematycznym i terytorialnym, z drugiej zaś wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe.

UP stanowi punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości programów operacyjnych. Programy operacyjne precyzują specyficzne obszary wsparcia i instrumenty realizacji, z poszanowaniem zapisów UP. Wynegocjowana z Komisją Europejską (KE) UP oraz programy operacyjne stanowią podstawę do realizacji nowej perspektywy finansowej w Polsce.

7.2. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO NA LATA 2014-2020

W Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko wyznaczono następujące osie priorytetowe z których można korzystać przy realizacji Strategii rozwoju gminy Grodków:

Oś priorytetowa I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki	
PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.1 Wspieranie wytwarzania i dystrybucji	przewiduje się wsparcie w szczególności na budowę i rozbudowę:

<p>energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lądowych farm wiatrowych; - instalacji na biomasę; - instalacji na biogaz; - sieci przesyłowych i dystrybucyjnych umożliwiających przyłączenia jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do KSE oraz (w ograniczonym zakresie) jednostek wytwarzania energii wykorzystującej wodę i słońce oraz ciepła przy wykorzystaniu energii geotermalnej.
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach</p>	<p>przewiduje się w szczególności wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacji i rozbudowy linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie; - modernizacji energetycznej budynków w przedsiębiorstwach; - zastosowania technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwie; - budowy, rozbudowy i modernizacji instalacji OZE; - zmiany systemu wytwarzania lub wykorzystania paliw i energii, zastosowanie energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii, w tym termomodernizacji budynków; - wprowadzania systemów zarządzania energią, przeprowadzania audytów energetycznych (przemysłowych).
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym</p>	<p>przewiduje się wsparcie kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w zakresie związanym m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne; - przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; - budową lub modernizacją wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; - instalacją mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne, - instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; - instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE.
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.4 Rozwijanie i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji działających na niskich i średnich poziomach napięcia</p>	<p>przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa lub przebudowa w kierunku inteligentnych sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego napięcia dedykowanych zwiększeniu wytwarzania w OZE i/lub ograniczeniu zużycia energii, w tym wymiana transformatorów; - kompleksowe pilotażowe i demonstracyjne projekty wdrażające inteligentne rozwiązania na danym obszarze mające na celu optymalizację wykorzystania energii wytworzonej z OZE i/lub racjonalizację zużycia energii; - inteligentny system pomiarowy - (wyłącznie jako element budowy lub przebudowy w kierunku inteligentnych sieci elektroenergetycznych dla rozwoju OZE i/lub ograniczenia zużycia energii).
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.7 Promowanie wykorzystywania</p>	<p>przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p>

wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	<ul style="list-style-type: none"> - budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu; - budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu z OZE; - budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w skojarzeniu; - budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w skojarzeniu z OZE; - budowa przyłączy do sieci ciepłowniczych do wykorzystania ciepła użytkowego wyprodukowanego w jednostkach wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu wraz z budową przyłączy wyprowadzających energię do krajowego systemu przesyłowego.
OŚ PRIORYTETOWA II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	
PRIORYTET INWESTYCYJNY 5.2 Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami	<p>Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> o opracowanie lub aktualizacja dokumentów strategicznych wymaganych prawem unijnym lub krajowym lub przewidzianych w Strategicznym planie adaptacji dla obszarów i sektorów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020; - poprawa bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy; - projekty mające na celu zwiększenie naturalnej retencji (np: renaturyzacja przekształconych cieków wodnych, obszarów zalewowych oraz obszarów wodnoblotnych); - projekty z zakresu małej retencji (realizowane na obszarze więcej niż jednego województwa); - budowa lub modernizacja urządzeń wodnych – pod warunkiem zapewnienia pełnej zgodności inwestycji z wymogami prawa UE, w tym uwzględnieniem ich w dokumentach strategicznych spełniających wymogi Ramowej Dyrektywy wodnej (RDW) i tzw. Dyrektywy powodziowej. <p>o zabezpieczenie przed skutkami zmian klimatu obszarów szczególnie wrażliwych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie wód opadowych (w tym: systemy zbierania i retencionowania wody opadowej, - budowa/modernizacja sieci kanalizacji deszczowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą), w szczególności na obszarach miejskich;
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.1 Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	<p>Przewiduje się wsparcie w szczególności następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura niezbędna do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, w tym w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów; - instalacje do termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych oraz frakcji palnej wydzielonej z odpadów komunalnych z odzyskiem energii; - absorbcja technologii, w tym innowacyjnych, w zakresie zmniejszania materiałochłonności procesów produkcji; - racjonalizacja gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi, przez przedsiębiorców.
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.4. Ochrona i przywrócenie różnorodności	<p>Przewiduje się wsparcie następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk

<p>biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę</p>	<p>przyrodniczych, w tym w ramach kompleksowych projektów ponadregionalnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój zielonej infrastruktury, w tym zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu; - opracowanie i wdrażanie dokumentów planistycznych zgodnie z kierunkami określonymi w Priorytetowych Ramach Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF) oraz w Programie ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań na lata 2014-2020; - opracowanie zasad kontroli i zwalczania w środowisku przyrodniczym gatunków obcych; - wykonywanie wielkoobszarowych inwentaryzacji cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków; - wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo; - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.5 Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</p>	<p>Przewiduje się wsparcie w szczególności dla następujących obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych; - wsparcie dla zanieczyszczonych/zdegradowanych terenów; - rozwój miejskich terenów zielonych.
<p>OŚ PRIORYTETOWA III: Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej</p>	
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu</p>	<p>Wsparcie transportu publicznego</p>
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 7.1 Wspieranie multimodalnego jednolitego europejskiego obszaru transportu poprzez inwestycje w TEN-T</p>	<p>Inwestycje będą obejmować modernizację i rehabilitację istniejących szlaków kolejowych</p>
<p>OŚ PRIORYTETOWA VI: Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego</p>	
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 6.3 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p>	<p>W ramach inwestycji odnoszących się do ochrony dziedzictwa kulturowego wspierane będą projekty z zakresu ochrony, zachowania i udostępnienia, w tym turystycznego, zabytkowych obiektów o znaczeniu ponadregionalnym, dotyczące renowacji zabytków nieruchomych wraz z otoczeniem, konserwacji zabytków ruchomych i ich digitalizacji (w przypadkach kiedy została ujęta jako element projektu). W ramach przedsięwzięć odnoszących się do rozwoju zasobów kultury realizowane będą działania</p>

	<p>dotyczące zwiększenia dostępu do zasobów kultury, poprawy jakości funkcjonowania instytucji kultury, w tym poprzez podnoszenie standardów infrastruktury oraz zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej.</p> <p>W ramach tego obszaru wsparcie uzyskują również szkoły i uczelnie artystyczne, które oferując m.in. przestrzeń dla działalności twórczej, wystawienniczej i in. spełniają rolę aktywnych instytucji kultury. Wspierane będą także projekty uzupełniające inwestycje infrastrukturalne o elementy związane z wykorzystaniem nowych technologii w obszarze kultury.</p>
OŚ PRIORYTETOWA VII: Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia	
<p>PRIORYTET INWESTYCYJNY 9.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych</p>	<p>Przewiduje się w szczególności następujące typy projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura ratownictwa medycznego - wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych szpitalnych oddziałów ratunkowych, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk wstępnej intensywnej terapii (roboty budowlane, doposażenie) - modernizacja istniejących oraz utworzenie nowych centrów urazowych (roboty budowlane, doposażenie);

7.3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie realizował priorytet Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym, który jest jednym z sześciu priorytetów wyznaczonych dla wspólnotowej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 - 2020 w odniesieniu do celów strategii Europa 2020.

W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich wyznaczono następujące osie priorytetowe z których można korzystać przy realizacji Strategii rozwoju gminy Grodków:

Priorytety wyznaczone dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020	Zakres
Transfer wiedzy i działalność informacyjna	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia ukierunkowane na rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych rolników, właścicieli lasów, w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej i związanej z rolnictwem oraz leśnictwem, – inwestycje w projekty demonstracyjne w zakresie produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego służące promowaniu innowacji, – działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania dotyczące produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego.
Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw	- udzielanie pomocy rolnikom lub właścicielom lasów w korzystaniu z usług doradczych.
Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	– wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości żywności.

	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie na przeprowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych.
Inwestycje w środki trwałe	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje w gospodarstwach rolnych (Modernizacja gospodarstw rolnych). - inwestycje w przetwórstwo/marketing i rozwój produktów rolnych (Przetwórstwo i marketing produktów rolnych). - scalanie gruntów.
Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze w celu ograniczenia skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje zapobiegawcze). - Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, w tym chorób zwierząt, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof (Inwestycje odtworzeniowe).
Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników (Premie dla młodych rolników). - pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich (Restrukturyzacja małych gospodarstw). - pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw (Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej). - rozwój przedsiębiorczości – Rozwój usług rolniczych. - płatności dla rolników kwalifikujących się do wsparcia w ramach systemu dla małych gospodarstw (Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa).
Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii - badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej - inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury
Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie na zalesienie - premia pielęgnacyjna - premia zalesieniowa

7.4. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020

Na wszystkie Regionalne Programy Operacyjne określono kwotę ok. 2 612 mln euro, która musi zostać przeznaczona na działania w zakresie szeroko rozumianej gospodarki niskoemisyjnej.

Kwota ta wynika z poziomu ringfencingu, czyli obowiązku asygnowania na cel tematyczny nr 4 środków Funduszu Spójności (FS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) min. 15% alokacji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Ringfencing dla celu 4 będzie mierzony dla Polski jako całości. Do realizacji ringfencingu przyczyniać się będą zatem poszczególne województwa przeznaczając na gospodarkę niskoemisyjną minimalne udziały wskazane przez MRR oraz wybrane programy krajowe finansowane z FS i EFRR.

Województwa mają pewną ograniczoną swobodę decydowania na co konkretnie przeznaczą te środki. Ich decyzje jednak powinny wynikać z diagnoz, planów i analiz popartych analizami SWOT. Na podstawie uzyskanych wyników oraz zdefiniowanego potencjału danego regionu określane będą szczegółowo zakresy i obszary wsparcia. Należałoby oczekiwać, że znaczna część środków w RPO wesprze inwestycje zlokalizowane na obszarach wiejskich, szczególnie w zakresie odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i inteligentnych sieci. Pozostała część skierowana zostanie na obszary bardziej zurbanizowane, na których będzie rozwijany transport publiczny przyjazny środowisku czy technologia wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020 - projekt

W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich wyznaczono następujące osie priorytetowe z których można korzystać przy realizacji Strategii rozwoju gminy Grodków:

Priorytet	Przykładowe rodzaje wspieranych przedsięwzięć
Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	<p>Przykładowe rodzaje wspieranych przedsięwzięć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój produktów i usług opartych na TIK w przedsiębiorstwach; - wdrożenie wirtualnego systemu obsługi działalności MŚP; - rozwój działalności on-line poprzez wdrożenie systemu zarządzania sprzedażą i usługami; - uruchomienie platformy e-learningowej; - zakup licencji na oprogramowanie niezbędne do uruchomienia sprzedaży produktów i usług w Internecie (e-usługi i e-handel); - wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych w organizacji i zarządzaniu przedsiębiorstwem; - uruchomienie portalu multimedialnego; - stworzenie portalu pracowniczego do zarządzania zasobami personalnymi on-line; - wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczebla regionalnego/lokalnego oraz zwiększenie do nich dostępu dla obywateli, w tym projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia czy e-edukacji; - utworzenie, modernizacja systemu EZD w celu polepszenia dostępności i komunikacji z klientami w połączeniu z dostosowaniem witryny internetowej do potrzeb osób niepełnosprawnych; - budowa platform edukacyjnych wspomagających system edukacji poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi nauczania; - wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego/lokalnego, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów; - wyposażenie obiektów na rzecz tworzenia regionalnych ośrodków

	działających w zakresie społeczeństwa informacyjnego; - wyposażenie centrów zarządzania sieciami regionalnymi/lokalnymi oraz regionalnego centrum danych.
Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm	wsparcie uzbrojenia terenu inwestycyjnego
Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	- wsparcie inwestycyjne MŚP związane z rozwojem przedsiębiorstwa; - rozwój działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw w obszarze turystyki.
Promowanie efektywności energetycznej i użycia OZE w przedsiębiorstwach	- w zakresie instalacji służących do wytwarzania, przetwarzania, magazynowania oraz przesyłu energii ze źródeł odnawialnych: budowa, przebudowa obiektów budowlanych; zakup lub modernizacja urządzeń; - zakup instalacji (urządzeń) i roboty budowlane mające na celu ograniczenie energochłonności, ograniczenie emisji pyłów i gazów (w tym „niskiej emisji”) w MŚP; - budowa/modernizacja/wyposażenie systemów energetycznych, ciepłowniczych i wodociągowych przyczyniające się do zmniejszenia strat energii, ciepła, wody.
Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne (m.in. ocieplenie budynku, wymiana okien, drzwi zewnętrznych, oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych, wentylacji i klimatyzacji; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE);
Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	- budowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu; - budowa, przebudowa, dostosowanie istniejących parkingów na parkingi <i>Park&Ride</i> zwłaszcza przy krańcowych przystankach komunikacji miejskiej; - budowa, remont, przebudowa pętli, zatok lub wydzielenie pasów ruchu dla autobusów komunikacji zbiorowej oraz pozostałej infrastruktury służącej obsłudze pasażerów; - budowa elektronicznego systemu informacji pasażerskiej on-line wraz z elektronicznymi tablicami informacyjnymi na przystankach; - budowa/modernizacja ścieżek rowerowych.
rozwoju potencjału społeczno-gospodarczego regionu poprzez poprawę jakości ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	- objęcie systemem zbiórki odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców województwa; - zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych, papieru; - zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie; - zwiększenie poziomu mieszkańców województwa objętych systemem kanalizacji sanitarnej; - poprawę jakości wód podziemnych i powierzchniowych, w tym dużych zbiorników o funkcjach turystycznych; - rozwój oferty kulturowej regionu; - zachowanie unikatowej struktury zasobów przyrodniczych regionu; - zwiększenie atrakcyjności miast poprzez nadanie nowych funkcji przemysłowym obszarom zdegradowanym
Zaspokojenie znaczących	- budowę lub zakup instalacji służących do przetwarzania i wykorzystywania

<p>potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego</p>	<p>odpadów oraz likwidacji i neutralizacji złożonych odpadów zagrażających środowisku (w tym instalacje recyklingu, instalacje wykorzystujące gaz składowiskowy),</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie zasięgu oddziaływania istniejących systemów segregacji odpadów poprzez zakup nowych urządzeń i wyposażenia, - budowę obiektów lub zakup urządzeń wchodzących w skład systemów zbiórki odpadów zestrumienia odpadów komunalnych.
<p>Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowę, przebudowę, remont obiektów budowlanych oraz zakup lub modernizację urządzeń do odprowadzania, oczyszczania i przesyłu ścieków oraz przesyłu wody, tj.: sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, sieci wodociągowej i innych urządzeń wodno-ściekowych zmniejszających negatywne oddziaływanie zanieczyszczeń na środowisko, - rozbudowę i doskonalenie systemu monitoringu wód podziemnych poprzez zakup urządzeń i niezbędnego wyposażenia.
<p>Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowę, przebudowę i remont obiektów kultury, służących podwyższeniu ich standardu technicznego, w tym dostosowanie obiektów do wymogów bezpieczeństwa wynikających z aktualnych przepisów prawa, - zakup wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kultury, w tym m.in. sprzętu wystawienniczego, magazynowego, technicznego i multimedialnego, - przebudowę, remont i wyposażenie obiektów kultury w celu ułatwienia dostępu osobom niepełnosprawnym, - projekty promocyjne dot. organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych. - odbudowę, przebudowę, konserwację lub remont obiektów historycznych, zabytkowych oraz obiektów dziedzictwa naturalnego, - budowę towarzyszącej infrastruktury technicznej, informacyjnej oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektów dziedzictwa kulturowego lub naturalnego, dostosowanie tych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych, - roboty budowlane lub wyposażenie zabytków techniki i architektury w celu ich adaptacji na potrzeby kulturowe, - projekty inwestycyjne związane z zabezpieczeniem ww. obiektów na wypadek zagrożeń; - przebudowę lub remont budynków wraz z wyposażeniem pomieszczeń do właściwego przechowywania zbiorów oraz ich zabezpieczenia, - konserwację muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz innych zabytków ruchomych.
<p>Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowę lub rozbudowę obiektów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony bioróżnorodności, - likwidację lub zmniejszenie uciążliwości barier dla przemieszczania się zwierząt i roślin, - ochronę <i>ex situ</i> gatunków zagrożonych, - ochronę <i>in situ</i> gatunków zagrożonych, - reintrodukcję gatunków zagrożonych, - ochronę i odbudowę zdegradowanych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych, - przebudowę drzewostanów w sposób zgodny z roślinnością potencjalną, - przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych.
<p>Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, w tym rekultywacja terenów przemysłowych i redukcja zanieczyszczenia powietrza</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rekultywację gruntów, usuwanie niebezpiecznych materiałów będących pozostałością działalności przemysłowej na cele użytkowe, - budowę, rozbudowę i modernizację urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, - wyburzanie obiektów, które utraciły właściwości użytkowe połączone z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie powiązanego z obiektem, - budowę infrastruktury drogowej (drogi i ulice obsługujące tereny inwestycyjne, kanalizacja deszczowa, małe obiekty inżynijne, chodniki, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe, parkingi), - budowę infrastruktury wodno-ściekowej (sieci wodociągowe, sieci kanalizacji

	<p>sanitarnej), -budowę sieci ciepłowniczych i energetycznych.</p>
zwiększenia konkurencyjności rynku pracy województwa opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, - zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych, - zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych, - wzrost adaptacyjności pracowników i przedsiębiorstw, - zwiększenie okresu aktywności zawodowej.
Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie realizacji programów aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka z następujących form wsparcia: staże/praktyki zawodowe, szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, coaching; - korzystanie z usług w zakresie pośrednictwa pracy/poradnictwa zawodowego poprzedzone analizą dotyczącą ofert pracy i odzwierciedlającą popyt na konkretne zawody.
Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	<p>bezwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej</p>
Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie /wsparcie funkcjonujących placówek opieki nad dziećmi do lat 3, - tworzenie/wsparcie funkcjonujących placówek opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi, - wdrożenie elastycznego czasu pracy i form zatrudnienia.
Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie szkoleń dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw oraz doradztwo dla przedsiębiorstw w zakresie zgodnym ze zdiagnozowanymi potrzebami, - umożliwienie wsparcia procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych, w tym przekwalifikowanie pracowników, pomoc w zmianie profilu działalności.
Aktywne i zdrowe starzenie się	<ul style="list-style-type: none"> - programy przekwalifikowania pracowników pracujących w warunkach szkodliwych, - profilaktyka w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy i płuc - opracowanie i wdrożenie programów leczniczych ułatwiającej powrót do pracy, w tym programów rehabilitacji leczniczej.
Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	<ul style="list-style-type: none"> - zintegrowane/ zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej, poprzez instrumenty: <ul style="list-style-type: none"> aktywizacji zawodowej, np. praktykę lub staż, ✓ aktywizacji edukacyjnej, np. finansowanie zajęć szkolnych uzupełniających wykształcenie na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym, ✓ aktywizacji zdrowotnej, np. sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej, - działania zapobiegające zbyt wczesnemu wypadnięciu z systemu edukacji dzieci i młodzieży przebywających np. w zakładach poprawczych.
Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój usług opiekuńczych, wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej, - badania diagnostyczne i programy zapobiegające chorobom cywilizacyjnym, - kompleksowa opieka nad matką i dzieckiem, - diagnostyka i leczenie chorób rozwojowych dzieci, - działania asystenta rodziny, koordynatora pieczy zastępczej i asystenta osoby starszej, - opieka środowiskowa w miejscu zamieszkania osoby starszej, - wsparcie funkcjonowania mieszkań chronionych.
Wspieranie gospodarki	<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania instytucji ekonomii i

społecznej i przedsiębiorstw społecznych	<p>przedsiębiorczości społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - finansowanie założenia/przystąpienia/zatrudnienia w spółdzielni socjalnej, - tworzenie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorczości społecznej, - wsparcie dla osób wykluczonych/ zagrożonych wykluczeniem społecznym za pośrednictwem podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych, w tym o charakterze integracyjnym, np. CIS, KIS, ZAZ, WTZ .
ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, - wsparcie istniejących przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego w zakresie m.in. wygenerowania dodatkowych miejsc oraz organizowaniu i prowadzeniu dodatkowych zajęć, - zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dla dzieci i młodzieży, - doskonalenie umiejętności nauczycieli, - prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci, młodzieży, - tworzenie i rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego, - doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych, - staże/prepraktyki realizowane u pracodawców.
poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenia i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie uczestnictwa w formach szkolnych lub w formach pozaszkolnych, - umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach skierowanych do osób dorosłych, - zapewnianie elastycznych rozwiązań dostosowanych do różnorodnych szkoleniowych potrzeb osób dorosłych np. kształcenie na odległość.
Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> - inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia w obszarach deficytów zidentyfikowanych w województwie opolskim, - inwestycje polegające na eliminowaniu barier przyczyniających się do wykluczenia, w odniesieniu do zidentyfikowanych obszarów i deficytów lokalnych (zapewnienie usług opiekuńczych i wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej, infrastruktura rehabilitacyjna).
Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, - porządkowanie historycznych centrów miast, - tworzenie stref bezpieczeństwa w miastach, - zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni w tkance urbanistycznej, - przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do pełnienia funkcji gospodarczych, szkoleniowych, edukacyjnych, kulturowych, społecznych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, - rewitalizacja tkanki mieszkaniowej – w częściach wspólnych budynków, - wymiana lub modernizacja zdegradowanej infrastruktury technicznej – w ograniczonym zakresie (infrastruktura drogowa, sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna, kanalizacja deszczowa, sieć ciepłownicza lub energetyczna)
Wspieranie przedsiębiorstw społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności przez podmioty ekonomii społecznej, - modernizacja, dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń i miejsc pracy.

Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	inwestycje w infrastrukturę szkół, w tym zawodowych na podstawie kompleksowych planów rozwoju
Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii	dokapitalizowanie funduszy pożyczkowych, poręczeniowych oraz innych publicznych instytucji finansowych oferujących zwrotne instrumenty finansowe
Promowanie efektywności energetycznej i użycia OZE w przedsiębiorstwach	
Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	

7.4. FUNDUSZE NORWESKIE

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami). Obecnie jest realizowana druga edycja funduszy norweskich i EOG (lata 2009 - 2014).

W ramach funduszy norweskich i EOG wydzielono kilkanaście programów (obszarów wsparcia). Przede wszystkim należy wymienić:

➤ **Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii**

Operator: Ministerstwo Środowiska we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Wartość programu z funduszy EOG: 145 000 000 euro

Cele

Celami programu są: redukcja emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia powietrza oraz zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym bilansie zużycia energii.

Sposób wyłonienia projektów

Projekty do dofinansowania będą wybrane w drodze otwartego naboru wniosku. Planuje się przeprowadzenie jednego naboru wniosków.

Obszary wsparcia

W ramach programu planowane są następujące obszary wsparcia / obszary priorytetowe:

- poprawa efektywności energetycznej w budynkach,

- wzrost świadomości społecznej i edukacja w zakresie efektywności energetycznej (wsparcie w ramach projektu predefiniowanego),
- wzrost produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Rodzaje kwalifikowalnych projektów

1. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej przeznaczonych na potrzeby: administracji publicznej, oświaty, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania.
2. Zastąpienie przestarzałych źródeł ciepła dla ww. budynków użyteczności publicznej o mocy do 5 MW nowoczesnymi, energooszczędnymi i ekologicznymi źródłami ciepła lub energii elektrycznej, w tym: pochodzącymi ze źródeł odnawialnych lub źródłami ciepła i energii elektrycznej wytwarzanych w skojarzeniu (kogeneracji / trigeneracji)*.

Przez źródła ciepła lub energii elektrycznej wykorzystujące energię ze źródeł odnawialnych należy rozumieć:

- kolektory słoneczne,
 - układy fotowoltaiczne,
 - instalacje do wykorzystania biogazu (z wyłączeniem produkcji tylko energii elektrycznej),
 - pompy ciepła,
 - instalacje do wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł geotermalnych,
 - kotły na biomasę,
 - małe turbiny wiatrowe,
 - rekuperację ciepła.
3. Projekty mające na celu modernizację węzłów cieplnych o łącznej mocy do 3 MW dla ww. budynków użyteczności publicznej.

Uprawnieni beneficjenci

Jednostki sektora finansów publicznych lub podmioty niepubliczne, realizujące zadania publiczne.

Wartość i poziom dofinansowania projektu

Wartość dofinansowania projektu wynosi od 170 000 euro do 3 000 000 euro (wypłacana jako dofinansowanie za usunięcie 1 tony CO₂/rok).

Poziom dofinansowania projektu wynosi do 80 proc. (faktyczna intensywność dofinansowania będzie uzależniona od redukcji lub uniknięcia emisji CO₂).

7.5. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA

NFOŚiGW prowadzi samodzielną gospodarkę finansową działając na podstawie ustawy Prawo ochrony środowiska. Realizując w praktyce zasadę „zanieczyszczający płaci”, Narodowy Fundusz zasilany jest głównie wpływami z: opłat i kar za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych, opłat wynikających z Prawa energetycznego oraz ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przychodów ze sprzedaży jednostek przyznanej emisji gazów cieplarnianych i innych źródeł. NFOŚiGW zapewnia wykorzystanie środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska, m.in. z Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Instrumentu Finansowego LIFE+, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dzięki Systemowi zielonych inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) oraz środkom uzyskanym przez Polskę w międzynarodowych transakcjach sprzedaży uprawnień do emisji dwutlenku węgla, przyznanych w

ramach Protokołu z Kioto, NFOŚiGW dofinansowuje inwestycje z zakresu ochrony klimatu i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Ze środków NFOŚiGW realizowane są m.in. następujące programy:

Program	Cel	Finansowanie	Beneficjenci
KAWKA – Likwidacja niskiej emisji	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza w strefach, w których występują znaczące przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń i dla których zostały opracowane programy ochrony powietrza.	Udostępnienie środków z przeznaczeniem na udzielanie dotacji	wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej
LEMUR Energooszczędne Budynki Użyteczności Publicznej	Uniknięcie emisji CO ₂ w związku z projektowaniem i budową energooszczędnych budynków użyteczności publicznej	Dotacja Pożyczka	Podmioty sektora fin. publicznych (bez Państwowych Jednostek Budżetowych), Jednostek Samorządu Terytorialnego i ich związki, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, inne podmioty
Dopłaty do kredytów na budowę domów energooszczędnych	Oszczędność energii i ograniczenie lub uniknięcie emisji CO ₂ poprzez dofinansowanie przedsięwzięć poprawiających efektywność wykorzystania energii w nowobudowanych budynkach mieszkalnych	Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Osoby fizyczne
Poprawa efektywności energetycznej – Inwestycje energooszczędne w małych i średnich przedsiębiorstwach	Ograniczenie zużycia energii w wyniku realizacji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i zastosowania odnawialnych źródeł energii w sektorze MŚP. W rezultacie realizacji programu nastąpi zmniejszenie emisji CO ₂ .	Dotacje dla MŚP do 60 mln zł	Małe i średnie przedsiębiorstwa
BOCIAN – Rozproszone, odnawialne źródła energii	Ograniczenie lub uniknięcie emisji CO ₂ poprzez zwiększenie produkcji energii z instalacji	Pożyczka	Przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43 (1) Kodeksu cywilnego podejmujący realizację przedsięwzięć z

	wykorzystujących odnawialne źródła energii.		zakresu OZE na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
Dopłaty do kredytów na kolektory słoneczne	Ograniczenie lub uniknięcie emisji CO2 poprzez zwiększenie produkcji energii cieplnej ze źródeł odnawialnych	Dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego	Osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe
Prosument – linia dofinansowania z przeznaczeniem na zakup i montaż mikroinstalacji OZE	Ograniczenie lub uniknięcie emisji CO2 w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł, poprzez zakup i montaż małych lub mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii, do produkcji ciepła lub energii elektrycznej	Dotacja Pożyczka	Jednostki samorządu terytorialnego

7.6. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA

BOŚ udziela kredytów pod warunkiem prowadzenia prac zgodnie z wymogami prawa na podstawie umowy cywilnoprawnej określającej warunki dofinansowania podmiotom, które udokumentowały wymierny efekt ekologiczno-rzeczowy oraz posiadają zdolność do zaciągania zobowiązań finansowych, a także ustanowiono odpowiednie formy zabezpieczenia spłaty kredytu.

Wsparcie oferowane w ramach RPO objęte jest przepisami o pomocy publicznej. W przypadku projektów objętych pomocą de minimis, maksymalnie do 85% wydatków kwalifikowalnych, z zastrzeżeniem reguł wskazanych w *Rozporządzeniu* Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Projekty wybierane są w trybie indywidualnym lub trybie konkursowym. Tryb indywidualny wskazuje na projekty kluczowe przyjęte w wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla poszczególnych Regionalnych Programów Operacyjnych. W trybie konkursowym możliwe są konkursy zamknięte lub otwarte. W ramach konkursów zamkniętych daty otwarcia i zamknięcia naboru wniosków (okres przyjmowania wniosków) zostają określone w ogłoszeniu o konkursie, a w konkursach otwartych nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania określonego limitu środków lub zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją.

Lista wydatków kwalifikowanych w ramach działań jest określona w dokumentach Regionalnych Programów Operacyjnych, Uszczegółowienie/ Szczegółowy opis RPO są zgodne z wytycznymi i podręcznikami dotyczącymi kwalifikowania wydatków.

7.6. BUDŻET GMINNY

Od 21 grudnia 2010 roku zgodnie z Ustawą z dnia 29 października 2010 roku o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska /Dz.U. Nr 229 poz. 1498/ możliwe jest finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z działaniami w ochronie środowiska z budżetu gminy:

1. podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych, w szczególności:
 - osób fizycznych,

- wspólnot mieszkaniowych,
- osób prawnych,
- przedsiębiorców;

2. jednostek sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi. Zasady udzielania dotacji celowej na działania związane m.in. z ochroną powietrza określa rada gminy w drodze uchwały.

Udzielenie dotacji celowej, udzielane będzie na podstawie umowy zawartej przez gminę z podmiotami wymienionymi powyżej.

8. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY REALIZACJI STRATEGII

System monitorowania jest ważnym elementem w procesie wdrażania strategii. Dane z monitoringu służą do oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych.

Zakłada się, że instytucją odpowiedzialną za ogólną koordynację i monitorowanie procesu realizacji strategii będzie Urząd Miejski w Grodkowie.

Zadaniem będzie w szczególności:

- zbieranie i przekazywanie partnerom społecznym i gospodarczym informacji o dostępnych źródłach finansowania zewnętrznego (kierowanie potencjalnych beneficjentów do odpowiednich instytucji),
- wyrażanie opinii co do zgodności proponowanych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z zapisami strategii,
- wydawanie opinii o zgodności planowanej inwestycji/zadania z zapisami strategii (w przypadku gdy taka opinia jest wymagana),
- inicjowanie i koordynowanie opracowania średniookresowych dokumentów programowych (np. program rozwoju bazy oświatowej, program rozwoju usług społeczeństwa informacyjnego),
- informowanie społeczności lokalnej o istnieniu strategii i obranych kierunkach rozwoju, a także o postępach i efektach jej wdrażania.

Ocena postępów we wdrażaniu strategii będzie dokonywana w cyklu dwuletnim i będzie oparta o zestaw bazowych wskaźników. Poniżej zaprezentowano wybrane rodzaje wskaźników, dostosowując ich charakter do rodzaju monitorowanego celu.

Nazwa celu	Rodzaj wskaźnika
I. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego Gminy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wartość wskaźnika przedsiębiorczości, ✓ wielkość utworzonych nowych terenów inwestycyjnych, ✓ % budżetu gminy przeznaczanego na inwestycje i remonty dróg, ✓ liczba nowych podmiotów gospodarczych, ✓ odsetek powierzchni gminy objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
II. Poprawa standardu życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> ✓ stopa bezrobocia, ✓ dochód gminy na 1 mieszkańca, ✓ średni poziom zarobków mieszkańców miasta/gminy, ✓ stan powietrza atmosferycznego, wód

	<p>powierzchniowych i podziemnych, hałasu komunikacyjnego i promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, ✓ liczba porad lekarskich i ambulatoryjnych w placówkach opieki zdrowotnej
III. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> ✓ stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy, ✓ odsetek osób korzystających z sieci gazowej, ✓ liczba gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu, ✓ długość wyremontowanych, zmodernizowanych dróg w km i poniesione nakłady, ✓ długość wybudowanych nowych dróg, chodników na terenie gminy wraz z poniesionymi nakładami, ✓ liczba publicznych punktów dostępu do Internetu
IV. Rozwój oświaty, rekreacji, kultury i wypoczynku	<ul style="list-style-type: none"> ✓ współczynnik scholaryzacji brutto na poszczególnych poziomach edukacji, ✓ ilość turystów odwiedzających gminę, ✓ liczba miejsc noclegowych, ✓ % budżetu gminy przeznaczonych na sport, rekreację, turystykę ✓ liczba osób korzystających z obiektów sportowych na terenie gminy, ✓ łączna długość tras turystycznych na terenie gminy

Dane dotyczące zaproponowanych powyżej wskaźników dostępne są w ramach oficjalnej statystyki GUS i będą pozyskiwane m.in. z Banku Danych Regionalnych GUS, sprawozdań gminnych oraz z wydziałów Urzędu Miejskiego w Grodkowie. Wskaźniki te w większości zostały wykorzystane w części diagnostycznej, przy opisie sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

9. PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNE

Tabela 29. Przedsięwzięcia inwestycyjne w latach 2014-2020.

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach							
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1.	Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
2.	Partnerstwo Nyskie 2020 - Opracowanie dokumentów strategicznych w perspektywie 2020	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2016	157 050	12 212	23 133	121 705	-	-	-	-	-
3.	Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
4.	Przystosowanie obiektów użyteczności publicznej do pełnienia funkcji gospodarczych, szkoleniowych, edukacyjnych, kulturowych, społecznych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
5.	Inwestycje w infrastrukturę szkół, w tym zawodowych na podstawie kompleksowych planów rozwoju	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
6.	Wsparcie uzbrojenia terenu inwestycyjnego	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
7.	Wykonywanie wielkoobszarowych inwentaryzacji cennych siedlisk	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach							
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
	przyrodniczych i gatunków											
8.	Wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
9.	Rozwój miejskich terenów zielonych	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
10.	Budowa/modernizacja ścieżek rowerowych	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.									
11.	Poprawa warunków mieszkaniowych - mieszkania socjalne - Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczego na budynek mieszkalny wielorodzinny z lokalami socjalnymi oraz budowie budynku gospodarczego w Wierzbnej	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	1 320 000	835 646	484 354	-	-	-	-	-	-
12.	Przebudowa wschodniego skrzydła Ratusza wraz z klatką schodową na potrzeby MiGBP w Grodkowie	MiGBP w Grodkowie	2013-2015	3 046 365	-	3 046 365	-	-	-	-	-	-
13.	Zmiana planów zagospodarowania przestrzennego gminy Grodków	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	50 000	25 000	25 000	-	-	-	-	-	-
14.	Remont i rozbudowa OSP w Bąkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	2012-2015	368 738	-	350 000	-	-	-	-	-	-
15.	Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania części budynku byłego szpitala na budynek Opieki Społecznej w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	2013-2015	743 000	42 850	700 000	-	-	-	-	-	-

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
16.	Wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych szpitalnych oddziałów ratunkowych, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk wstępnej intensywnej terapii (roboty budowlane, doposażenie)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.		b.d.						
17.	Oświetlenie uliczne w Gminie Grodków	Urząd Miejski w Grodkowie	2011-2015	518 980	230 000	218 000	-	-	-	-	-
18.	Budowa Sali spotkań we wsi Więcmierzyce	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2017	656 591	16591	-	-	640 000	-	-	-
19.	Ocieplenie budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowej, wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne	Urząd Miejski w Grodkowie, Właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	b.d.						
20.	Przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkami użyteczności publicznej i mieszkaniowej	Urząd Miejski w Grodkowie, Właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	b.d.						
21.	Budowa lub modernizacja wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacja dotychczasowych źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej i mieszkaniowej	Urząd Miejski w Grodkowie, Właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	b.d.						
22.	Instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE w budynkach użyteczności publicznej i mieszkaniowej	Urząd Miejski w Grodkowie, Właściciele nieruchomości	b.d.	b.d.	b.d.						

Strategia rozwoju Gminy Grodków na lata 2014-2023

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
23.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych Strzegów	Urząd Miejski w Grodkowie	2013-2015	370 000	-	350 000	-	-	-	-	-
24.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych w Głębocku (działki: 246/1; 238/1; 236)	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	1 020 000	40 000	980 000	-	-	-	-	-
25.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych Starowice Dolne (działki: 410; 420; 418)	Urząd Miejski w Grodkowie	2015-2016	1 060 000	-	40 000	1 020 000	-	-	-	-
26.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych Wojnowiczki (działka: 160)	Urząd Miejski w Grodkowie	2015-2016	360 000	-	20 000	340 000	-	-	-	-
27.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych Gnojna	Urząd Miejski w Grodkowie	2016-2017	500 000	-	-	40 000	460 000	-	-	-
28.	Droga gminna Kopice - Leśnica	Urząd Miejski w Grodkowie	2016-2017	1 060 000	-	-	40 000	1 020 000	-	-	-
29.	Droga gminna Wojśław	Urząd Miejski w Grodkowie	2017-2018	490 000	-	-	-	40 000	450 000	-	-
30.	Droga gminna Przylesie Dolne (działka: 294/4)	Urząd Miejski w Grodkowie	2017-2018	490 000	-	-	-	40 000	450 000	-	-
31.	Droga gminna Jaszów (działka: 211)	Urząd Miejski w Grodkowie	2018-2019	500 000	-	-	-	-	30 000	470 000	-
32.	Droga gminna Żelazna (działka: 298)	Urząd Miejski w Grodkowie	2018-2019	530 000	-	-	-	-	30 000	500 000	-
33.	Droga gminna Kolnica (działka: 617)	Urząd Miejski w Grodkowie	2019-2020	577 000	-	-	-	-	-	30 000	547 000
34.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych - Kobiela	Urząd Miejski w Grodkowie	2019-2020	620 000	-	-	-	-	-	40 000	580 000
35.	Przebudowa dróg publicznych ul. Kasztanowa, Rondo, Krakowska, Formalska w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	3 070 000	70 000	3 000 000	-	-	-	-	-
36.	Droga wraz z odwodnieniem w Goli Grodkowskiej	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	210 000	30 000	180 000	-	-	-	-	-

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
37.	Droga dojazdowa do cmentarza we wsi Gnojna"	Urząd Miejski w Grodkowie	2014-2015	320 000	30 000	290 000	-	-	-	-	-
38.	Przebudowa drogi publicznej - ul. Mickiewicza w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	535 000	535 000						
39.	Przebudowa ul. Morcinka w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	440 000	440 000						
40.	Budowa dróg w Kopicach (rejon boiska)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	1 500 000	1 500 000						
41.	Budowa dróg na Półwiosku (ul. Cicha, Akacyjowa, Sosnowa, Leśna i Ogrodowa)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	2 500 000	2 500 000						
42.	Budowa dróg w Tamowie Grodkowskim	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	2 500 000	2 500 000						
43.	Przebudowa ul. Grenadierów w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	400 000	400 000						
44.	Przebudowa ul. Raclawickiej w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	450 000	450 000						
45.	Przebudowa ul. Kosynierów w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	400 000	400 000						
46.	Przebudowa ul. Grunwaldzkiej w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	350 000	350 000						
47.	Przebudowa ul. Jagiełły i Chrobrego	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	550 000	550 000						
48.	Przebudowa i rozbudowa parkingu przy ul. Kościuszki w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	200 000	200 000						

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
49.	Przebudowa parkingu koła Wiatraka w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	350 000	350 000						
50.	Przebudowa ul. Opolskiej w Grodkowie	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	500 000	500 000						
51.	Budowa drogi gminnej w Wierzbniku (działki: 53,54, 612/2)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	900 000	900 000						
52.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Wierzbniku (działki: 376, 369/1, 395)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	900 000	900 000						
53.	Przebudowa drogi w obrębie byłego PGR w Jędrzejowie (działki: 34, 374/3, 374/9)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	600 000	600 000						
54.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Jędrzejowie (działki: 281, 288)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	980 000	980 000						
55.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Jędrzejowie (działki: 291, 293/1, 293/2, 293/3, 301, 302, 304)	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	980 000	980 000						
56.	Przebudowa drogi w Mikołajowej	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	100 000	100 000						
57.	Rozwój infrastruktury niezbędnej do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, w tym w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	b.d.	b.d.						
58.	Realizacja Projektu pn. Oczyszczanie ścieków w aglomeracji Grodków	GRODWiK	2009-2015	45 731 522	9 725 140	286 172	-	-	-	-	-
59.	Koncepcja zaopatrzenia w wodę wodociągu "Wójtowice"	GRODWiK	2014	9 500	9 500	-	-	-	-	-	-

Strategia rozwoju Gminy Grodków na lata 2014-2023

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
60.	Opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego zadania pn. "Zmiana zasilania wodociągu Wójtowice"	GRODWiK	2014	50 000	50 000	-	-	-	-	-	-
61.	Budowa sieci wod-kan. w miejscowości Lubcz dz. nr 283, 475, 281, 25, 453/1, 286/1, 282.	GRODWiK	2013-2014	478 500	477 000	-	-	-	-	-	-
62.	Budowa sieci kanalizacji sanit. w ulicy Sadowej w Grodkowie	GRODWiK	2013-2014	41 600	41 000	-	-	-	-	-	-
63.	Rozbudowa urządzeń wod-kan. Tamów Grodkowski dz. nr 302;303;305;306. ETAP II	GRODWiK	2012-2014	691 840	668 400	-	-	-	-	-	-
64.	Rozbudowa urządzeń wod-kan. Grodków ul. Kościuszki-Raławicka dz. nr 606; 1106/32; 494/29	GRODWiK	2012-2015	485 162	-	472 600	-	-	-	-	-
65.	Budowa sieci kanalizacji sanit. w ulicy Konopnickiej w Grodkowie - DOKUMENTACJA + WYKONAWSTWO-	GRODWiK	2014-2015	74 000	-	70 000	-	-	-	-	-
66.	Remont sieci wodociągowej Grodków ul. Wroclawska	GRODWiK	2014	300 000	300 000	-	-	-	-	-	-
67.	Budowa sięgaczy wod- kan. - DOKUMENTACJA + WYKONAWSTWO-	GRODWiK	2014-2016	150 000	50 000	50 000	50 000	-	-	-	-
68.	Budowa lądowych farm wiatrowych	Prywatni przedsiębiorcy	b.d.	b.d.							
69.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów.	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	b.d.							
70.	Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji,	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.	b.d.							

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Okres realizacji	Łączne nakłady	Limity wydatków w latach						
					2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia										
71.	Wzrost zatrudnienia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, osób sprawujących opiekę nad osobami zależnym	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.								b.d.
72.	Bezwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.								b.d.
73.	Tworzenie /wsparcie funkcjonujących placówek opieki nad dziećmi do lat 3	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.								b.d.
74.	Tworzenie/wsparcie funkcjonujących placówek opieki nad seniorami i osobami niepełnosprawnymi	Urząd Miejski w Grodkowie	b.d.								b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014- 2020 oraz Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i modernizacyjnych będących w posiadaniu spółki GRODWiK na lata 2014-2016

10. Wykorzystane materiały, literatura.

1. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. – o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. Nr 227, poz. 1658 z późniejszymi zmianami),
2. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich (Dz.U. Nr 53, poz. 436)
3. „Kierunki rozwoju obszarów wiejskich założenia do „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa” – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa styczeń 2010 r.
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grodków
5. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Grodków.
6. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych będących w posiadaniu spółki GRODWiK na lata 2014-2016
7. Strategia rozwoju Gminy Grodków na lata 2007-2020
8. Gminny Program Opieki nad Zabytkami gminy Grodków
9. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodków
10. Bank Danych Regionalnych GUS
11. Rejestr Form Ochrony Przyrody RDOŚ Opole,
12. Lokalny Program Rewitalizacji